

ภาคนิพนธ์

เรื่อง

เส้นทางสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น

โดย

นางสาวกรรณก โขติเวทิตาล

รหัสนักศึกษา 05550599

เสนอ

อาจารย์ ดร. กัลยา เทียนวงศ์

ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. กัลยา เทียนวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ประจำภาควิชาการศึกษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย และชี้แนะแนวทางในการดำเนินการวิจัย ทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ภาคนิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณนางสาวสุทธิกานต์ เกิดต่อพันธ์ นางสาวสุนทรีศรีสุข และนางสาวธีรารัตน์ สงวนผิว ที่ได้ช่วยสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ของงานวิจัย และให้คำแนะนำในการค้นคว้าหาข้อมูลในการดำเนินการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์ และบทความบนเว็บไซต์ทุกบทความ ที่ช่วยให้ภาคนิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวหลักสูตรเอเชียศึกษาทุกคนที่ ให้คำแนะนำและกำลังใจเสมอมา

สำหรับบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งและจะขาดเสียมิได้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุก ๆ คนในครอบครัวที่ คอยให้การช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาดำเนินงานวิจัย จนกระทั่งงานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากภาคนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

กรกนก โชติเวทวิศาล

บทคัดย่อ

หัวเรื่องภาคนิพนธ์ เส้นทางสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น

ผู้จัดทำ กรกนก โชติเวทวิศาล

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. กัลยา เทียนวงศ์

หน่วยงาน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการกระจายของดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกประเทศญี่ปุ่น และเพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษา รวบรวมข้อมูล จากหนังสือ บทความ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาจัดการหาข้อเท็จจริงและสรุปผลข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ประเทศญี่ปุ่นมีการกระจายตัวของพันธุ์ไม้ดอกทั้งหมด 16 ชนิด ซึ่งฤดูใบไม้ผลิมีการผลิบานของไม้ดอกมากที่สุด จำนวน 8 ชนิด โดยพบไม้ดอกใน 4 ฤดูได้ในภูมิภาคชูบุ ภูมิภาคคันไซ ภูมิภาคชูโงกุ และภูมิภาคคิวชู ส่วนภูมิภาคฮอกไกโด ภูมิภาคคันโต และชิโกกุ พบไม้ดอกได้ใน 3 ฤดู ยกเว้นฤดูหนาว เนื่องจากไม่มีพันธุ์ไม้ดอกที่ทนต่อสภาพอากาศหนาวเย็นได้ ส่วนภูมิภาคโทโฮกุ พบไม้ดอกได้ใน 2 ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อน ซึ่งการจัดสร้างเส้นทางเป็นลักษณะเส้นทางเดียว โดยมีจุดเริ่มต้นอยู่ที่จังหวัดฟุกุโอกะ เดินทางจากตอนใต้ไปยังตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่น โดยใช้เกณฑ์การจัดเส้นทางออกเป็น 4 ฤดูกาล เพื่อให้สอดคล้องกับการผลิบานของไม้ดอกในแต่ละช่วงเวลา

คำสำคัญ ดอกไม้ญี่ปุ่น เทศกาลดอกไม้ เส้นทางสายดอกไม้ ประเทศญี่ปุ่น

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	ง
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 จุดประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 กรอบแนวคิดวิจัย	5
1.6 นิยามศัพท์	6
2 การทบทวนวรรณกรรม	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับไม้ดอก	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเกษตร	19
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	27
2.4 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	31
2.5 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว	35
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	การทบทวนวรรณกรรม (ต่อ)	
	2.7 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	43
3	วิธีการศึกษา	46
	3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล	46
	3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา	47
	3.3 วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล	47
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	49
	4.1 การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น	49
	4.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกประเทศญี่ปุ่น	161
	4.3 การศึกษาการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น	167
5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	176
	เอกสารอ้างอิง	179

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การท่องเที่ยวทั่วโลกมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี ถึงแม้ว่าสถานการณ์ความไม่แน่นอน ทั้งจากผู้ก่อการร้าย ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และการปรับตัวของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ตลอดจนความไม่แน่นอนทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองของหลายประเทศทั่วโลกล้วนแต่เป็นปัจจัยลบต่อการท่องเที่ยว แต่แนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : UNWTO) คาดการณ์ว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางระหว่างประเทศทั่วโลก รวมทั้งสิ้นประมาณ 900 - 920 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 - 4 ในทุกปี และก่อให้เกิดรายได้ด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกประมาณ 870 - 880 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา , 2554) นอกจากนี้ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวยังมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำในปัจจุบัน คือ มีการระมัดระวังในเรื่องของการใช้จ่ายมากขึ้น มีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด รูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวเริ่มหันมาสนใจรูปแบบการท่องเที่ยว ดังต่อไปนี้มากขึ้น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงศาสนาและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา พฤติกรรมนักท่องเที่ยวจะเน้นการได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว รวมไปถึงกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นหลัก

ประเทศไทยในปัจจุบัน ยังเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจของโลก และจากเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างสึนามิในปี พ.ศ. 2554 ก่อให้เกิดอุบัติเหตุแกนปฏิกรณ์ปรมาณูหลอมละลาย เตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ได้รับความเสียหาย ณ โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ฟูกูชิมะ ไดอิจิ ระเบิด จากเหตุการณ์นี้ส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศญี่ปุ่นเกิดการทรุดตัวอย่างหนัก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบโดยตรง รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยหนึ่งในหลายๆ มาตรการ คือ การกระตุ้นภาคการท่องเที่ยว โดยทางการญี่ปุ่นได้ดำเนินมาตรการยกเว้นวีซ่าท่องเที่ยวให้กับประเทศเป้าหมายจำนวนหลายประเทศ ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในประเทศเป้าหมาย

จากสถิตินักท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2557 มีชาวต่างชาติเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.0 หรือมีจำนวน 13,413,500 คน ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีจำนวน 657,600 คน เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 45.0 ซึ่งเป็นการเติบโตที่สูงกว่าตลาดรวม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย , 2558)

รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลญี่ปุ่นมีการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภูมิภาคคันโต ซึ่งมีเมืองสำคัญอย่างโตเกียวเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวต่อปีเป็นจำนวนมาก จากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

แหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจในประเทศญี่ปุ่นนอกจากโบราณสถานและวัฒนธรรมอันดีงาม ก็ยังมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามอย่าง “ดอกไม้” นานาพันธุ์ที่มีอยู่ทั่วภูมิภาคในประเทศญี่ปุ่น ดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของฤดูใบไม้ผลิประเทศญี่ปุ่นก็คือ “ดอกซากุระ” เมื่อถึงช่วงราวๆ ต้นเดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนเมษายน จะเป็นช่วง High Season ของประเทศญี่ปุ่น นักท่องเที่ยวมักจะนิยมเดินทางเข้ามายังประเทศญี่ปุ่นเพื่อชมดอกซากุระที่บานสะพรั่งอย่างสวยงาม แต่นอกเหนือจากดอกซากุระ ก็ยังมีดอกไม้พันธุ์อื่นๆ ที่สามารถหาชมได้ที่ญี่ปุ่น เช่น ดอกเบญจมาศ ดอกลาเวนเดอร์ ดอกทิวลิป ดอกฟูจิ ดอกเนโมฟีเลีย ดอกอาจิไซ เป็นต้น ซึ่งดอกไม้แต่ละสายพันธุ์จะบานสะพรั่งทั้งในช่วงเวลาเดียวกันและในช่วงเวลาต่างกัน ดังนั้นนักท่องเที่ยวจึงสามารถเที่ยวชมดอกไม้ได้ในหลายฤดูกาล ไม่เพียงแต่ในฤดูใบไม้ผลิซึ่งเป็นช่วง High Season ของประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น ในฤดูกาลอื่นๆ ก็สามารถหาชมดอกไม้ได้ทั่วประเทศญี่ปุ่น

จากความน่าสนใจดังกล่าวผู้วิจัยใคร่ศึกษา “เส้นทางสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น” เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการกระจายตัวของพันธุ์ดอกไม้ที่มีอยู่ทั่วประเทศ และปัจจัยที่เอื้อหนุนต่อการปลูก ไปจนถึงสามารถนำไปวางแผนเส้นทางในการเที่ยวชมดอกไม้ในตลอดทั้งปีได้ เพื่อการท่องเที่ยวที่สะดวกสบายยิ่งขึ้น

1.2 จุดประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการกระจายของไม้ดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกไม้ประเทศญี่ปุ่น
3. เพื่อศึกษาการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวชมดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตทางพื้นที่ คือ ประเภทญี่ปุ่น ประกอบด้วย 47 จังหวัด โดยจะแบ่งออกเป็น 8 ภูมิภาค ดังนี้

1) ภูมิภาคฮอกไกโด ประกอบด้วย 1 จังหวัด คือ ฮอกไกโด

2) ภูมิภาคโทโฮกุ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ อาโอโมริ อิวาเตะ มียางิ อาคิตะ ยามางาตะ และฟุกุชิมะ

3) ภูมิภาคคันโต ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ อิบารากิ โตชิวาชิ กุนมะ ไชตามะ ชิบะ โตเกียว และคานางาวะ

4) ภูมิภาคชูบุ ประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ นิงาตะ โทยามะ อิซึคาวะ ฟุกุอิ ยามานาชิ นางาโนะ กิฟุ ชิซุโอกะ และไอจิ

5) ภูมิภาคคันไซ หรือ คิงกิ ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ มิเอะ ชิงะ เกียวโต โอซากะ เฮียวโงะ นาระ และวาคายามะ

6) ภูมิภาคชิโกกุ ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ คางาวะ โทคุชิมะ เอฮิเมะ และโคจิ

7) ภูมิภาคชูโงกุ ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ทตโทริ ชิมาเนะ โอคายามะ ฮิโรชิมะ และยามางูจิ

8) ภูมิภาคคิวชู ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ ฟุกุโอกะ ซางะ นางาซากิ คумаโมโตะ โออิตะ มียาซากิ คาโกชิมะ และโอกินาวะ

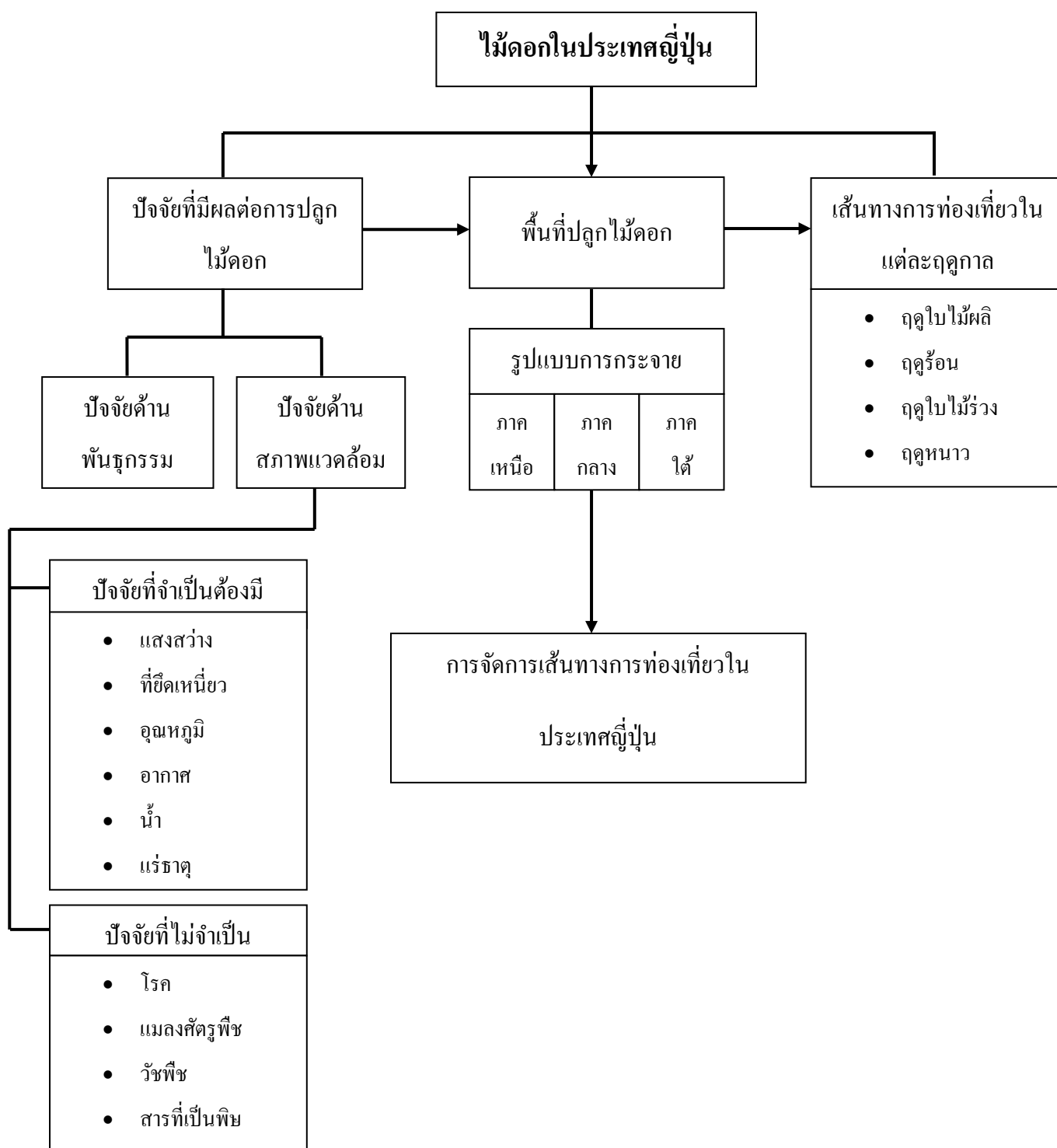
2. ในการศึกษาจะศึกษาเกี่ยวกับไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ไม้ดอกล้มลุก กับ ไม้ดอกยืนต้น

3. ในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวจะจำแนกเป็นเส้นทางในแต่ละฤดูกาล คือ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ปลูกพันธุ์ดอกไม้
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้พันธุ์ดอกไม้มีนาาชนิดกระจายตัวอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทย
3. เพื่อให้ทราบถึงการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการชมดอกไม้พันธุ์ต่างๆ

1.5 กรอบแนวคิดวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเส้นทางสายดอกไม้ในประเทศไทย

1.6 นิยามศัพท์

ไม้ดอก หมายถึง ต้นไม้ที่สามารถออกดอกได้ ซึ่งไม้ดอกแต่ละชนิดจะออกดอกในฤดูกาลที่ต่างกัันออกไป โดยมีปัจจัยทางด้านสภาพภูมิอากาศเข้ามาเกี่ยวข้อง

ไม้ดอกล้มลุก หมายถึง ต้นไม้ที่มีลำต้นขนาดเล็ก มีความเปราะบาง มีอายุการเจริญเติบโตที่สั้น และออกดอกได้ตามฤดูกาล ไม้ดอกประเภทนี้ต้องให้ความดูแลค่อนข้างมาก

ไม้ดอกยืนต้น หมายถึง ต้นไม้ที่มีลำต้นขนาดใหญ่ มีความแข็งแรงทนทาน มักออกดอกเป็นพุ่ม กระจุกรวมอยู่ด้วยกันมากๆ มีอายุการเจริญเติบโตที่ยาวนานหลายปี ออกได้ตามฤดูกาลและมีความสวยงาม

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับไม้ดอก 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภูมิศาสตร์การเกษตร 3) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 4) หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5) หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว 6) เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 7) ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับไม้ดอก

2.1.1 ความหมาย

ปีญะ บุณนาค (2511) ได้ให้ความหมายของไม้ดอกไว้ว่า ไม้ดอก (Flowering plants) หมายถึง พันธุ์ไม้ที่ต้องการชมความงามของดอกที่ติดอยู่กับต้น มากกว่าตัดดอกออกจากต้น ไม้ดอกเหล่านี้มีดอกที่มีความบอบบาง และมีคุณลักษณะสมบัติที่ไม่เหมาะกับการเป็นไม้ตัดดอก หรือตัดดอกมาจากต้น ดังนั้น ไม้ดอก จึงเหมาะกับการปลูกไว้เพื่อชมดอกกับต้น และใช้ปลูกเป็นแปลงบนพื้นดินประดับสวนประดับอาคาร หรือปลูกเป็นกระถาง

2.1.2 การจำแนกประเภทของไม้ดอก

1) การจำแนกตามพันธุ์ไม้ ซึ่งแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1.1) ไม้ดอกที่เป็นไม้ล้มลุก (Flowering herb) หมายถึง ไม้ดอกประเภทที่มีวงจรชีวิตสั้น ส่วนใหญ่เมื่อเกิดมาแล้ว จะเจริญเติบโตให้ดอก จนครบวงจรชีวิต แล้วตายภายในฤดูเดียวหรือปีเดียว จัดเป็นไม้ดอกฤดูเดียว เป็นไม้ดอกที่นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับมากที่สุด เพราะปลูกและตกแต่งได้ง่าย มีการเจริญเติบโตเร็ว นอกจากไม้ดอกล้มลุกที่มีอายุปีเดียวแล้ว มีไม้ดอกล้มลุกบางชนิด ที่มีอายุมากกว่า 1 ปี ซึ่งจัดเป็นไม้ดอกล้มลุกสองฤดู หรือไม้ดอกล้มลุกหลายฤดู ไม้ดอกล้มลุกที่เป็นไม้ดอกฤดูเดียวจะมีอายุสั้นมาก นับจากวันที่เริ่มเพาะเมล็ด จนถึงออกดอกใช้เวลาเพียง 60 - 120 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของไม้ดอก จากนั้นจะออกดอกสวยงามอยู่เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง คือ ประมาณ 30 - 60 วัน แล้วก็เริ่มเหี่ยว ร่วงโรยไป โดยมีเมล็ดเกิดขึ้นภายในดอก ซึ่งเมื่อเมล็ดแก่จัด ก็สามารถนำไปปลูกให้เป็นไม้ดอกรุ่นใหม่ได้

1.2) ไม้ดอกที่เป็นไม้พุ่ม (Flowering shrub) หมายถึง ไม้ดอกที่มีเนื้อไม้แข็ง ลำต้นตั้งตรงเป็นอิสระได้โดยไม่ต้องอาศัยต้นไม้อื่นหรือวัสดุอื่น ยึดเหนี่ยวพาดพิง มีอายุอยู่ได้นานหลายปี มีความสูงไม่มากนัก และมีการแตกกิ่งก้าน ไม่สูงจากพื้นดิน

1.3) ไม้ดอกที่เป็นไม้เถา หรือไม้เลื้อย (Flowering climber) หมายถึง ไม้ดอกที่ไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องอาศัยยึดเหนี่ยวพาดพิงต้นไม้อื่นหรือวัสดุอื่น ในการทรงตัว หากไม่มีสิ่งใดให้พาดพิงหรือเลื้อยไปตามพื้นดิน

1.4) ไม้ดอกที่เป็นไม้ต้นหรือไม้ใหญ่ยืนต้น (Flowering tree) หมายถึง ไม้ดอกที่มีเนื้อไม้แข็ง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของลำต้นใหญ่กว่าไม้พุ่ม และมีความสูงเกิน 6 เมตร สามารถทรงตัวอยู่ได้ด้วยตนเอง มีอายุอยู่ได้นานปี

2) การจำแนกตามประโยชน์ใช้สอย

เนื่องจากไม้ดอกมีอยู่มากมายหลายพันชนิด แต่ละชนิดมีประโยชน์ใช้สอยต่างกัน เพื่อความสะดวก และความคุ้มค่าในการนำไปตกแต่ง จึงมีการจำแนกประเภทไม้ดอกตามประโยชน์ใช้สอยดังนี้

2.1) ไม้ตัดดอก (Cut flower plant) หมายถึง ไม้ดอกที่ปลูก ณ สถานที่ที่มีภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพแวดล้อม เช่น สายลม แสงแดด อุณหภูมิ ดิน น้ำ ความชื้นสัมพัทธ์ การคมนาคม และระยะทางที่เหมาะสม เพื่อตัดเฉพาะส่วนดอกหรือช่อดอก ไปใช้ประโยชน์หรือจำหน่าย เช่น แกลดิโอลัส เบญจมาศ เฮอร์บีรา หน้าวัว กุหลาบ ดาวเรือง คาร์เนชัน และบัวหลวง ไม้ดอกดังกล่าวนี้ จะถูกตัดออกจากต้นไปใช้ประโยชน์พร้อมทั้งก้านดอกด้วย ทั้งนี้เพราะก้านดอกเป็นแหล่งสะสมอาหาร เมื่อดอกถูกตัดจากต้นเพื่อนำไปปักแจกันหรือจัดกระเช้า อาหารที่เก็บสะสมไว้ที่ก้านดอกจะถูกนำมาใช้ ช่วยให้ดอกไม้มีอายุการใช้งานยาวนานขึ้น ดังนั้นคุณลักษณะสำคัญของไม้ตัดดอก นอกจากดอกจะต้องสวยสดแล้ว ก้านดอกต้องใหญ่ ยาว และแข็งแรง บรรจุกีบห่อได้ง่าย ขนส่งสะดวก มีน้ำหนักไม่มากนัก และเก็บรักษาได้นาน

2.2) ไม้ดอกกระถาง (Flowering pot plant) หมายถึง ไม้ดอกที่ปลูกเลี้ยงในกระถางตั้งแต่เริ่มเพาะเมล็ดหรือย้ายต้นกล้า โดยการเปลี่ยนกระถาง ให้มีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นลำดับ ให้เหมาะสมกับความสูง และการเจริญเติบโตของต้น เมื่อดอกออก จะนำไปใช้ประโยชน์ในการประดับทั้งต้นทั้งดอก พร้อมทั้งกระถาง ทำให้อายุการใช้งานทนนานกว่าไม้ตัดดอก

ไม้ดอกที่นำมาปลูกเป็นไม้กระถางจึงต้องมีทรงพุ่มต้นกะทัดรัด หรือมีต้นสูงใหญ่เกินกว่าที่จะนำมาปลูกเลี้ยงได้ในกระถางขนาดเล็กพอประมาณ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการขนย้าย ที่สำคัญคือ ควรจะออกดอกบานพร้อมเพรียงกันเกือบทั้งต้น เพื่อความสวยงามในการใช้ประดับ ปัจจุบัน วิทยาการเจริญก้าวหน้าอย่างมาก มนุษย์สามารถปลูกเลี้ยงไม้ดอกหลายๆ ชนิด แม้จะมีขนาดต้นสูงใหญ่ ในกระถางขนาดเล็ก โดยการใช้สารเคมีที่เรียกว่า สารชะลอการเจริญเติบโต รากหรือพ่น เพื่อให้ไม้ดอกเหล่านั้น มีขนาดต้นเตี้ยลงตามความต้องการ ตลอดจนใช้เทคนิคบางประการในระหว่างการปลูกเลี้ยง เพื่อบังคับให้ไม้ดอกออกดอกพร้อมเพรียงกันทั้งต้นได้ โดยคงจำนวน ขนาด และสี ตลอดจนความสวยงามของดอกไม้ให้ใกล้เคียงกับของเดิมทุกประการ

2.3) ไม้ดอกประดับแปลง (Bedding plant) หมายถึง ไม้ดอกที่ปลูกลงแปลง ณ บริเวณที่ต้องการปลูกตกแต่ง เพื่อประดับบ้านเรือน อาคารสถานที่ ตลอดจนสวนสาธารณะ โดยไม่ตัดดอกหรือส่วนใดส่วนหนึ่งไปใช้ประโยชน์ แต่ปล่อยให้ดอกบานสะพรั่งสวยงาม ติดอยู่กับต้นภายในแปลงปลูก เพื่อประโยชน์ในการประดับจนกว่าจะร่วงโรยไป (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2548)

2.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกไม้ดอก

สังคม เตชะวงศ์เสถียร (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ปัจจัยที่ควบคุมการเจริญเติบโตและพัฒนาการของพืช อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ปัจจัยหลัก ๆ คือ ปัจจัยภายใน หรือ ปัจจัยด้านพันธุกรรม (Internal or Genetic factor) และ ปัจจัยภายนอก หรือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (External or Environmental factors)

1) ปัจจัยด้านพันธุกรรม ปัจจัยทางด้านพันธุกรรม ควบคุมการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยการกำหนดให้พืชแต่ละพันธุ์ มีอัตราการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่แตกต่างกัน โดยพืชแต่ละพันธุ์จะมีความสามารถในการดำเนินขบวนการทางสรีรวิทยาในอัตราที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างสารที่ควบคุมการเจริญเติบโต ในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของพืช นอกจากจะต้องอาศัย ผลได้จากขบวนการทางสรีรวิทยาต่าง ๆ เช่น การสร้างคาร์โบไฮเดรต จากการสังเคราะห์แสงและการย่อยสลายคาร์โบไฮเดรต โดยการหายใจเป็นน้ำตาล หรือขบวนการสร้างสารประกอบอื่น ๆ เช่น โปรตีน ไขมัน แล้วยังต้องอาศัยสารประกอบอินทรีย์อีกมากมายหลายชนิด ซึ่งสารเหล่านี้จะได้อาจมาจากปฏิกิริยาของสารประกอบที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินขบวนการทางสรีรวิทยา หรือสารที่ได้จากขบวนการทางสรีรวิทยาโดยที่สารควบคุมการเจริญเติบโตจะไม่เป็นสารอาหาร (Nutrients) สารให้พลังงาน (Energy releaser, energy carrier) วิตามิน (Vitamin) เอนไซม์ (enzyme) หรือส่วนประกอบของเอนไซม์ใด ๆ

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยสภาพแวดล้อม หรือปัจจัยภายนอก อาจแบ่งตามบทบาทที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของพืช ออกได้เป็น 2 พวก คือ

1) ปัจจัยที่จำเป็นต้องมี (Positive factors) หรือ ปัจจัยทางกายภาพ (Physical factors) เป็นปัจจัย ที่ขาดไม่ได้ ได้แก่

1.1) แสงสว่าง พืชต้องการแสงสว่างเพื่อใช้ในกระบวนการสังเคราะห์แสงสร้างอาหาร เพื่อใช้ในการเจริญเติบโตและ พัฒนาการ

1.2) ที่ยึดเหนี่ยว พืชจะเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดี ต้องมีที่ยึดเหนี่ยวที่แข็งแรง เพื่อให้ ลำต้นทรงอยู่ได้ในลักษณะที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งจะทำให้ส่วนต่าง ๆ ทำหน้าที่ในการเจริญเติบโตได้อย่าง เต็มที่

1.3) อุณหภูมิ อุณหภูมิที่เหมาะสมจะส่งเสริมให้พืชมีการเจริญเติบโตและ พัฒนาการที่ดี

1.4) อากาศ ในการเจริญเติบโตและ พัฒนาการของพืช ต้องการพลังงานที่ได้มาจากการ หายใจ จึงต้องมีอากาศอย่างเพียงพอเพื่อให้การหายใจเกิดขึ้นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ พืชยังต้องการก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์เพื่อใช้ในการสังเคราะห์แสงด้วย

1.5) น้ำ น้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต น้ำทำหน้าที่ในการช่วยดูดแร่ธาตุอาหาร ลำเลียงอาหาร ไปยังส่วนต่าง ๆ และช่วยในการลดอุณหภูมิภายในต้นพืช

1.6) แร่ธาตุอาหาร พืชต้องการแร่ธาตุอาหารเพื่อใช้ในการเจริญเติบโตและ พัฒนาการ โดย แร่ธาตุอาหารเหล่านั้น จะไปเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของพืชและจะ ไปกระตุ้นกระบวนการต่าง ๆ ที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิต

2) ปัจจัยที่ไม่จำเป็น หรือไม่ต้องมี (Negative factors) หรือ ปัจจัยทางชีวภาพ (Biological factors) เป็นปัจจัยที่ไม่ควรมี ได้แก่ โรค แมลงศัตรูพืช วัชพืช และสารที่เป็นพิษ

2.1.4 ประเภทของดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น

2.1) ไม้ดอกล้มลุก

1) ดอกกุหลาบ มีลักษณะทั่วไป คือ ลำต้นมีทั้งชนิดที่เป็นต้นตั้งตรงและเลื้อย มีหนามทั่วไปตามลำต้นและกิ่งก้าน ใบ เป็นใบประกอบเรียงสลับ มีใบย่อย 3 – 5 ใบ มีหูใบ 1 คู่ ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมัน ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย ดอกมีทั้งชนิดดอกเดี่ยวและดอกเป็นช่อ ดอกแบบสมบูรณ์เพศ มีเกสรเพศผู้และเพศหญิงเป็นจำนวนมาก ดอกมีลักษณะสมมาตร มีทั้งกลีบดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน ดอกมีหลายสี ตั้งแต่สีขาว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีแดง ไปจนถึงสีม่วง ดอกกุหลาบชอบดินที่มีความชื้นสูงและต้องการน้ำตลอดทั้งปี เพื่อไม่ให้ต้นชะงักการเจริญเติบโต ดอกกุหลาบบางพันธุ์สามารถทนแล้งได้ดีพอสมควร แต่ในฤดูหนาวก็ต้องการน้ำอย่างสม่ำเสมอ (มุกดา สุขสวัสดิ์, 2547)

ภาพที่ 2.1 ดอกกุหลาบ ณ Flower Festival Commemorative Park ในเขตคานี

ที่มา : <http://www.japantimeline.jp/th/>

2) ดอกคอสมอส มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้ดอกอายุสั้น พุ่มสูง 0.30 – 1.50 เมตร มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน กลีบดอกชั้นนอกรูปขอบขนาน ปลายหยัก 2 – 3 หยัก กลีบดอกชั้นในสีเหลือง เป็นหลอดกระจุกกลางดอก มีทั้งพันธุ์ต้นเตี้ยและต้นสูง

ภาพที่ 2.2 ดอกคอสมอส

ที่มา : <http://www.brooksvillegardenclub.us>

3) ดอกชิบะซากุระ ลักษณะทั่วไป คือ เป็นพืชที่มีวงจรชีวิตมากกว่าสองปี อยู่ในพืชตระกูล Polemoniaceae จำพวก Phlox ให้ดอกขนาดเล็ก 1.5 เซนติเมตร ตั้งแต่ช่วงเมษายนจนถึงพฤษภาคม มีทั้งดอก สีแดง สีชมพู สีขาว และสีม่วง ชิบะซากุระเป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดจากอเมริกาเหนือ มีอีกชื่อว่า มอส พิงค์ (Moss Pink) สาเหตุที่ถูกเรียกว่า ชิบะซากุระ ก็เพราะมีรูปร่างคล้ายดอกซากุระแต่บานอยู่บนพื้นดิน คล้ายต้นหญ้า ด้วยลักษณะพิเศษดังกล่าวจึงนิยมปลูกเป็นสวนดอกไม้หรือพืชคลุมดิน (สำนักงานเทศบาลชม ดอกชิบะ, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.3 ดอกชิบะซากุระ

ที่มา : <http://www.tiewyeepoon.com>

4) ดอกชุยเซิน หรือ ดอกแคฟโพดิล มีลักษณะทั่วไป คือ ลักษณะทั่วไป เป็นไม้มีกอขึ้นรูป ลำต้นมีเป็นปล้อง มีใบสีเทา-เขียวทอดยาวขึ้นจากลำต้น ยาวประมาณ 35 เซนติเมตร กว้าง 1-2 เซนติเมตร ปลายลำต้น โค้งมน มีดอกเดี่ยวอยู่ที่ปลายสุด ฐานดอกมีรูปร่างคล้ายทรมเป็ตสีเหลืองเข้ม ออกดอกช่วงฤดู

ใบไม้ผลิ ประมาณเดือนมีนาคมถึงเมษายน ลำต้น ใบ และดอกมีพิษ หากรับประทานเข้าไปอาจทำให้เกิดอาการเวียนศีรษะ ปวดท้อง ท้องร่วง หรือชัก ขางอาจเป็นพิษกับผิวหนังและเป็นพิษกับสัตว์ (กิมเล็ง, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.4 ดอกชยุเซิน หรือ ดอกแคฟโฟลิด

ที่มา : <http://www.dplusguide.com>

5) ดอกทานตะวัน มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นดอกไม้ที่มีอายุสั้น ต้นสูง 0.30 – 2 เมตร ลำต้นเดี่ยวหรือแตกกอ กิ่งก้านมีขนสาก มีทั้งพันธุ์ต้นเดี่ยวและต้นสูง ใบรูปไข่กว้างปลายแหลม โคนป้านหรือเว้า ขอบจักฟันเลื่อย ใบสีเขียวอ่อน มีขนสากมือทั่วไป ดอกออกเป็นช่อกระจุกตามปลายยอด มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน ขนาด 8 – 30 เซนติเมตร กลีบดอกวงนอกกรุปรี สีเหลือง ส้ม ส้มอมแดง แดง และสองสีในดอกเดียวกัน กลีบดอกวงในเป็นหลอด สีม่วงน้ำตาล เมื่อแก่จะติดเมล็ด จึงเรียกดอกวงในว่า จานเมล็ด (ัญญะ เศษะชิลพิทักษ์, 2544)

ภาพที่ 2.5 ทุ่งดอกทานตะวันที่ Akeno Sunflower Field ตั้งอยู่ที่เมือง โสกะกุโตะ จังหวัดยามานะชิ

ที่มา : <http://www.tiewyeepoon.com/hot-topics/jnto-summer-sunflower/>

6) ดอกทิวลิป มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้หัวอายุสั้น มีหัวแบบหัวหอมในรูปรีถึงใบหอกสีเขียวเข้ม ดอกรูปถ้วยขนาดใหญ่มีทั้งสีเดียวและหลายสี กลีบดอกชั้นเดียว 5 – 6 กลีบ หรือกลีบดอกซ้อน ขอบกลีบเรียบหรือหยักเว้าเป็นคลื่น สามารถขยายพันธุ์ได้ดีในอากาศที่เย็น และแสงน้อย (อรรถกร จันทรเพ็ญ, 2555)

ภาพที่ 2.6 สวนดอกทิวลิป ณ เมืองชะคุระ จังหวัดชิบะ

ที่มา : <http://www.tiewyeepoon.com/hot-topics/news/chiba-tulip-festa/>

7) ดอกทซึซึจิ หรือดอกอาซาเลีย มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้ดอกอายุหลายปี พุ่มสูง 20 – 45 เซนติเมตร ใบรูปรี ปลายแหลม ใบสีเขียวเข้มเป็นมัน หลังใบมีขนสาบมือ ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบ มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน ขนาดดอก 5 – 8 เซนติเมตร ขอบกลีบเรียบหรือบิดย่นเป็นคลื่น กลีบดอกสีขาว ชมพู ม่วง แดง และสองสีในดอกเดียวกัน สภาพที่เหมาะสมกับการปลูก คือ ต้องมีแสงแดดเต็มวันไปจนถึงแสงแดดรำไร อากาศเย็น ดินที่ปลูกต้องมีความชุ่มชื้น และสามารถระบายน้ำได้ดี (กนิษฐา มัทชูโอะ, 2558)

ภาพที่ 2.7 ดอกทซึซึจิ หรือ ดอกอาซาเลีย

ที่มา : <http://www.bansuanporpeang.com>

8) ดอกนะโนะสะนะะ มีลักษณะทั่วไป คือ มีสีเหลืองสด ดอกจะเป็นรูปทรงกากบาท ประกอบด้วยกลีบดอก 4 กลีบ อยู่รวมกันเป็นกลุ่มแบบดอกช่อ เนื่องจากเป็นพืชที่ปลูกง่าย แพร่ขยายพันธุ์ได้เร็วและใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง จึงนิยมปลูกกันเป็นทุ่งกว้างทั่วประเทศญี่ปุ่น รวมทั้งตามบริเวณริมแม่น้ำ แนวเขื่อน หรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่า เพราะสามารถช่วยลดการพังทลายของหน้าดินได้ดี (Japan World MOOk digital guide book, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.8 ทุ่งดอกนาโนะสะนะะ ณ เมืองโยโกะซะมะะ จังหวัดอาโอโมริ

ที่มา : <http://th.tohokukanko.jp>

9) ดอกเนโมฟีลล่า ลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้ดอกปีเดียว ส่วนใหญ่จะออกดอกในฤดูใบไม้ผลิ ดอกประกอบด้วยกลีบ 5 กลีบ มีลักษณะคล้ายระฆังหรือถ้วย มีทั้งสีม่วง สีฟ้า ไปจนถึงสีขาว บางดอกจะมีแต้มหรือจุด มีเกสรเพศผู้อยู่ในตัว เป็นใบเลี้ยงเดี่ยวเรียงสลับและเรียงตรงข้ามกัน ที่ก้านใบจะมีหนาม และตัวใบมีผิวหยาบ ขนาดใบกว้างประมาณ 2 – 7 มิลลิเมตร มีลักษณะรูปรีจนถึงรูปกลม มีขน และมีกระเปาะหุ้มเมล็ดกลม เรียบ แต่ขยับย่นหรือนุ่ม ที่ปลายหนึ่งจะมีติ่งทรงกรวยไว้ยึดติดอยู่ (Hickman, 1993)

ภาพที่ 2.9 ดอกเนโมฟีลล่า

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/>

10) ดอกเบญจมาศ มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้พุ่ม มีทั้งล้มลุกและอายุหลายปี ต้นสูง 30 – 100 เซนติเมตร แตกกิ่งก้านไม่มากนัก มีขนละเอียดที่บริเวณลำต้นและกิ่งก้าน มีใบเป็นใบเดี่ยว รูปรียาวว สี่เหลี่ยมผืนผ้า ขอบใบหยัก มีขนอ่อนนุ่มอยู่ทั่วทั้งใบ ใบมีหลายแบบและหลายขนาดต่างกันไปตามพันธุ์ ออกดอกเป็นช่อกระจุกแน่น เป็นดอกสมบูรณ์เพศ แต่มีดอกย่อย 2 แบบ คือ ดอกชั้นนอก ซึ่งเป็นเพศเมีย ไม่มีเกสรเพศผู้ มีขนาด รูปร่าง และสีของกลีบดอกต่างกันไปตามพันธุ์ และดอกชั้นในมีขนาดเล็กกว่าดอกชั้นนอกเจริญเติบโตช้า มองเห็นกลีบดอกไม่ชัดเจนเพราะกลีบดอกสั้น รวมกันเป็นกระจุกแน่นอยู่ตรงกลางของดอกเบญจมาศเป็นไม้ดอกที่มีความไวต่อความเข้มของแสง ต้องการแสงในเวลากลางวันน้อย ฤดูปลูกที่เหมาะสมคือในฤดูหนาวที่มีช่วงกลางคืนยาวนานกว่ากลางวัน (มุกดา สุขสวัสดิ์, 2547)

ภาพที่ 2.10 ดอกเบญจมาศ

ที่มา : <http://www.yokosojapan.org/th/>

11) ดอกลาเวนเดอร์ มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นพืชตระกูลเดียวกับมินต์ เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กไม่ผลัดใบ ทุกส่วนมีกลิ่นหอม มีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบเมดิเตอร์เรเนียน ขนาดทรงพุ่ม 60 – 90 เซนติเมตร ความสูง 60-90 เซนติเมตร ใบมีสีเขียวหรือสีเทา ดอกมีสีม่วง สีชมพู สีเขียวและสีขาว นิยมปลูกในสภาพกลางแจ้ง สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินที่เป็นกรดและด่าง ดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูงและระบายน้ำได้ดี (สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง, 2558)

ภาพที่ 2.11 พุ่มดอกลาเวนเดอร์ ณ ฟาร์มโทมิตะ ฮอกไกโด

ที่มา : <http://www.farm-tomita.co.jp/en/farm/>

12) ดอกอะจิไซ หรือ ดอกไฮเดรนเยีย มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้ดอกอายุหลายปี พุ่มสูง 0.50 – 3 เมตร ลำต้นแตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกว้าง ใบรูปไข่ ปลายติ่งแหลม ขอบจักฟันเลื่อย เส้นใบเป็นร่อง ชัดเจน ดอกออกเป็นช่อกลมแน่นที่ปลายยอด ขนาดช่อดอก 15 – 20 เซนติเมตร ดอกย่อยมี 2 ชนิด ดอกขนาดเล็กเป็นดอกสมบูรณ์ และดอกขนาดใหญ่เป็นหมัน ขนาดดอก 1.5 – 3 เซนติเมตร กลีบดอกมีสีขาว ชมพู แดง ม่วง และฟ้า (ธัญญา เตชะศีลพิทักษ์, 2544)

ภาพที่ 2.12 ดอกอะจิไซ หรือ ดอกไฮเดรนเยีย

ที่มา : <http://www.wallcoo.com>

2.2) ไม้ดอกยืนต้น

1) ดอกซากุระ ซากุระเป็นต้นไม้ที่มีมาแต่ดั้งเดิมในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีมากกว่า 600 ชนิด นอกจากจะออกดอกสีชมพูแล้ว ยังมีพันธุ์ที่ออกดอกสีขาว สีแดงอ่อน สีแดงเข้ม นานาชนิดอีกด้วย การชมซากุระในสมัยโบราณ มักจะเป็นพันธุ์กิ่งซากุระ ซึ่งมีสีแดงอ่อน ซึ่งจะเริ่มบานในช่วงปลายเดือนมีนาคม

แต่ในปลายสมัยเอโดะได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ ที่มีความสวยงามมากยิ่งขึ้น เรียกว่า โชมะโยชิโนะ ซึ่งมีสีชมพู ก่อนข้างออกไปทางสีขาว ซึ่งจะเริ่มบานในช่วงต้นเดือนเมษายน โดยโชกุนโทกุกะวะ โยชิมุเนะได้สั่งให้ปลูกต้นซากุระ เพื่อจัดผังเมือง และป้องกันภัยทางน้ำในเมืองเอโดะ

โดยซากุระพันธุ์ โชมะโยชิโนะ ดอกไม้จะบานก่อนที่ใบไม้จะผลิ บนต้นไม้จะเต็มไปด้วยดอกซากุระโดยที่ไม่มีใบไม้ ทำให้เป็นภาพที่สวยงามเมื่อยามได้ชื่นชม การพยากรณ์และการประกาศ ช่วงเวลาที่ดอกซากุระผลิบาน จะยึดถือจากพันธุ์โชมะโยชิโนะนี้เป็นหลัก ซากุระพันธุ์โชมะโยชิโนะยังเจริญเติบโตรวดเร็วกว่าพันธุ์อื่น ๆ มีข้อเสียคือ มีอายุสั้นเพียงประมาณ 60 ปีเท่านั้น ในขณะที่ซากุระพันธุ์อื่น เช่น ยามะซากุระ หรือ เอโดะฮิกัง จะมีอายุยืนหลายร้อยปี นอกจากนี้ ยังเป็นซากุระที่มีความอ่อนแอและทนทานน้อยกว่าพันธุ์อื่นๆ หากนำไปปลูกในย่านที่อากาศไม่บริสุทธิ์ หรือเต็มไปด้วยฝุ่นควัน ก็จะตายเร็วหรือแม้กระทั่ง การหักกิ่งซากุระพันธุ์โชมะโยชิโนะหากไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี ก็อาจทำให้ต้นซากุระตายลงเช่นเดียวกัน (J-Cambus, 2555)

ภาพที่ 2.13 ดอกซากุระพันธุ์โชมะโยชิโนะ

ที่มา : <http://mcha-th.com>

2) ต้นฟูจิ หรือ ต้นวิสทีเรีย มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นไม้ที่ผลัดใบ ใบจะร่วงในฤดูหนาว พออากาศเริ่มอุ่นขึ้นก็จะถึงเวลาออกดอก แต่บางสายพันธุ์ในเอเชียจะออกไปจนถึงฤดูร้อน เป็นไม้ที่มีดอกคด และมีกลิ่นหอม เนื่องจาก วิสทีเรียมีหลายสายพันธุ์ของแต่ละชนิดก็แตกต่างกันออกไปตั้งแต่สีโทนม่วง ชมพู ไปจนถึงสีขาว วิสทีเรียเป็นไม้ตระกูลถั่ว ลักษณะดอกคล้ายสวิตทิ เถาที่โตของวิสทีเรียนั้นจะโตตามเข็มนาฬิกา สามารถไต่สูงได้ถึง 20 เมตรเหนือพื้นดิน แต่กระจายออกไป 10 เมตรโดยรอบ ขนาดของดอกที่ห้อยจะมีตั้งแต่ 10 – 80 เซนติเมตร (สำรวจโลก, 2556)

ภาพที่ 2.14 ต้นฟูจิ หรือ ต้นวิสทีเรีย

ที่มา : <http://www.nextstepv.com>

2.2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางเกษตร

2.2.1 ความหมายของภูมิศาสตร์การเกษตร

ปานทิพย์ อัฒนวนานิช (2528 : 3) กล่าวว่า ภูมิศาสตร์การเกษตร หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ หรืออีกนัยหนึ่ง หมายถึง ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางภูมิศาสตร์ต่อการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์

เสนห์ ญาณสาร (2551 : 1) กล่าวว่า ภูมิศาสตร์การเกษตร เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบรรยายอธิบายและวิเคราะห์ถึงความหลากหลายทางพื้นที่ของรูปแบบ การกระจาย และกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของกิจกรรมทางการเกษตร (การเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์) ตลอดจนการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการกระจายเหล่านั้น นอกจากนี้ การศึกษาภูมิศาสตร์การเกษตรยังเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงปัญหาของการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร อัตราส่วนของมนุษย์กับที่ดิน การอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร และความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ชนบทและเมือง

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภูมิศาสตร์การเกษตร เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ โดยวิเคราะห์ผ่านรูปแบบของพื้นที่ การกระจาย และกิจกรรมทางการเกษตร รวมไปถึงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรเหล่านั้น

2.2.2 ลักษณะของการเกษตรและประเภทของระบบการเกษตร

1) ลักษณะของการเกษตร

กุลวดี สอนกลิ่น (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การเกษตร” ไว้ว่า การเกษตร หมายถึง การปฏิบัติกับที่ดินเพื่อให้เกิดผลผลิต ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง และการเกษตรผสมผสานโดยอาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และเงินทุน เพื่อให้พืชและสัตว์เจริญเติบโต ให้ผลผลิตต่างๆ

จากการศึกษาเอกสารของเสน่ห์ ญาณสาร (2551 : 21-23) ได้กล่าวว่า เกษตรมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทอื่น ๆ หลายประการดังนี้

- 1) การเกษตรเป็นกิจกรรมที่โดดเด่นและสำคัญที่สุดในพื้นที่ชนบท
- 2) การเกษตรมีอัตราส่วนของการประกอบอาชีพนี้สูงที่สุด และเป็นกิจกรรมที่มีมูลค่าสูงสุดในรายได้ประชาชาติของประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ
- 3) การเกษตรต้องพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และกระบวนการทางชีววิทยา
- 4) การเกษตรเป็นกิจกรรมที่มีการใช้ที่ดินอย่างกว้างขวาง เมื่อเทียบกับกิจกรรมอื่น
- 5) ขนาดของฟาร์มจะเป็นตัวกำหนดว่าเกษตรกรจะเลือกทำการผลิตอย่างเข้มข้น (intensive) หรืออย่างขยายหรือไม่เข้มข้น (extensive) นอกจากนี้ยังเป็นตัวกำหนดว่าเกษตรกรจะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดเดียวกันหรือหลายชนิด จากขนาดของฟาร์มที่มีความแตกต่างกันไปตามสถานที่ต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความแตกต่างในด้านคุณภาพของที่ดิน ความกดดันของประชากรที่มีต่อที่ดิน และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เชื่อถือสืบทอดกันมา
- 6) ผลกระทบอย่างหนึ่งของระบบฟาร์มแบบหลากหลาย (diversified farm system) คือ ความยุ่งยากในการขายถึงค่าใช้จ่ายที่ลงทุนในการผลิตพืชหรือสัตว์แต่ละอย่าง การใช้ปุ๋ยที่เพิ่มขึ้น ฯลฯ ในปัจจุบัน การทำฟาร์มแบบมีพันธะสัญญาหรือข้อตกลง และมีการช่วยเหลือคุ้มครองของรัฐ ทำให้ความต้องการระบบฟาร์มแบบผลิตหลายอย่างลดน้อยลง

7) การเกษตรมีคุณลักษณะทางชีววิทยาของการผลิต ต้องคำนึงถึงช่วงเวลาในการวางแผนทำฟาร์ม เช่น เวลาปลูก ใส่น้ำ ให้น้ำ เก็บเกี่ยว ฯลฯ

8) ท่าเลที่ตั้งจะคงอยู่กับที่ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของเกษตรกรในการเลือกรูปแบบการเกษตรหรือการเลือกเพาะปลูกหรือสัตว์เลี้ยง ดังนั้นโครงสร้างทางพื้นที่ของการเกษตรจึงเป็นการบรรลุจุดสูงสุดของการตัดสินใจ เพื่อการใช้ประโยชน์จากที่ดินให้ได้มากที่สุด

9) การเกษตรเป็นการผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ผลิตหรือเพื่อบริโภค

2) รูปแบบการเกษตร

Ilbery (1958) ได้จำแนกรูปแบบการเกษตรไว้ 3 ระบบ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1) เกษตรกรรมเพื่อยังชีพ (Subsistence agriculture) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงดูตัวเองเกือบทั้งหมดของสมาชิกภายในครอบครัว การผลิตเพื่อการแลกเปลี่ยนมีค่อนข้างน้อย พึ่งพาอาศัยตนเองในด้านอาหารและสิ่งจำเป็น ซึ่งระบบการเกษตรแบบนี้เป็นระบบการเกษตรแบบล้าหลัง ใช้เทคโนโลยีน้อย ส่วนใหญ่จะใช้แรงงานคนเป็นหลัก นอกจากนี้ ระบบการเกษตรเพื่อยังชีพยังสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท ซึ่งได้แก่ 1) การเกษตรเพื่อยังชีพแบบขยาย และ 2) การเกษตรเพื่อยังชีพแบบเข้ม การเกษตรทั้งสองแบบนี้มีความแตกต่างกันในเรื่องของ ผลผลิตต่อเนื้อที่ และจำนวนแรงงานที่ใช้

1.1) เกษตรกรรมเพื่อยังชีพแบบขยาย (Extensive subsistence agriculture) สามารถแบ่งเป็นประเภทย่อยๆ 3 ประเภทที่สำคัญ คือ

(1) การเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อน (Nomadic herding or pastoral nomadism) เป็นการเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรอาศัยอาหารตามทุ่งหญ้าธรรมชาติ โดยปล่อยให้สัตว์เร่ร่อนไปยังที่ต่างๆ ไม่ประจำอยู่กับที่

(2) การเพาะปลูกแบบย้ายที่ (Shifting cultivation) หรือแบบเลื่อนลอย คือการไม่ทำการเพาะปลูกแบบถาวร เมื่อใช้ประโยชน์จากที่ดินนั้นจนหมด เกษตรกรก็จะเคลื่อนย้ายไปหาแหล่งเพาะปลูกแห่งใหม่แล้วทำการเพาะปลูกเช่นเดิม

(3) การเพาะปลูกอยู่กับที่ (Sedentary / permanent cultivation) เป็นการเพาะปลูกแบบถาวร ลักษณะการเพาะปลูกจะคล้ายคลึงกับการเพาะปลูกแบบไร่เลื่อนลอย แต่จะมีการใช้วิธีการปรับปรุงดินและอนุรักษ์ดินเพิ่มเติมเข้ามา ทำให้เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกอยู่กับที่ได้ยาวนานยิ่งขึ้น

1.2) เกษตรกรรมเพื่อยังชีพแบบเข้มข้น (Intensive subsistence agriculture) เป็นการเกษตรในเขตร้อนที่ทำแบบกึ่งยังชีพและกึ่งการค้า ผลผลิตส่วนหนึ่งจะเก็บเอาไว้เพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ผลผลิตอีกส่วนหนึ่งเกษตรกรจะนำไปสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ลักษณะที่สำคัญของการเกษตรเพื่อยังชีพแบบเข้มข้น คือการใช้แรงงานต่อหน่วยพื้นที่สูง ที่ดินมีลักษณะเป็นแปลงขนาดเล็ก มีการใช้ปุ๋ยในการบำรุงผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาปรับปรุงผลผลิตให้ดีขึ้น เช่น ข้าว ข้าวสาลี มันสำปะหลัง มันเทศ เป็นต้น

2) เกษตรกรรมเพื่อการค้า (Commercial agriculture) เป็นเกษตรกรรมที่มีได้ทำเพื่อยังชีพ แต่ทำการผลิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดในระดับโลก ระดับชาติ หรือระดับชุมชนขนาดใหญ่ เกษตรกรรมเพื่อการค้ามีการผลิตที่เน้นเฉพาะอย่างมากขึ้น มีการใช้เงินลงทุนสูงแทนการใช้แรงงานสูง มีการผลิตอย่างกว้างขวาง เป็นกิจการขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรเข้าช่วยและใช้เทคโนโลยีระดับสูง ซึ่งเกษตรกรรมเพื่อการค้าสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท คือ

2.1) เกษตรกรรมเพื่อการค้าแบบเข้มข้น (Intensive commercial agriculture) ระบบเกษตรกรรมแบบนี้ เกษตรกรต้องลงทุนสูงในด้าน โรงเรือน เครื่องจักร เม็ดพันธุ์ ปุ๋ย ฯลฯ ผลผลิตที่ได้รับจากการลงทุนที่สูงราคาหรือมูลค่าของตลาดต่อหน่วยพื้นที่สูงตามไปด้วย ตัวอย่างผลผลิตเช่น ผลไม้ ผัก เนื้อ ผลิตภัณฑ์นม เป็นต้น ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่จะเกิดการเน่าเสียได้ง่าย และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง ดังนั้นการเกษตรแบบนี้จึงมักจะมีแหล่งผลิตอยู่ใกล้กับตลาด เกษตรกรรมเพื่อการค้าแบบเข้มข้นสามารถจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) การทำฟาร์มผักและผลไม้เพื่อการค้า 2) การเลี้ยงโคนมเพื่อการค้า และ 3) การทำฟาร์มรัฐพิชผสมกับการเลี้ยงสัตว์

2.2) เกษตรกรรมเพื่อการค้าแบบขยาย (Extensive commercial agriculture) เกษตรกรรมประเภทนี้มีแหล่งผลิตอยู่ห่างไกลจากตลาดบนที่ดินที่มีราคาถูกลงไป มีความต้องการน้อยที่จะใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น การที่ดินมีราคาถูกทำให้หน่วยผลิตหรือขนาดของฟาร์มค่อนข้างใหญ่ การเกษตรเพื่อการค้าแบบขยาย

อาจจำแนกประเภทได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) การเพาะปลูกพืชเมล็ดเพื่อการค้า และ 2) การเลี้ยงสัตว์ปศุสัตว์แบบฟาร์มขนาดใหญ่เพื่อการค้า

2.3) เกษตรกรรมเพื่อการค้าที่เน้นเฉพาะ (Specialized commercial agriculture) สภาวะเฉพาะหรือสภาวะพิเศษบางประการ เช่น สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม สามารถทำให้พื้นที่นั้นเป็นเขตเกษตรกรรมที่พัฒนาทำการผลิตอย่างเข้มข้นได้ เช่น เกษตรกรรมแบบเมดิเตอร์เรเนียน และเกษตรกรรมแบบไร่ขนาดใหญ่ เป็นต้น

3) เกษตรกรรมที่ถูกรับประกัน (Redistributive agriculture) เป็นเกษตรกรรมที่ถูกรับประกันการนำเข้าทรัพยากรโดยตรงจากรัฐบาลกลาง และการควบคุมภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยธุรกิจของรัฐได้เข้ามาแทนที่ฟาร์มของเอกชน หรือสวนขนาดเล็กเพื่อยังชีพ การผลิตพืชผลถูกตัดขาดจากการควบคุมของตลาดหรือความต้องการของครัวเรือน และราคาพืชผลถูกกำหนดโดยแผน มากกว่าความต้องการของตลาดหรือต้นทุนการผลิต

2.2.3 ทฤษฎีเกมกับการรูปแบบการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ทฤษฎีเกมเป็นทฤษฎีหรือโมเดลเชิงกำหนดของการตัดสินใจ ในการพัฒนาเพื่อแก้ไขหรือศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจของเกษตรกร ภายใต้อิทธิพลและความไม่แน่นอนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาวะแวดล้อมธรรมชาติ สภาวะทางเศรษฐกิจ และสภาวะที่ไม่มีข่าวสารที่ครบถ้วนสมบูรณ์

จากการศึกษาทฤษฎีของ Ilbery (1985) ได้ตั้งข้อสมมติฐาน 2 ข้อ คือ ข้อแรก เกษตรกรเผชิญกับกลยุทธ์หรือพืชผล 3 ชนิด (พืช 1, 2 และ 3) และสามารถเลือกปลูกได้เพียงชนิดเดียว และข้อที่สอง รายได้หรือผลตอบแทน (ผลผลิต) ต่อเนื้อที่ ที่เกษตรกรคาดว่าจะได้รับจากพืชทั้ง 3 ชนิด ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม (ปริมาณน้ำฝน) ซึ่งมีอยู่ 3 แบบ คือ ฝนชุก ฝนปานกลาง และฝนน้อย โดย Ilbery ได้เสนอกลยุทธ์ในการเลือกชนิดพืชที่จะเพาะปลูกตามเกณฑ์ ดังนี้

1) เกณฑ์ต่ำสุดสูงสุด (Wald's criterion) กลยุทธ์นี้เหมาะกับเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มดำเนินกิจการหรือเกษตรกรที่มีความระมัดระวังในการประกอบธุรกิจ และต้องการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ กลยุทธ์นี้ถือว่าเป็นเกษตรกรรมแบบหัวโบราณ และเหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่ทำการผลิตเพื่อยังชีพ ซึ่งมักจะไม่มี ความมั่นคงในการดำเนินการ ไม่ได้รับเงินกู้และค่าตอบแทนใด ๆ จากการที่พืชผลผลิตเกิดความเสียหาย

2) เกณฑ์ค่าเฉลี่ยสูงสุด (Laplace criterion) กลยุทธ์ที่ 2 นี้ จะไม่นำมาใช้หากไม่เกิดกรณีที่ว่า เกษตรกรไม่ทราบเรื่องของสภาพฝนใดๆ กลยุทธ์นี้อาจนำไปใช้ในการพิจารณาถึงการตัดสินใจของ เกษตรกรที่เพิ่งย้ายเข้ามาทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน

3) เกณฑ์โอกาสที่ดีที่สุด (Hurwicz's optimism-pessimism criterion) กลยุทธ์นี้สามารถใช้คำนวณค่า ผลผลิตที่คาดหวังได้ โดยการคูณผลตอบแทนที่ได้รับสูงสุดของพืชแต่ละชนิดด้วยค่า α และคูณ ผลตอบแทนที่ได้รับต่ำสุดของพืชแต่ละชนิดด้วยค่า $1 - \alpha$ หรืออัตราการคาดการณ์ในทางร้าย (pessimism index)

4) เกณฑ์ความเสียใจน้อยที่สุด (Savage's minimum regret criterion) กลยุทธ์แบบนี้สามารถนำไปสู่ การเลือกตัดสินใจปลูกพืชที่สามารถได้ผลผลิตที่สูง

5) เกณฑ์ผลประโยชน์มากที่สุด (Benefit criterion) เกณฑ์อันดับสุดท้ายนี้เป็นกลยุทธ์ที่อยู่กลาง ๆ ระหว่างกลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 4 โดยที่เกษตรกรจะเลือกปลูกพืชชนิดที่ให้ผลประโยชน์รวมสูงสุด

2.2.4 การแพร่กระจายของนวัตกรรมการเกษตร

1) ความหมายของนวัตกรรมการเกษตร

เสน่ห์ ญาณสาร (2551) กล่าวว่า นวัตกรรมการเกษตร หมายถึง ความคิด วิธีการ หรือสิ่งของที่ เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งเป็นสิ่งใหม่ต่อบุคคลเป้าหมาย ซึ่งความคิด วิธีการ และสิ่งของใหม่นี้ปรกติจะ ให้ผลที่ดีกว่าความคิด วิธีการ และสิ่งของเดิม ยกตัวอย่างเช่นนวัตกรรมการเกษตร ได้แก่ วิธีการเพาะปลูก แบบใหม่ วิธีการจัดการฟาร์มแบบใหม่ เครื่องจักรชนิดใหม่ เป็นต้น

2) การแพร่กระจายทางพื้นที่ของนวัตกรรม

Brown (1968) กล่าวว่า องค์ประกอบของการแพร่กระจายนวัตกรรม มีองค์ประกอบขั้นมูลฐาน 6 อย่างที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่

- 1) พื้นที่หรือบริเวณที่การแพร่กระจายเกิดขึ้น
- 2) ช่วงเวลาของการแพร่กระจาย
- 3) นวัตกรรม (สิ่งของ วิธีการ ความคิด ฯลฯ) ซึ่งถูกแพร่กระจาย

4) จุดเริ่มต้นของการแพร่กระจาย

5) จุดหมายปลายทางของการแพร่กระจาย

6) เส้นทางการเดินทางของการแพร่กระจาย หรือความสัมพันธ์ระหว่างจุดเริ่มต้น

นอกจากนี้ Brown ยังได้กล่าวถึง ประเภทของการแพร่กระจายไว้ 2 ประเภท คือ 1) การแพร่กระจายแบบแผ่ขยาย ซึ่งในกรณีนี้ นวัตกรรมหรือสิ่งที่แพร่กระจายไม่เคลื่อนย้าย แต่ยังคงอยู่กับที่ 2) การแพร่กระจายแบบย้ายที่ คือ นวัตกรรมหรือสิ่งที่แพร่กระจายจะเคลื่อนที่หรือย้ายแหล่งการเกษตร

2) ลักษณะโดยทั่วไปของนวัตกรรมการเกษตร

Jones (1975) ระบุว่า ลักษณะของนวัตกรรมการเกษตรโดยทั่วไปมีด้วยกัน 8 ประการ คือ

1) การสร้างหรือคิดค้นคว้าความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ทางการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่ในนวัตกรรมมิได้เกิดขึ้นภายในฟาร์ม

2) ช่องทางการติดต่อสื่อสาร เป็นการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมการเกษตร โดยผ่านหลายช่องทาง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

3) เกษตรกรแต่ละคนอยู่ในสถานะทางการตลาดที่ค่อนข้างอ่อนแอ คือ เกษตรกรที่อยู่ห่างไกลจากตลาดและไม่ทราบความเคลื่อนไหวภายในตลาด จึงมีแนวโน้มที่จะไม่ปิดบังข้อมูล ทำให้สามารถแพร่กระจายนวัตกรรมได้

4) ข่าวสารนวัตกรรมใหม่ๆ ต้องใช้เวลาในการยอมจากการชุมชนเกษตรกรรม

5) ความต้องการในการรับข่าวสารและการพิจารณานวัตกรรมต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและปัญหาของเกษตรกร

6) โอกาสที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมการเกษตร ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของโมเดลใด ๆ ที่มุ่งอธิบายการตัดสินใจของเกษตรกร

7) ทางเลือกต่าง ๆ ที่เปิดให้แก่เกษตรกรนั้น รูปแบบการกระทำหรือการเลือก มีความสัมพันธ์กับปริมาณและคุณภาพของความรู้ที่เกษตรกรมีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไป

8) องค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการตัดสินใจในด้านนี้ก็คือ ความหลากหลายในลักษณะทางสังคม และคุณลักษณะส่วนตัวของเกษตรกร

2.2.5 อิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตร

เสนห์ ญาณสาร (2551) ได้อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลต่อการผลิตทางการเกษตรว่า การผลิตทางการเกษตรประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1) ที่ดิน ที่ดินถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีลักษณะเฉพาะที่ผิดแปลกกว่าปัจจัยอื่น เพราะที่ดินในแต่ละแปลงนั้นจะมีลักษณะพิเศษเฉพาะ และปริมาณทั้งหมดของที่ดินค่อนข้างจะคงที่ อีกทั้งการใช้ที่ดินที่มีความยืดหยุ่นกำลังถูกแทนด้วยการเน้นเพาะปลูกพืชเฉพาะอย่าง หรือการเพาะปลูกเดี่ยว ซึ่งการใช้ที่ดินจะแตกต่างกันตามพื้นที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวกับที่ดินหลายประการ เช่น คุณภาพของที่ดิน ราคาที่ดิน การถือครองที่ดิน และตำแหน่งที่ตั้งของที่ดิน

2) แรงงาน ในการเกษตรถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศโลกที่สาม แม้ว่าปริมาณและสัดส่วนของแรงงานภาคเกษตรกรรมจะลดลงในแถบตะวันตก แต่ประสิทธิภาพการผลิตหรือความสามารถในการผลิตของแรงงานสูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการใช้เครื่องจักรแทนแรงงานคน อัตราหรือระดับของปัจจัยแรงงานนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ค่าแรง ปริมาณแรงงานที่มีอยู่ คุณภาพที่ดิน ความต้องการที่จะให้ได้ผลผลิตระดับใดระดับหนึ่ง และประเภทของระบบฟาร์มที่ทำอยู่

3) ทุน ทุนสามารถใช้ในการตัดแปลงผลกระทบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ นอกจากนี้ความสำคัญของเงินทุน ได้เข้าไปแทนที่ปัจจัยด้านที่ดินและแรงงาน กล่าวคือ การแทนที่ดังกล่าวเป็นการตอบสนองของเกษตรกรที่มีต่อค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินและค่าแรงงานที่สูงขึ้น เกษตรกรจึงเต็มใจที่จะลดแรงงานลง และประกอบการผลิตในที่ดินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการลงทุนกับเครื่องจักร ปุ๋ย และอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

4) การจัดการ เป็นการจัดสรรการใช้ที่ดิน แรงงาน และทรัพยากรทุน เพื่อการผลิตภายในระบบฟาร์ม ให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งของเกษตรกรก็คือ ความสามารถหรือความชำนาญในการจัดการฟาร์ม ซึ่งเกษตรกรจะมีทักษะหรือความชำนาญแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับความหลากหลายในรูปแบบของการใช้ที่ดิน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (นิคม จารุมณี. 2544 : 1 ; อ้างอิงจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป. : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้อธิบายศัพท์ “การท่องเที่ยว” ไว้ว่าเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะว่ามีได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิง เริงรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องนับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้นปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน จึงเป็นกิจกรรมรายใหญ่ที่มีการขยายตัวตามลำดับ จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ ด้วยกัน

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว ดังนี้ “Tourism comprises the activities of the person traveling to and staying in places outside their usual environment for not more than one consecutive year for leisure, business and other purpose.” จากความหมายนี้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุระและวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้

วรรณ วลัยวานิช (2539) กล่าวว่า การท่องเที่ยว ในปัจจุบันเป็นธุรกิจที่กว้างขวาง ซึ่งการท่องเที่ยวนั้นจะมีความหมายอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไข 3 ประการ คือ

- 1) เดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นชั่วคราว
- 2) เดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3) เดินทางด้วยจุดมุ่งหมายใด ๆ ก็ได้ที่มีไว้เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้

กล่าวโดยสรุปแล้ว การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือการหารายได้ ซึ่งก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และการพักผ่อนหย่อนใจ

2.3.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

นพพล ลำเกาเงิน (2552) เสนอว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่

1) นักท่องเที่ยว (Tourist) คือ ผู้เยี่ยมชมที่เดินทาง ไปเยือนสถานที่นั้นๆ โดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนในท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน หรืออยู่เกิน 24 ชั่วโมงขึ้นไป แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาพำนักในประเทศไทย โดยต้องพำนักไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 60 วัน

1.2) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน คือ คนในประเทศไทยนั้น ๆ หรือคนต่างด้าวที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนั้น ๆ เดินทางจากจังหวัดที่อาศัยเป็นปกติไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง โดยมีได้เป็นการหารายได้และพักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

2) นักทัศนจร (Excursionist) หมายถึง ผู้เยี่ยมชมชั่วคราว ไม่มีการพักค้างคืนหรืออยู่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

3) ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทาง เพื่อความสุข สนุกสนานและความเพลิดเพลิน รวมไปถึงการผ่อนคลายความเครียด เป็นแหล่งของการเรียนรู้ที่สำคัญทำให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลยิ่งขึ้น

4) ธุรกิจการท่องเที่ยว หมายถึง การดำเนินกิจกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการด้านการเดินทาง บริการด้านอาหารและการพักผ่อน และบริการด้านการนำเที่ยว ซึ่งการดำเนินการทั้งหลายนี้จะมุ่งเน้นหวังผลกำไร

2.3.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

1) ไม่มีขีดจำกัดในการผลิต เนื่องจากผลผลิตของการท่องเที่ยว คือ ความสวยงามของธรรมชาติ เช่น หาดทราย ชายทะเล ป่าไม้ ภูเขา น้ำตกถ้ำ หรือสิ่งที่เป็นโบราณสถานอย่าง วัด วัง ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีวิถีชีวิต เช่น ตลาดน้ำ ประเพณีต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นรูปธรรมที่มีความยั่งยืนและไม่มีการผันแปรไปตามสภาพอากาศ

2) ความไม่มีขีดจำกัดในอนาคต เนื่องด้วยประชากรโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี การมีฐานะ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ย่อมทำให้เกิดความต้องการในการพักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน

3) ไม่มีขีดจำกัดในด้านการแข่งขัน คือ ไม่มีผลผลิตที่ซ้ำซ้อนเหมือนกับการเกษตรกรรมหรือ อุตสาหกรรม ตรงกันข้ามผลผลิตจากการท่องเที่ยวให้ผลในด้านความพึงพอใจแก่ผู้มาเยือนในลักษณะที่ แตกต่างกันไป

4) ไม่มีขีดจำกัดในด้านการตลาด การท่องเที่ยวเป็นเรื่องความพอใจของแต่ละบุคคล ทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

2.3.4 ประเภทของการท่องเที่ยว

นรินทร์ สังข์รักษา (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ระยะเวลาในการท่องเที่ยว แรงใจในการเดินทาง ประเภทของการคมนาคม จำนวนสมาชิกนักท่องเที่ยว เป็นต้น จึงแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่

1) การท่องเที่ยวตามลักษณะพื้นฐานของการท่องเที่ยว โดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Recreation) การท่องเที่ยวในวันหยุด (Holiday) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา (Sport) การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา (Study) การท่องเที่ยวเพื่อศาสนา (Religion) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมมิตรและญาติ (Visiting Friend and Relative : VER) และการท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ขององค์กร (Mission)

2) การท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากล การท่องเที่ยวชนิดนี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) การท่องเที่ยวในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ โดยมีแรงจูงใจเป็นปัจจัยหลัก เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย ตลอดจนการโฆษณา หรือมีสิ่งจูงใจโดยเฉพาะของสถานที่นั้น ๆ

2) การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการผ่านขั้นตอนของการเดินทางระหว่างประเทศ อย่างเช่น กงสุลการกร ด่านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารระหว่างกัน หรืออาจจะมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำเที่ยว

3) การท่องเที่ยวลักษณะส่วนตัว เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะบุคคลหรือเป็นครอบครัวที่เดินทางโดยอิสระ อาศัยการเดินทางจากคู่มือแนะนำเที่ยวของสถานที่นั้น ๆ ทั้งในเรื่องของที่พักร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางในการเดินทาง

4) การท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ การท่องเที่ยวชนิดนี้ ส่วนใหญ่จะนำเที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยว ที่มีการกำหนดแผนการเดินทางท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้า นักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะนี้สามารถรู้รายจ่ายล่วงหน้า เพื่อประกอบการตัดสินใจ โดยค่าบริการจะต่ำกว่าการเดินทางท่องเที่ยวแบบลักษณะส่วนตัวค่อนข้างมาก

3) การท่องเที่ยวตามการจัดการ แบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 2 รูปแบบ คือ

1) การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจและปริมาณนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงการจัดผลกระทบด้านลบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้ยังคงความน่าสนใจเอาไว้และธุรกิจท่องเที่ยวการปรับปรุงคุณภาพให้มีกำไรอย่างเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันชุมชนท้องถิ่นยังได้มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีต่าง ๆ

4) การท่องเที่ยวตามลักษณะเฉพาะ มีรูปแบบการท่องเที่ยว ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน เป็นการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง อันเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและหาประสบการณ์ใหม่ ๆ

2) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปติดต่อธุรกิจหรือไปประชุม โดยมีระยะเวลา 2-3 วัน และมีการแทรกกิจกรรมท่องเที่ยวในระหว่างนั้น

3) การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดจากความสนใจกิจกรรมพิเศษ ซึ่งแยกย่อยออกได้อีก 3 แบบ คือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง และการท่องเที่ยวเพื่อการประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การท่องเที่ยวเพื่อประชุมใหญ่ การสัมมนา และการ

ท่องเที่ยวเพื่อจัดแสดงนิทรรศการ หรือเรียกว่า การท่องเที่ยวแบบไมค์ซ์ (MICE : Meeting, Incentive, Convention, and Exhibition)

2.3.5 ประเภทแหล่งท่องเที่ยว

1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หรือที่เกิดจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาตินั้น ประกอบด้วย สภาพภูมิอากาศ ทิวทัศน์ที่สวยงาม และสัตว์ป่า ถือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่หากแหล่งท่องเที่ยวนี้ไม่ได้รับการดูแลทำนุบำรุง อาจทำให้เสื่อมโทรมได้

2) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต อย่างเช่น พิธีกรรมพิธีการต่าง ๆ งานฉลองรื่นเริง ศิลปะการแสดง ดนตรี เพลงพื้นบ้าน การรำยรำ การละคร ตลอดจนงานหัตถกรรม

3) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้ โดยผ่านการชมสิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติ ศาสนสถาน อาคารเก่าแก่ที่มีประวัติความเป็นมาที่สำคัญ (วิมล จิโรจพันธ์, ประชิด สกฤษณ์พัฒน์ และ อุดม เขยกิจวงศ์, 2548)

2.4 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นศัพท์บัญญัติที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นำมาใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยให้มีความหมายตรงกับคำว่า Ecotourism ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัตินี้ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติศัพท์แล้ว ดังนั้นคำว่า Ecotourism จึงเป็นคำที่เกิดใหม่ในวงการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำคำ ๒ คำมารวมกันได้แก่ eco และ tourism คำว่า eco แปลตามรูปศัพท์ว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัย ส่วน tourism แปลว่า การท่องเที่ยว ecotourism จึงแปลว่า การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์ ส่วนคำว่า นิเวศ ซึ่งเป็นคำภาษาสันสกฤต ที่นำมาใช้ในภาษาไทย แปลว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัยเช่นกัน ฉะนั้น การท่องเที่ยว เชิงนิเวศจึงเป็นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสม (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, 2546)

นพพล สำเภาเงิน (2552) ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลักเพื่อส่งเสริมรายได้และการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก การท่องเที่ยวที่เน้นการท่องเที่ยวแบบคนหมู่มาก มาเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นจิตสำนึกต่อการรักษาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว เน้นการเรียนรู้ การรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.4.2 ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นพพล สำเภาเงิน (2552) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ดังนี้

- 1) เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ และด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงวัฒนธรรม ประเพณี โดยต้องยึดหลักสำคัญที่ว่า เราจะต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเหล่านั้นไว้ให้ดีที่สุด เพื่อใช้เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
- 2) การท่องเที่ยวทุกประเภทต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มีการจัดการภายในท้องถิ่นเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม
- 3) เป็นการท่องเที่ยวที่สนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีค่านิยม ตลอดจนวิถีชีวิต เอกลักษณ์ของท้องถิ่นและประเทศ ซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 4) ให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมทั้งต่อนักท่องเที่ยวและประชากรในท้องถิ่น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น อันเป็นที่ควรทะนุถนอม
- 5) ในด้านการจัดการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย การลงมือปฏิบัติการและการประเมินผล การพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตนและสามารถได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว และเพื่อเกิดประโยชน์แก่ชุมชนสูงสุด
- 6) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีลักษณะโดดเด่น ทั้งในด้านของการจัดการ สถานที่และกิจกรรม

7) ความพอใจของนักท่องเที่ยวนับว่าเป็นสิ่งสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวที่ได้รับความพึงพอใจ หรือชื่นชม จึงกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องอยู่ในกรอบของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และได้รับความรู้ทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและประสบการณ์

2.4.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นรินทร์ สังข์รักษา (2555) กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

- 1) องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ คือ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้ยังรวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ
- 2) องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
- 3) องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยว รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้รับประสบการณ์ และเกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ ทั้งนี้ยังสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว
- 4) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นในการคิด การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามตรวจสอบ ตลอดจนบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวอันก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการท่องเที่ยวโดยเริ่มจากระดับรากหญ้าไปจนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว

2.4.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยอยู่ในขอบเขตของแนวความคิดพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

- 1) จัดให้มีการเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อให้เกิดการประสานงานด้านข้อมูลข่าวสาร และการจัดการร่วมกันทุกระดับ
- 2) การควบคุม ดูแล รักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือนและการสร้างวินัยในการท่องเที่ยวควบคู่กันไป
- 3) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และองค์กรในท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากร การบริหาร การแลกเปลี่ยนความรู้และวัฒนธรรมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยว รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา หรือให้ประชาชนมีตัวแทนเป็นคณะกรรมการร่วมในทุกระดับ
- 4) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงพัฒนาด้านการให้การศึกษา การสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศร่วมกัน มากกว่ามุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจ และรายได้เพียงอย่างเดียว
- 5) จัดทำแนวทางปฏิบัติ หรือคู่มือการจัดการ แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างถูกต้อง
- 6) ต้องมีการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และติดตามประเมินผลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทุก ๆ ด้าน เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการ การแก้ไขปัญหา และการปรับปรุงแผนอย่างเป็นขั้นตอน
- 7) การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ และปรับปรุงให้สอดคล้องกับรูปแบบ หรือกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ โดยหลีกเลี่ยงความขัดแย้งอย่างรุนแรงต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น
- 8) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องมีการควบคุมดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรให้คงสภาพเดิมไว้ให้ได้มากที่สุด หลีกเลี่ยงหรือลดเว้นการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวง่ายต่อการถูกกระทบและฟื้นตัวได้ยาก (วิมล จิโรจพันธ์, ประชิด สกฤษะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์, 2548)

2.5 หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว ได้อธิบายดังนี้

2.5.1 ความหมายการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวของเดชา บุญค้ำ (อ้างถึงใน วิชาวรรณ ปิ่นแก้ว, 2551: 36 - 37) สามารถสรุปได้ดังนี้ กล่าวคือ การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง การกำหนดเส้นทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างง่าย สะดวก และปลอดภัย รวมทั้งยังได้รับความรู้และความเพลิดเพลินควบคู่กันไป บางครั้งเส้นทาง การท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นจากการที่นักท่องเที่ยวหลาย ๆ กลุ่มใช้เส้นทางเดิม ๆ อยู่เป็นประจำ ซึ่งอาจจะเป็น เส้นทางทางรถยนต์ ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่น ๆ ที่อาจใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมืองหรืออาจ เป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษก็ได้

การกำหนดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว ควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง โดยเริ่มต้นจากการพิจารณาคำแนะนำของ แหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ภายในเมือง แล้วจัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณา ความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การจัดเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวสามารถจัด ได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

- 1) ลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่และเกิดความเพลิดเพลิน ตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปยังเส้นทางเดิม
- 2) ลักษณะแบบทางเดียว โดยจุดเริ่มต้น และจุดสุดท้ายเยื้องกันอยู่ตามความเหมาะสม เพื่อเป็น ทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวซึ่งอาจจะมีเวลาน้อย หรือมีความสนใจแตกต่างกัน

2.5.2 รูปแบบเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยว

1) เส้นทางท่องเที่ยวในเขตเมือง

เมืองที่มีบทบาทดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่น่าสนใจ มีความหลากหลายของกิจกรรม ประเภทต่าง ๆ เช่น การค้า สังคม วัฒนธรรม เส้นทางสัญจรโดยการเดินเท้าได้กลายเป็นกิจกรรมประเภท หนึ่งที่ได้รับการพิจารณากำหนดเส้นทางเป็นพิเศษ ซึ่งโดยส่วนมากแล้วจะเป็นการกำหนดเส้นทางที่

เหมาะสมต่อการเดินทางในหนึ่งวัน เส้นทางเหล่านี้จะผ่านไปย่านธุรกิจ ผ่านอาคาร หรือสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ สวนสาธารณะ หรือจุดชมวิวที่สำคัญ ๆ (อ้างถึงใน วิกาวรรณ ปิ่นแก้ว, 2551: 37)

เส้นทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าเป็นวิธีการท่องเที่ยวที่ใช้ได้สำหรับทุกเมือง และเป็นวิธีที่ค่อนข้างจะอิสระ มีความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ เนื่องจากการเดินเท้านั้นไม่มีการกำหนดระยะเวลา สามารถหยุดแวะชมตามจุดที่น่าสนใจต่าง ๆ ได้ตามต้องการ นอกจากนี้การเดินทางเท้ายังสามารถพบเห็นรายละเอียดของสภาพบ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คนตามเมืองต่าง ๆ ได้อย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังเป็นการออกกำลังกายด้วย ในขณะที่เดียวกันการจัดทำทางเดินเท้าในเมืองก็สามารถทำได้โดยง่าย และการลงทุนมีค่าใช้จ่ายไม่สูงมากนัก ประชาชนของเมืองก็ได้รับประโยชน์จากการมีทางเดินที่ต่อเนื่องกัน โดยตลอดเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาทางเดินเท้าในเมือง คือ การขยาย และพัฒนาพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางการจับจ่ายใช้สอย หรือการสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับเมือง ก่อให้เกิดความต้องการกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้นภายในเมือง ไม่ว่าจะเป็นนิทรรศการ การแสดง เทศกาล และกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งอาจจะต้องเตรียมพื้นที่อำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินเท้า ที่นั่งพักผ่อน น้ำพุ ร้านค้าร้านอาหาร และกิจกรรมในยามค่ำคืน หากทางเดินเท้าได้รับการออกแบบ และวางแผนที่ดี จะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อม สังคม และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน (อ้างถึงใน วิกาวรรณ ปิ่นแก้ว, 2551: 37) โดยมีหลักการจัดเส้นทางเดินเท้า ดังนี้

- 1) สงวนรักษาย่าน พื้นฟูเศรษฐกิจของย่าน ป้องกันไม่ให้ย่านใจกลางเมืองขยายตัวออกไปยังชานเมือง ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงย่านใจกลางเมือง และรักษาสภาพแวดล้อมของเมือง
- 2) ช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินเท้า รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการจับจ่ายใช้สอย
- 3) ช่วยลดปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาการกีดขวางทางสัญจรของย่านพาหนะ
- 4) ช่วยปรับปรุงลักษณะทางภูมิทัศน์ของชุมชนเมืองให้สวยงามและชัดเจนยิ่งขึ้น
- 5) ช่วยลดมลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการจราจรบนท้องถนน
- 6) รองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่สถานที่ได้อย่างสะดวก และใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

7) ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเมืองให้บริการสาธารณะ และกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน เช่น การพบปะสังสรรค์ การแสดงต่าง ๆ เป็นต้น

8) ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารทางประวัติศาสตร์ และป้องกันมิให้โบราณสถานทรุดโทรมลงอันเนื่องจากแรงสั่นสะเทือนของรถยนต์ เป็นต้น (อ้างถึงใน วิกาวรรณ ปิ่นแก้ว, 2551: 38)

2) เส้นทางทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์นับเป็นการท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่มีความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน เนื่องจากเมืองประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมได้รับการวางแผนในด้านการอนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งยังมีการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การจัดแสดงแสง สี เสียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว โดยมีหลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ดังนี้

1) นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงธรรมเนียม ประเพณี การแต่งกาย ระเบียบแบบแผนในหารดำรงชีวิต ศาสนา การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของท้องถิ่น นับเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ

2) นำเสนอศิลปะท้องถิ่น เช่น ดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ และศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้น เช่น ภาพวาด งานประติมากรรม เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ นอกจากนี้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมก็เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญอีกเช่นกัน

3) นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จนั้น มีผลมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น การแสดงช้างในเขตป่าร้อนชื้น เทศกาลล่าสัตว์ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับเทคนิคในการจัดการของแหล่งท่องเที่ยว การเที่ยวชมอุตสาหกรรมท้องถิ่น ตลาด ชุมชน ก็ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากเช่นเดียวกัน

4) นำเสนอความแตกต่างของเมือง และชุมชน ความแตกต่างของเมืองและชนบท อาคารบ้านเรือนความเป็นอยู่ของผู้คนเมือง ย่านศูนย์กลางเมือง ร้านค้า ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ อาคารสาธารณะ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการเรียนรู้ ศึกษา และซึมซับความรู้สึกที่มีต่อเมืองท่องเที่ยวนั้น การนั่งรถไปตามถนนสายสำคัญต่าง ๆ ภายในเมือง ผ่านสถานที่สำคัญ

ต่าง ๆ เมืองท่องเที่ยวบางแห่งยังได้จัดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งการแสดงเหล่านี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเสมอมา

5) นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรม ความน่าสนใจของพิพิธภัณฑ์ คือการสามารถบอกกล่าวเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ชาติพันธุ์ งานศิลปะท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี วัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์นั้นก่อตั้งเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเมือง และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

6) นำเสนอประเพณี และเทศกาลท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยมในท้องถิ่น หรืออิทธิพลทางศาสนา ประเพณี และเทศกาลเหล่านี้ก่อให้เกิดฤดูกาลท่องเที่ยวจากความนิยมของนักท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น (อ้างถึง ใน ภิวารณ ปิ่นแก้ว, 2551: 39)

3) เส้นทางสายธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติ เป็นเส้นทางสำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวจากผลกระทบของการเหยียบย่ำ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ และซาบซึ้งต่อธรรมชาติอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังนี้

1) เป็นเส้นทางเดินชมธรรมชาติ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชมธรรมชาติ ระหว่างการใช้เส้นทาง อาจมีการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติบ้าง

2) เส้นทางเดินป่าระยะไกล เป็นเส้นทางเดินระยะไกล จัดสร้างขึ้นเพื่อการใช้งาน เพื่อเดินชมธรรมชาติ หรือเพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย หรือเพื่อการได้เรียนรู้ และเข้าใจความเป็นไปของธรรมชาติรอบ ๆ ตัว

3) เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อการสื่อความหมาย ให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว เส้นทางสื่อความหมายนี้อาจจำแนกแยกย่อยเป็นเส้นทางสื่อความหมายที่มีบุคคลนำ หรือเส้นทางสื่อความหมายศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง

4) เส้นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการนำนักท่องเที่ยวจากจุดหมายหนึ่งไปยังอีกจุดหมายหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวการออกแบบมักให้เป็นระยะทางที่สั้นที่สุดเพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างรวดเร็วที่สุด

4) เส้นทางแบบผสมผสาน

เส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานเกิดจากการวางแผนผังในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นหลายประเภทในบริเวณเดียวกัน เพื่อกำหนดเส้นทางท่องเที่ยว คือ เส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ง่ายสะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้ และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติจากการที่นักท่องเที่ยวหลาย ๆ กลุ่มที่ใช้เส้นทางเดิมซ้ำอยู่เป็นประจำ หรืออาจเป็นเส้นทางที่กำหนดขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ แหล่งท่องเที่ยว โดยมีหลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน ดังนี้

1) การกำหนดเส้นทาง ควรสำรวจ และสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง ควรเริ่มต้นจากการพิจารณาตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ และจัดลำดับความสำคัญ และความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

2) การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเส้นทางเดิม

3) การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาน้อยต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะ และวัฒนธรรมอาจจะพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อคู่วิวชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลาย และมีความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

4) พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ เส้นทางท่องเที่ยวอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างหัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างหันตามความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะตัวเมืองนั้น ๆ

5) ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจะจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้วย ซึ่งอาจจะเป็นเส้นทางเดียวกัน หรือต่อเนื่องกันเป็นบางส่วนก็ได้การจัดเส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติและเส้นทางท่องเที่ยวผสมผสาน ล้วนเป็นเส้นทางที่ใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายถึงคุณค่าของมรดกทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และส่งเสริมคุณค่าทางมรดกทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ รวมถึงให้ประสบการณ์ทางนันทนาการและการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มศักยภาพของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวได้อีกด้วย (วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว, 2551)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ได้ทำการรวบรวมงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางท่องเที่ยว และ 2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางท่องเที่ยว

ฉลอง สุนทรนนท์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิจัยและการพัฒนาศักยภาพเส้นทางท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการศึกษาพบว่า เส้นทางท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ลุ่มแม่น้ำป่าสัก เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายที่มีศักยภาพของการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดท่ากา รื่อง วัดกษัตริย์ราชวรวิหาร ชุมชนสานปลาตะเพียนโบราณ ชุมชนถักเป็ลภูเขาทอง ชุมชนแกะสลักหินหน้าพระตำหนัก ชุมชนทำดอกไม้จากต้นโสน วัดไชยวัฒนาราม วัดพุทธโรศวรชัย วัดพญางิ้วหวาดวิหาร ป้อมเพชร และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจันทรเกษม ซึ่งแต่ละสถานที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวสูง ทั้งด้านประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม ทัศนกรรม และภูมิทัศน์ที่สวยงาม โดยสามารถใช้เวลาในการท่องเที่ยวได้ภายในเวลา 1 วัน

ชุมพล รอดแจ่ม (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “เส้นทางท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ได้แก่ ค่าบอกล่า การแสวงหาสถานที่ ทำบุญ การมาไหว้พระ การชมโบราณสถาน และศึกษา ศิลปวัฒนธรรม มีคนรู้จักชักชวน

มาให้อาหารปลา ทราบจากสื่อออนไลน์ เห็นป้ายประชาสัมพันธ์ตามไหล่ทาง มาซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น หนังสือแนะนำการท่องเที่ยว เป็นเส้นทางผ่าน การแนะนำจากรายการโทรทัศน์ และตั้งใจมาทานอาหาร ส่วนค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวประกอบด้วยค่าน้ำมันรถยนต์ ค่ารถโดยสาร(กรณีที่ไม่ได้ใช้รถยนต์ส่วนตัว) เงินทำบุญ ค่าดอกไม้รูปเทียน ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ชื่อของฝากของที่ระลึกค่าอาหารปลาค่าเช่าวัตถุมงคล ค่าต้นไม้คำปุย ค่าดิน และค่ากระถาง ต้นไม้สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวเฉลี่ยทั้ง 7 สถานที่ใช้เวลาทั้งสิ้น 7.40 ชั่วโมง (ไม่รวมการเดินทางระหว่างสถานที่) จำนวนสมาชิกที่มาท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2 คน จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวในสถานที่เดิมโดยเฉลี่ยคนละ 2 ครั้ง และจากการสอบถามนักท่องเที่ยว 34 คน จาก 35 คน ตอบว่าจะกลับมาท่องเที่ยวอีก ส่วนรูปแบบ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเดินทาง โดยเริ่มต้นที่วัดบางไกรใน และสิ้นสุดที่วัดบางขุน โดยมียะยะทางที่ใช้ในการเดินทางทั้ง 7 สถานที่รวมทั้งสิ้น 24 กิโลเมตร ต้นทุนค่าน้ำมันประมาณ 96 บาท ระยะเวลาที่ใช้เดินทางทั้ง 7 สถานที่ คือ 1 ชั่วโมง 14 นาที และ ระยะเวลาที่ใช้ท่องเที่ยวในแต่ละสถานที่ใช้ระยะเวลา 7 ชั่วโมง 40 นาที รวมระยะเวลาที่ใช้ในการ เดินทางและท่องเที่ยวทั้ง 7 สถานที่ คือ 8 ชั่วโมง 54 นาที

พนกฤต อุดมกิตติ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่เขตคลังชั้น กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เขตคลังชั้นเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และ พัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบันและมีทรัพยากรวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้ง ทรัพยากรวัฒนธรรมประเภทวัด ตลาดน้ำ ชุมชนชาวสวนและพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะหรือเทคนิคจิตวิญญาณ(ความเชื่อ/ความศรัทธา)และคุณค่าต่อวิถีชีวิตชุมชน รวมทั้งมีการจัดการท่องเที่ยวโดยของตลาดน้ำที่ดี มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง นอกจากนี้จากการสำรวจเส้นทางและการศึกษาการท่องเที่ยวโดยจักรยานในพื้นที่เขตคลังชั้นที่ผ่านมาพบว่ามีเส้นทาง คสล. ภายในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูง สามารถเข้าถึงวิถีชีวิตชาวสวนได้ ดังนั้น พื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวได้ แต่มีปัญหาคือการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมมีการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างไม่ทั่วถึง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตคลังชั้น ต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมในพื้นที่ให้ทั่วถึงด้วย โดยใช้ตลาดน้ำคลังชั้น ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำวัดสะพาน ตลาดน้ำวัดคลังชั้นและชุมชนชาวสวนวัดจำปาเป็นศูนย์กลางการบริการท่องเที่ยวด้วยจักรยานอันจะกระจายตัวทั่วพื้นที่ทางค่านบุคตากรและศักยภาพทางการท่องเที่ยวอยู่แล้ว หากแต่ต้องมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างมีระบบเพื่อการท่องเที่ยวที่ดีและยั่งยืน

วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว (2551) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเพื่อเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” ผลการศึกษาพบว่า เมืองเพชรบุรีประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งทางธรรมชาติ ทางวัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ เทศกาลและงานประเพณี รวมถึงกิจกรรมและบริการ ทั้งนี้มีความโดดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มากที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เสนอเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว 5 เส้นทาง โดยเน้นการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ได้แก่ 1) เส้นทางผลงานศิลปะถิ่นช่างเมืองเพชร 2) เส้นทางเยี่ยมชมเือนวัด วัง สถาปัตยกรรม และโบราณสถาน 3) เส้นทางเลาะเลีย่วเที่ยวธรรมชาติแวะชมหาดเจ้าสำราญ 4) เส้นทางนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่เมืองเพชร 5) เส้นทางท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต กิจกรรม ย่านของฝากเมืองเพชร และได้เสนอแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาพื้นที่ 2) ด้านการจัดการ 3) ด้านกิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว

ณรงค์ พลธิ์รักษ์ (2556) ทำวารสารเรื่อง “ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดชลบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ในจังหวัดชลบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งสิ้น 45 แห่ง จำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทาง ประวัติศาสตร์ จำนวน 34 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม จำนวน 3 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 5 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำนวน 3 แห่ง และได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำ เป็นแผนที่ด้วยโปรแกรมระบบ สารสนเทศทางภูมิศาสตร์ ArcGIS Desktop 10 จากการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนพบว่า แหล่งท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีมาตรฐานต่ำกว่าเกณฑ์ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 5 แห่งที่มีมาตรฐานคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ศูนย์ศึกษา ธรรมชาติและอนุรักษ์ป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและอนุรักษ์สัตว์ป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาหลวงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสามสิบสองเขาหลวง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสามสิบสองเขารวม วัดเทพวาราม และชุมชนอ่างศิลา และมีแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1 แห่งที่มีมาตรฐานอยู่ในระดับดี ได้แก่ น้ำตกชันตาเถร จากนั้นจึงทำการจัดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนออกเป็น 4 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 เส้นทางธรรมชาติฝั่งทะเล (R1) เส้นทางที่ 2 ย้อนรอยตำนานนิทานพื้นบ้านพระรถเมรี (R2) เส้นทางที่ 3 สี่ ถ้ำธรรมชาติ (R3) และเส้นทางที่ 4 ธรรมชาติ ที่หลากหลาย (R4) ขั้นตอนสุดท้าย คือ วิเคราะห์เส้นทาง การท่องเที่ยวชุมชนที่สั้นที่สุด (Shortest route) โดยใช้ชุด คำ สั่งการวิเคราะห์โครงข่าย (Network Analyst Extension) โดยในเส้นทางที่ 1 มีระยะทางรวมเท่ากับ 96.51 กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 มีระยะทางรวมเพียง 31.59 กิโลเมตร เส้นทางที่ 3 มีระยะทางรวมเท่ากับ 58.48 กิโลเมตร และเส้นทาง ที่ 4 มีระยะทางรวมเท่ากับ 36.40 กิโลเมตร

เทพกร ณ สงขลา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า ในช่วงที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในอำเภอช้างกลางได้รับความนิยม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีกิจกรรมการสาธิต/ให้ความรู้ทางการเกษตร การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และการแนะนำธุรกิจการเกษตร โดยกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และการสร้างมูลค่าเพิ่มทรัพยากรเกษตร ต่อมาเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีการปรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะไม่ต้องพึ่งพาธุรกิจท่องเที่ยวมากนักการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอช้างกลางมีความยั่งยืนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรเกษตร แต่ไม่มีความยั่งยืนในด้านการเป็นธุรกิจบริการที่มีผลกำไรและการมีนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ การสร้างความยั่งยืนให้ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ควรมีการจัดการทรัพยากรเกษตรที่เน้นกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเกษตร การเรียนรู้วัฒนธรรมในชุมชน และการสัมผัสธรรมชาติ

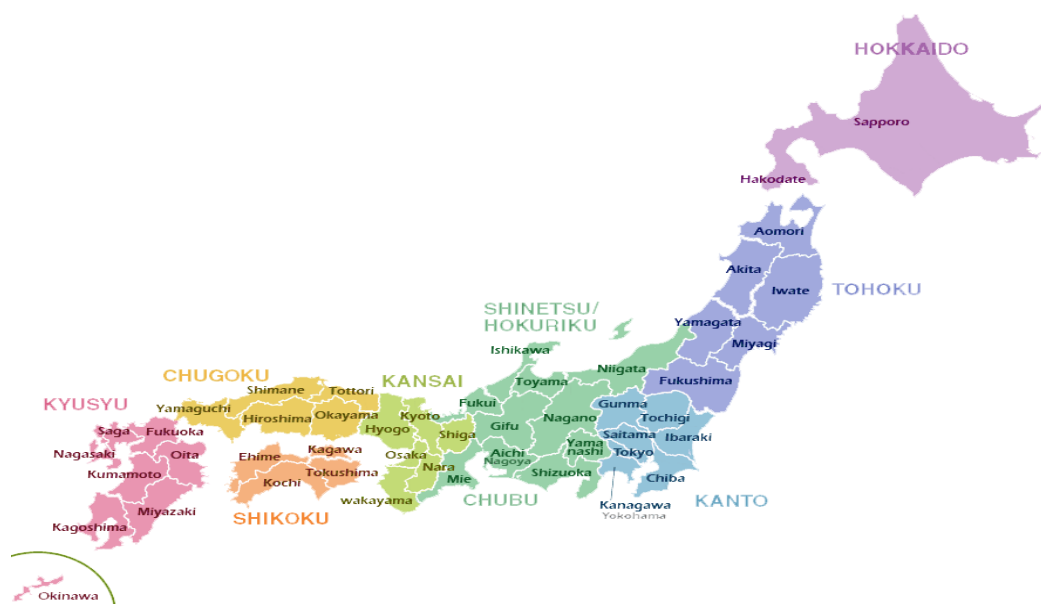
ประโยชน์ สังกัด (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่น : กรณีศึกษาการจัดการท่องเที่ยว บ้านชะชอม อ. โขงเจียม จ.อุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่าจุดกำเนิดและความเป็นมาของการจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้านชะชอม มาจากความต้องการของชาวบ้านในการที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนเอาไว้และ ต้องการสร้างรายได้เสริม โดยในกระบวนการของการจัดการท่องเที่ยวประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การจัดการด้านทรัพยากรท่องเที่ยว 2) การจัดการด้านโครงสร้างการบริหาร 3) การจัดการด้านที่พัก และ 4) การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว จากวัตถุประสงค์ประการที่สอง ผล การศึกษาพบว่า ภาวการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านชะชอม มีอยู่ 3 ระดับ คือ 1) ภาวการณ์ในระดับชุมชน 2) ภาวการณ์ในระดับอำเภอ/จังหวัด และ 3) ภาวการณ์ในระดับชาติซึ่งบทบาทที่สำคัญของ ภาวการณ์นี้ก็คือเป็นที่มาขององค์ความรู้ในการจัดการการท่องเที่ยวและเป็นองค์กรหรือหน่วยงาน ที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน จากวัตถุประสงค์ประการที่สาม ผล การศึกษาพบว่า ผลของการจัดการท่องเที่ยวต่อชุมชนสามารถแบ่งออกได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้าน เศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านวัฒนธรรม และ 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.7 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

ในข้อหานี้เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ศึกษานี้ จะอธิบายถึงข้อมูลในประเด็น 2 ประเด็นหลัก ๆ ได้แก่ 1) สภาพภูมิประเทศ และ 2) สภาพภูมิอากาศ ของประเทศญี่ปุ่น โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.7.1 สภาพภูมิประเทศของประเทศญี่ปุ่น

ญี่ปุ่น เป็นประเทศหมู่เกาะใน ภูมิภาคเอเชียตะวันออก ตั้งอยู่ในมหาสมุทรแปซิฟิก ทางตะวันตก ติดกับคาบสมุทรเกาหลีและสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีทะเลญี่ปุ่นกั้น ทิศเหนือติดกับประเทศรัสเซียมี ทะเลโอฮอตส์คเป็นเส้นแบ่งแดน ญี่ปุ่นประกอบด้วยหมู่เกาะกว่า 4,000 เกาะ เกาะที่ใหญ่ที่สุดอยู่ 4 เกาะ คือ ฮอนชู ฮอกไกโด คิวชู และชิโกกุ ตามลำดับ มีภูเขาไฟที่สูงที่สุดของประเทศ คือ ภูเขาไฟฟูจิ โดยประเทศ ญี่ปุ่นมีพื้นที่ทั้งหมด 377,873 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น ฮอนชู 231,000 ตารางกิโลเมตร ฮอกไกโด 83,000 ตารางกิโลเมตร คิวชู 42,000 ตารางกิโลเมตร และชิโกกุ 19,000 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังมีพื้นน้ำ 0.8 เปอร์เซ็นต์ ใหญ่เป็นอันดับที่ 62 ของโลก

ภาพที่ 2.15 ลักษณะภูมิประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : <http://www.educatepark.com>

นอกจากนี้ ในประเทศญี่ปุ่นยังมีการแบ่งเป็นภูมิภาคออกเป็น 8 ภูมิภาค มีจังหวัดทั้งหมด 47 จังหวัด ประกอบด้วย 1) ภูมิภาคฮอกไกโด ประกอบด้วย 1 จังหวัด คือ ฮอกไกโด 2) ภูมิภาคโทโฮกุ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ อาโอโมริ อิวาเตะ มิยาจิ อากิตะ ยามาغاتะ และฟูกูชิมะ 3) ภูมิภาคคันโต ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ อิบารากิ โตชิจิ กุนมะ ไชตามะ ชิบะ โตเกียว และคานางาวะ 4) ภูมิภาคชูบุ ประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ นิงาตะ โทยามะ อิซึคาวะ ฟุกุอิ ยามานาชิ นางาโน่ กิฟุ ชิซุโอกะ และไอจิ 5) ภูมิภาคคันไซ หรือ คิงกิ ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ มิเอะ ชิบะ เกียวโต โอซากะ เฮียวโงะ นาระ และวาคายา

มะ 6) ภูมิภาคซีโกกู ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ คางาวะ โทบุชิมะ เอฮิเมะ และ โคจิ 7) ภูมิภาคชูโงกุ ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ ทตโทริ ชิมาเนะ โอคายามะ ฮิโรชิมะ และยามางุจิ และ 8) ภูมิภาคคิวชู ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ ฟุกุโอกะ ซางะ นางาซะกิ คุมะโมโตะ โออิตะ มิยาซากิ คาโกชิมะ และโอกินาวะ โดยประเทศญี่ปุ่นนั้น มีเมืองหลวงตั้งอยู่ที่ โตเกียว

2.7.2 สภาพภูมิอากาศของประเทศญี่ปุ่น

ในประเทศญี่ปุ่นมีฤดูกาล 4 ฤดู ได้แก่ 1) ฤดูใบไม้ผลิ อยู่ในช่วงประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ยในกรุงโตเกียว 14.4 องศาเซลเซียส 2) ฤดูร้อน อยู่ในช่วงประมาณเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 25.4 องศาเซลเซียส ช่วงต้นฤดูจะมีฝนตก 3) ฤดูใบไม้ร่วง อยู่ในช่วงประมาณเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน อุณหภูมิเฉลี่ย 18.2 องศาเซลเซียส ในเดือนกันยายนจะมีพายุไต้ฝุ่นมาก และ 4) ฤดูหนาว อยู่ในช่วงประมาณเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย 5.8 องศาเซลเซียส ซึ่งในทางตอนเหนือของประเทศญี่ปุ่นจะมีอากาศค่อนข้างหนาวจัด อากาศอบอุ่นในช่วงฤดูใบไม้ผลิแถบตะวันออกและตะวันตก อากาศค่อนข้างหนาวทางภาคใต้ ส่วนช่วงกลางเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนกรกฎาคมจะมีฝนตกชุก และอากาศเย็นสบายในฤดูใบไม้ร่วงทางแถบตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว, 2552 และองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.)

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

ในบทนี้จะทำการอธิบายเกี่ยวกับประเด็นที่ 1 แหล่งที่มาของข้อมูล ประเด็นที่ 2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา และประเด็นที่ 3 วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไม้ดอกได้จาก เอกสาร หนังสือ และเว็บไซต์ จาก

1.1) หอสมุดมหาลัทธิวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

1.2) เว็บไซต์ <http://ag.kku.ac.th>

1.3) เว็บไซต์ <https://books.google.co.th>

1.4) เว็บไซต์ <http://www.japantimeline.jp/th/>

1.5) เว็บไซต์ <http://www.j-campus.com>

1.6) เว็บไซต์ <http://kanchanapisek.or.th>

1.7) เว็บไซต์ <http://www.angkhangstation.com>

1.8) เว็บไซต์ <https://www.l3nr.org>

1.9) เว็บไซต์ <http://www.nextsteptv.com>

1.10) เว็บไซต์ <http://www.sookjai.com>

1.11) เว็บไซต์ <http://www.tiewyeepoon.com>

1.12) เว็บไซต์ <http://www.tpa.or.th>

1.13) เว็บไซต์ <http://www.yokosojapan.org/th/>

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา

- 1) คอมพิวเตอร์
- 2) ปริ้นเตอร์

3.3 วิธีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) เพื่อการศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น
 - 1.1) ศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น
 - 1.2) นำข้อมูลที่รวบรวมเกี่ยวกับไม้ดอกมาจัดทำและจำแนกเป็นประเภทของไม้ดอกพื้นที่ หรือจังหวัดในรูปแบบของตาราง
 - 1.3) นำข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกมาสร้างแผนที่แสดงการกระจายของไม้ดอก เพื่อวิธีการทำแผนที่
 - 1.4) เขียนอธิบายและสรุปผล
- 2) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น
 - 2.1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลกับการปลูกไม้ดอก
 - 2.2) สรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปลูกไม้ดอก ประกอบด้วย ปัจจัยด้านพันธุกรรม (Internal or Genetic factor) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (External or Environmental factors) คือ แสงสว่าง ที่ยึดเหนี่ยว อุณหภูมิ อากาศ และแร่ธาตุ
 - 2.3) อธิบายความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกไม้ดอกในแต่ละพื้นที่
 - 2.4) อธิบายและสรุปผล
- 3) การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น
 - 3.1) นำข้อมูลความสัมพันธ์ของการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่นมาทำเป็นแผนที่

3.2) นำแผนที่การกระจายของไม้ดอกที่ได้จากข้อ 1 มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวโดยจำแนกเส้นทางออกเป็น 4 ฤดูกาล พร้อมทั้งแสดงแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงร่วมด้วย

3.3) นำข้อมูล ข้อ 1 มาเขียนอธิบายภาพและแผนที่ประกอบ

3.4) สรุปผลการศึกษา

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ จะทำการอธิบายถึงการวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ คือ 1) การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น 2) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกประเทศญี่ปุ่น และ 3) การศึกษาการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1) การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางสภาพภูมิอากาศ ซึ่งประกอบด้วยฤดูกาล 4 ฤดูกาล ได้แก่ 1) ฤดูใบไม้ผลิ ช่วงเดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม 2) ฤดูร้อน ช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกันยายน 3) ฤดูใบไม้ร่วง ช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน และ 4) ฤดูหนาว ช่วงเดือนธันวาคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ โดยในแต่ละฤดูกาลจะมีการผลิบานของไม้ดอกที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งจำแนกการกระจายตัวของไม้ดอกออกเป็นภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1) ภูมิภาคฮอกไกโด

ตลอดทั้ง 4 ฤดูกาลในภูมิภาคฮอกไกโด ยกเว้นฤดูหนาวในช่วงเดือนธันวาคม ถึง กุมภาพันธ์ เนื่องจากเป็นช่วงที่มีอากาศหนาวจัดและหิมะตกเป็นจำนวนมาก ทำให้พืชพันธุ์ไม้ดอกต่างๆ ไม่สามารถเจริญเติบโตได้ ภูมิภาคฮอกไกโดมีพันธุ์ไม้ดอกทั้งหมดจำนวน 8 ชนิด ได้แก่ 1) คอสมอส 2) ซิบะซากุระ 3) ซากุระ 4) ซัลเวีย 5) ทานตะวัน 6) ทิวลิป 7) ลาเวนเดอร์ และ 8) สะนะโชนู หรือ ไอริสสีม่วง

ภูมิภาคฮอกไกโด มีพื้นที่กว้างขวางคิดเป็นร้อยละ 22 ของพื้นที่ทั้งหมดของหมู่เกาะญี่ปุ่น ซึ่งเป็นหมู่เกาะที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ในญี่ปุ่น รองจากเกาะฮอนชู ภูมิภาคฮอกไกโดมีการแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ เขตเหนือ(พื้นที่สีม่วง) เขตตะวันออก(พื้นที่สีฟ้า) เขตกลาง(พื้นที่สีเหลือง) และเขตใต้(พื้นที่สีเขียว) ดังภาพ 4.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคนี้ ประกอบไปด้วยภูเขาสูงสลับท่งหุบๆ มีแม่น้ำหลายสาย รวมไปถึงทะเลสาบที่กว้างขวาง ปัจจัยที่ทำให้พันธุ์ไม้ดอกเติบโตได้ก็คือ ปริมาณน้ำฝน ภูมิภาคฮอกไกโดมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 171 มิลลิเมตร และมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 22 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ -4 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.1 ภูมิภาคฮอกไกโด

ที่มา : en.visit-hokkaido.jp, 2015

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคฮอกไกโดสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 2 ชนิด ได้แก่ 1) ซิบะซากุระ 2) ซากุระ โดยไม้ดอกทั้ง 2 ชนิด จะผลิบานในช่วงประมาณปลายเดือนเมษายนถึงปลายเดือนพฤษภาคม

1.1) ซิบะซากุระ

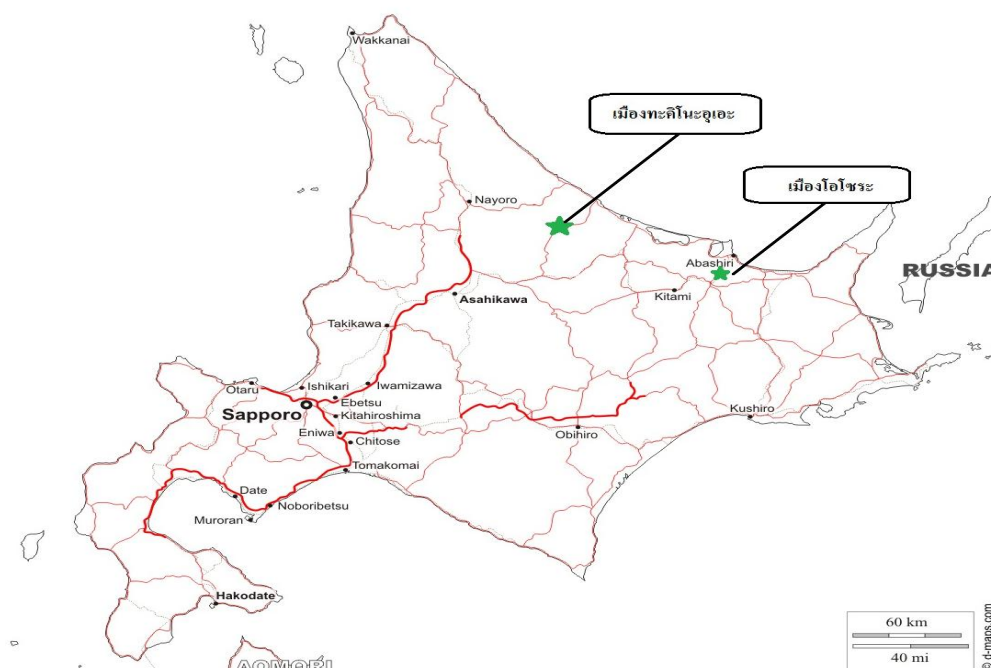
ในภูมิภาคฮอกไกโดมีการปลูกไม้ดอกชนิดนี้แตกต่างจากภูมิภาคอื่น คือ การปลูกบนภูเขา ทำให้ทั้งภูเขาเต็มไปด้วยสีชมพูของดอกซิบะซากุระ และล้อมรอบไปด้วยต้นไม้อสีเขียวชอุ่ม ซึ่งทำให้ดอกซิบะซากุระมีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก ดังภาพ 4.2

ภาพที่ 4.2 ทุ่งดอกชิบะซากุระ ที่สวนฮิงะชิโมโกโตะ

ที่มา: <http://www.tiewyeepoon.com>, 2015

จากการศึกษาพบว่า ไม้ดอกพันธุ์ชิบะซากุระ มีการกระจายตัวอยู่เพียง 2 แห่งในภูมิภาคฮอกไกโด เขตตะวันออก ซึ่งพบที่เมืองโอโซระ ณ สวนฮิงะชิโมโกโตะ ชิบะซากุระ และเมืองทะคิโนะอุเอะ ณ สวนทะคิโนะอุเอะ

ภาพที่ 4.3 การกระจายตัวของดอกชิบะซากุระ

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.1 การกระจายตัวของไม้ดอกชิบะซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	โอโซระ	พ.ค. – มิ.ย.	ชิบะซากุระ	เทศกาลฮิงะชิโมโกโตะ มอส ฟิงค์
	ฮอกไกโด	ทะคิโนะอุเอะ	พ.ค. – มิ.ย.	ชิบะซากุระ	เทศกาลชิบะซากุระ

1.2) ซากุระ

ซากุระในภูมิภาคฮอกไกโดมักนิยมปลูกพันธุ์โซเมโยชิโนะมากที่สุด โดยลักษณะของดอกซากุระพันธุ์นี้ ตัวดอกจะมีกลีบสีขาวอมชมพูอ่อนๆ 5 กลีบ ซากุระพันธุ์โซเมโยชิโนะขึ้นชื่อว่าเป็นพันธุ์ซากุระที่สำคัญในญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังมีสายพันธุ์อื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น พันธุ์กังซัง และพันธุ์ฟูเก็งโซว เป็นต้น

จากการสำรวจพบว่า ซากุระได้มีการกระจายอยู่ใน 3 เมืองหลักของฮอกไกโด ซึ่งได้แก่ 1) เมืองอาซาฮิกาวะ อยู่ทางเขตเหนือของฮอกไกโด สามารถเดินทางไปชมดอกซากุระได้ที่ สวนฟูกุกะวะ ซากุระยามะ สวนอาซาฮิยามะ และสวนโทกิวะ 2) เมืองซัปโปโร อยู่ในเขตตอนกลางของฮอกไกโด หรือเมืองหลวงของฮอกไกโด มีสถานที่ชมดอกซากุระหนึ่งแห่งคือ สวนมะรุยามะ และ 3) เมืองฮาโกดาเตะ เมืองนี้มีสถานที่ที่สามารถชมดอกซากุระได้หลายแห่ง เช่น สวนมัทซึมาเอะ สวนฮาโกดาเตะ สวนสาธารณะโกเรียวกะกุ สวนสาธารณะแห่งนี้อยู่ใจกลางเมืองฮาโกดาเตะ มีลักษณะเด่นคือ เป็นสวนซากุระที่เป็นร่องรอยปราสาทรูปดาว 5 แฉก รูปแบบตะวันตกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสวนสาธารณะแห่งนี้ก็เป็นที่นิยมไปชมดอกซากุระบานของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 4.4 สวนซากุระ ณ สวนโกะเรียวคะคุ

ที่มา : www.welcometojapan.or.kr, 2014

ภาพที่ 4.5 การกระจายตัวของดอกซากุระ

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.2 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
สอกไกโด	สอกไกโด	อาซาฮิกาวะ	พ.ค.	ซากุระ	-
	สอกไกโด	ซัปโปโร	พ.ค.	ซากุระ	-
	สอกไกโด	ฮาโกะคาเตะ	เม.ษ. – พ.ค.	ซากุระ	-

2) ฤดูร้อน ไม้ดอกที่ผลิบอกในฤดูร้อนมีทั้งหมด 5 ชนิด ได้แก่ 1) คอสมอส 2) ทานตะวัน 3) ทิวลิป 4) ลาเวนเดอร์ และ 5) สະนะໂໜບູ หรือ ไอริส ช่วงเวลาผลิดอกอยู่ในช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน

2.1) คอสมอส

คอสมอสเป็นไม้ดอกที่แบ่งเป็น 2 ชนิดคือ 1) *Cosmos bipinnatus* ชนิดนี้จะให้ดอกสีชมพู ม่วง แดง และขาว เรียกว่า กลุ่ม Sensation type มีใบโปร่งเป็นเส้นเรียวยักจี้ก เช่นพันธุ์ Sensation ต้นสูงประมาณ 3 ฟุต ดอกใหญ่ 3 นิ้ว กลีบดอกแบนเป็นแผ่นเรียงกันชั้นเดียว และ 2) *Cosmos sulphureus* ดอกจะมีสีเหลือง ส้ม และแดง เรียกว่า กลุ่ม Klondyke type มีขนาดเล็กกว่า ใบเป็นแฉกใหญ่กว่าของกลุ่ม Sensation เช่น พันธุ์ Sunny Red ดอกมีทั้งชั้นเดียวและกึ่งซ้อน ต้นสูง 12 – 24 นิ้ว แตกกอได้ดี พันธุ์ Sunny Gold ดอกกึ่งซ้อนขนาด 2 นิ้ว ต้นสูงกว่า Sunny Red เล็กน้อย คือ สูงประมาณ 14 – 18 นิ้ว เป็นต้น ซึ่งในภูมิภาคสอกไกโดสามารถพบไม้ดอกคอสมอสได้ทั้ง 2 ชนิด

ภาพที่ 4.6 คอสมอส พันธุ์ *Cosmos bipinnatus*

ที่มา : www.pinterest.com, 2014

ภาพที่ 4.7 คอสมอส พันธุ์ *Cosmos sulphureus*

ที่มา : aggie-horticulture.tamu.edu, มปป

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายตัวอยู่ที่เมืองเอนงะรุเพียงแห่งเดียว โดยพบที่สวนไทโย โน โอกะ เอนงะรุ ซึ่งอยู่บริเวณเขตตะวันออกของฮอกไกโด มีการปลูกคอสมอสเป็นทุ่งขนาดใหญ่ ในแต่ละแปลงปลูกมีการแบ่งแยกสายพันธุ์ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน จะแยกเป็นแปลงที่มีดอกสีชมพู ม่วง แดง และขาว และแปลงที่มีดอกสีเหลือง ส้ม และแดง

ภาพที่ 4.8 ทุ่งคอสมอส ที่สวนไทโย โน โอกะ เอนงะรุ

ที่มา : <http://cosmos-love.com/>, มปป

ภาพที่ 4.9 การกระจายตัวของดอกคอสมอส

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.3 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	มมเบทซี	ส.ค. – ก.ย.	คอสมอส	-

2.2) ทานตะวัน

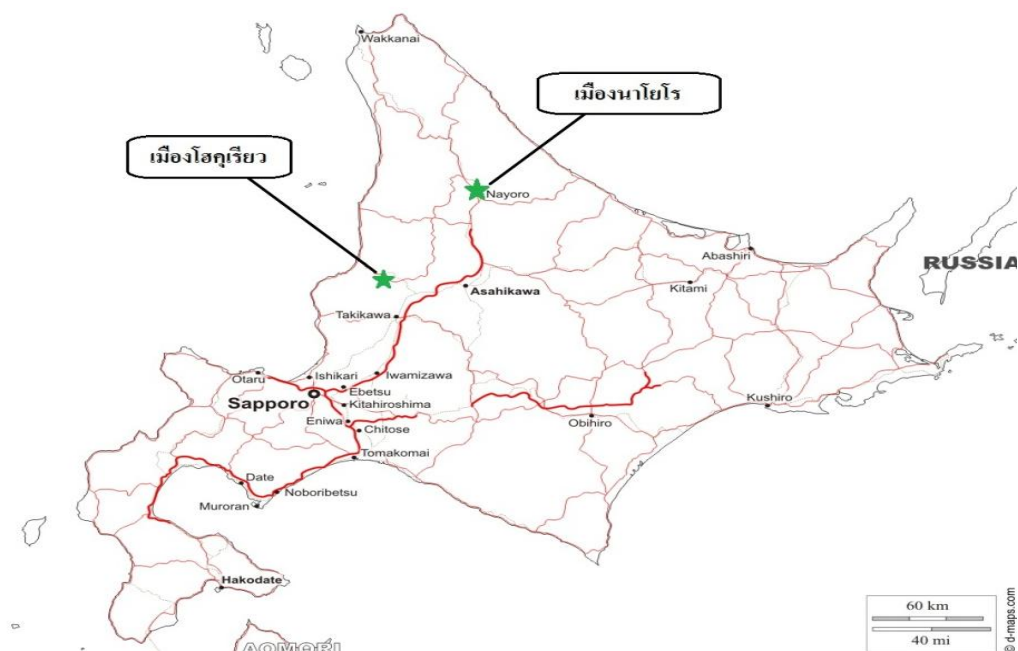
ลักษณะของลำต้นจะตรง สูงประมาณ 100 – 120 เซนติเมตร ดอกบานเต็มที่โตประมาณ 20 – 25 เซนติเมตร พื้นที่ที่ทำการปลูกทานตะวันจะเป็นพื้นที่เนินเขาและที่ราบสูงในฮอกไกโด โดยใช้พื้นที่มากกว่า 100 ไร่ สำหรับการปลูกทานตะวัน โดยเฉพาะในเมืองเม็องนาโยโร และเมืองโฮคุเรียว

ภาพที่ 4.10 พุ่มทานตะวัน ที่หมู่บ้านทานตะวัน โฮคุเรียว

ที่มา : <http://tourjapan.ltd.in.th>, 2015

จากการศึกษาพบว่า ทานตะวัน มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคฮอกไกโดใน 2 เมือง ในเขตเหนือ ซึ่งได้แก่ เมืองนาโยโร พบได้ที่ฟาร์ม เอ็ม โอเอ นาโยโร และเมืองโฮคุเรียว พบได้ที่หมู่บ้านทานตะวันของโฮคุเรียว

ภาพที่ 4.11 การกระจายตัวของดอกทานตะวัน

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.4 การกระจายตัวของไม้ดอกทานตะวัน

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	นาโยโร	ส.ค.	ทานตะวัน	-
	ฮอกไกโด	โซคุเรียว	ก.ค. – ส.ค.	ทานตะวัน	เทศกาลดอกทานตะวัน

2.3) ทิวลิป

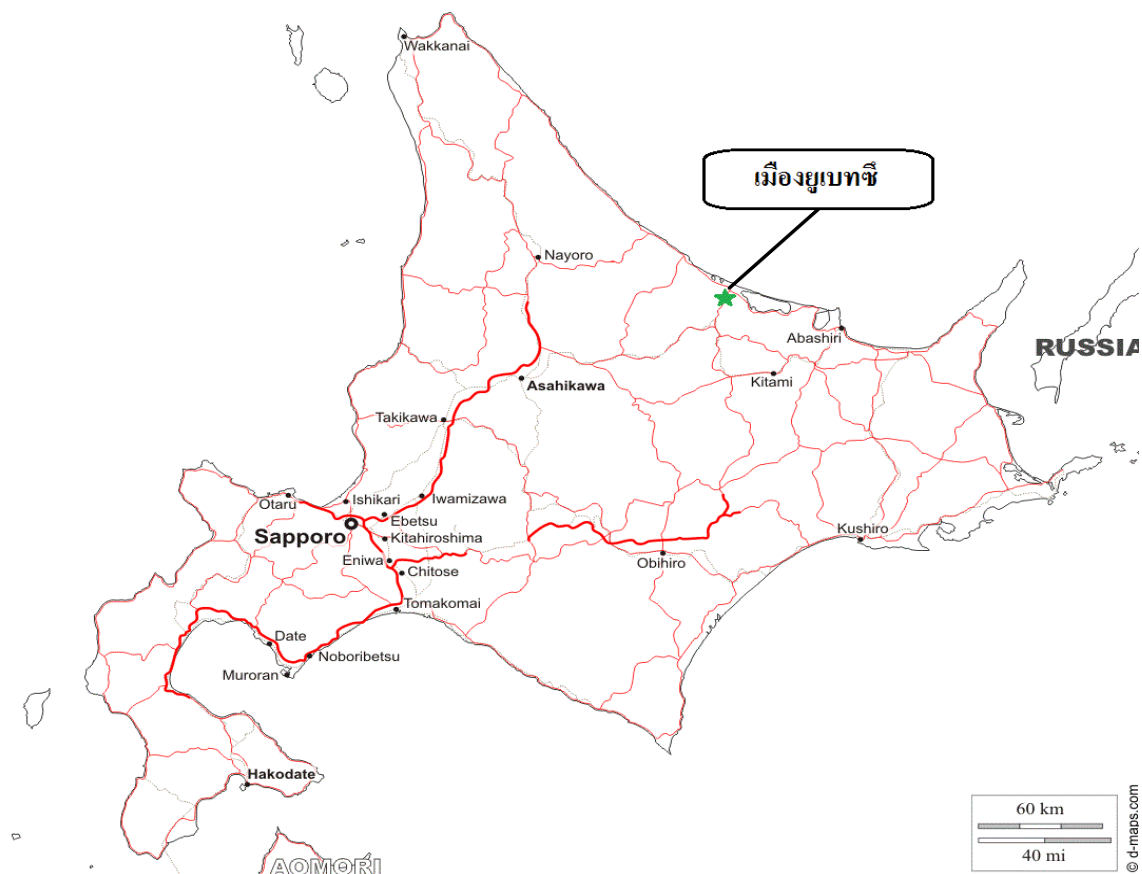
สวนทิวลิปในฮอกไกโดมีความหลากหลายของสายพันธุ์กว่า 120 สายพันธุ์ โดยมีการปลูกเป็นพื้นที่กว้างขวาง มีการปลูกทิวลิปเป็นจำนวนมากกว่า 120,000 ต้น นอกจากนี้ยังมีสีสันหลากหลาย ทั้งสีแดง สีเหลือง สีชมพู จัดเป็นสวนรูปแบบตะวันตกอย่างมีระเบียบ

ภาพที่ 4.12 ทุ่งดอกทิวลิป

ที่มา : <http://www.hokkaidolikers.com/en/>, 2013

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายตัวอยู่ในเขตตะวันออกของฮอกไกโด ซึ่งอยู่ที่เมืองยูเบทซี เมืองใกล้เคียงฝั่งทะเลของฮอกไกโด และยังเป็นเมืองเดียวที่สามารถชมทิวลิปได้ในฤดูร้อน โดยมีสวนทิวลิปขนาดใหญ่อยู่ที่ สวนกะมิยูเบทซี

ภาพที่ 4.13 การกระจายตัวของดอกทิวลิป

ที่มา : d-maps.com, 2007

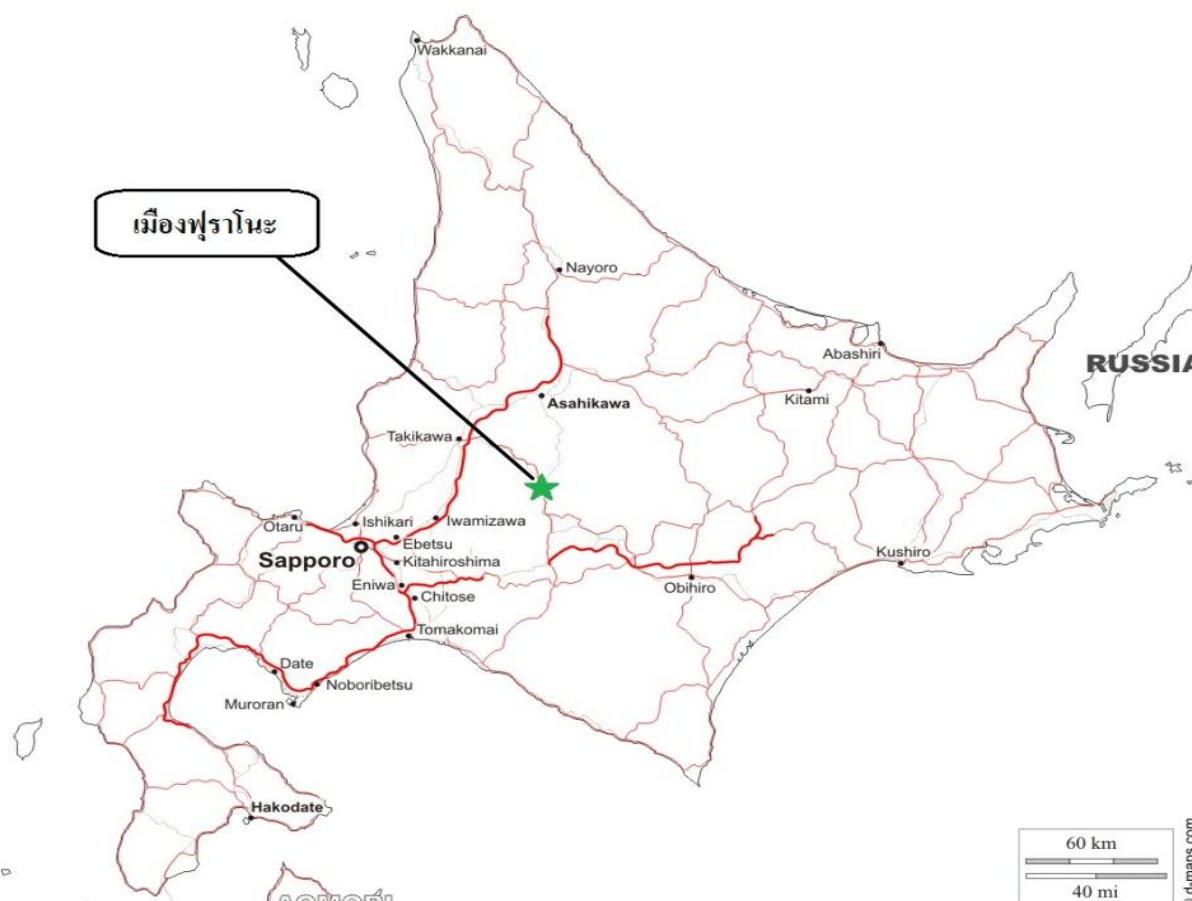
ตารางที่ 4.5 ตารางการกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	ยูเบทซี	มิ.ย.	ทิวลิป	กะมิยูเบทซีทิวลิป แฟร์

2.4) ลาเวนเดอร์

ลาเวนเดอร์ในภูมิภาคฮอกไกโดเป็นไม้ดอกที่มีชื่อเสียงที่สุดในญี่ปุ่น เนื่องจากมีการปลูกลาเวนเดอร์เป็นจำนวนมาก ทั้งเพื่อการท่องเที่ยวและเพื่อการส่งออก โดยลักษณะการปลูกลาเวนเดอร์ในภูมิภาคฮอกไกโดจะทำการปลูกเป็นแปลงขนาดใหญ่บนเนินเขา ทำให้เนินเขาเต็มไปด้วยลาเวนเดอร์ที่มีสีแสนสวยงาม ปลูกเรียงกันเป็นแถวแนวยาวอย่างเป็นระเบียบ

จากการศึกษาพบว่า ลาเวนเดอร์ ในภูมิภาคฮอกไกโดมีการกระจายตัวอยู่ที่เมืองฟูราโนะ เพียงเมืองเดียวเท่านั้น โดยเมืองฟูราโนะแห่งนี้ ได้ทำการปลูกลาเวนเดอร์เป็นไม้ดอกเศรษฐกิจหลักของเมือง จึงทำให้เมืองฟูราโนะแห่งนี้เป็นที่ขึ้นชื่อในลาเวนเดอร์เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ที่เมืองแห่งนี้ยังมีการปลูกลาเวนเดอร์เป็นจำนวนหลายแห่ง เช่น โทมิตะฟาร์ม คันโนฟาร์ม ฮิโนะตะ ลาเวนเดอร์ การ์เด็น

ภาพที่ 4.14 การกระจายตัวของดอกลาเวนเดอร์

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.6 การกระจายตัวของไม้ดอกลาเวนเดอร์

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	ฟูราโนะ	ก.ค.	ลาเวนเดอร์	เทศกาลดอกลาเวนเดอร์

2.5) สະนะໂຈວນູ ຫຼື ໄອຣີສສີມ່ວງ

ในประเทศญี่ปุ่นไม้ดอกชนิดนี้ถือว่าเป็นตัวแทนของฤดูฝนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจะออกดอกในช่วงปลายเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) สายเอโดะ (Edo) ลักษณะกลีบดอกเป็นสีม่วงเข้มที่ตัดด้วยสีขาว 2) สายอิเสะ (Ise) ลักษณะกลีบดอกจะขยับเป็นรอยคล้ายกับผีเสื้อ และทิ้งตัวลง และ 3) สายฮิโงะ (Higo) ลักษณะกลีบดอกเป็นคลื่น ซ้อนทับกันกลายเป็นดอกไม้ขนาดใหญ่ มีสีขาว ซึ่งในภูมิภาคฮอกไกโดมีไม้ดอกชนิดนี้ทุกกลุ่มแต่แยกออกเป็นอีก 600 กว่าชนิดที่พบได้ที่ฮอกไกโด

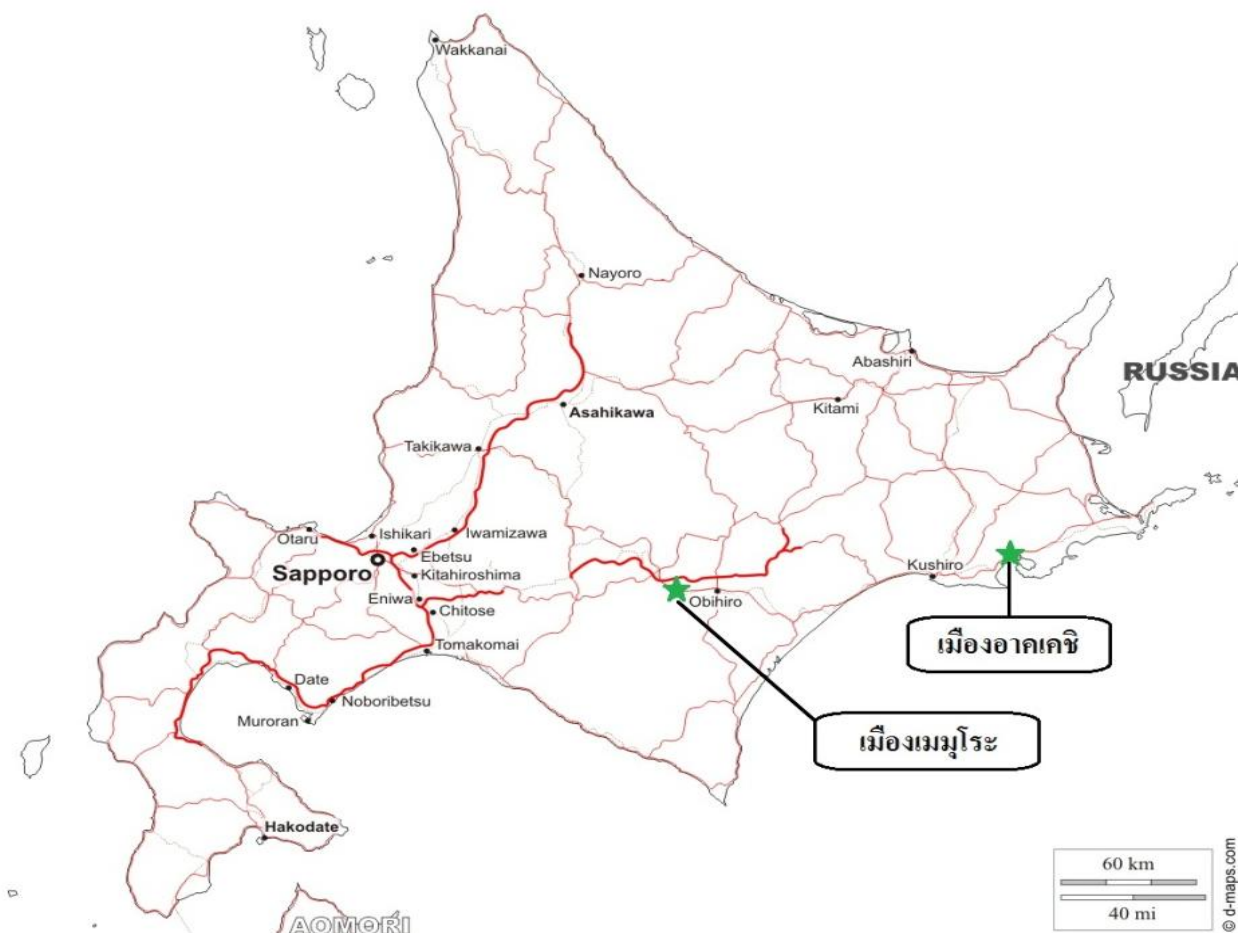

ภาพที่ 4.15 ดอกสะนะໂຈວນູ ຫຼື ໄອຣີສສີມ່ວງ

ที่มา : www.thegardenofzen.com, 2011

จากการศึกษาพบว่า สะนะໂຈວນູ ຫຼື ໄອຣີສສີມ່ວງ สามารถหาชมได้ 2 แห่งในภูมิภาคฮอกไกโด ในเขตตะวันออก ได้แก่ เมืองอาตเคชิ พบได้ที่ อะยามะ กะ ฮาระ ซึ่งเป็นสวนดอกไม้ดีก้าบรร์ฟักว้างขวางของฮอกไกโด บนพื้นที่สูงประมาณ 100 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล มีดอกไอรินเป็นจำนวนถึง 30,000

กอ โดยสวนแห่งนี้มีจุดเด่นที่เบื้องหลังเป็นทัศนียภาพของมหาสมุทรแปซิฟิก และอีกหนึ่งแห่งคือ เมืองเมมูโร พบในเขตสวนสาธารณะเมมูโร ซึ่งมีสวนไอริสขนาดใหญ่ มีมากกว่า 25,000 กอ ผลิดอกออกเป็นสีขาวม่วง และชมพู พร้อมกับการจัดเทศกาล Iris Festa in Memuro เป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 4.16 แผนที่การกระจายตัวของดอกสะนะโซวนู

ที่มา : d-maps.com, 2007

ตารางที่ 4.7 การกระจายตัวของไม้ดอกสะนะโซวนู หรือไอริสสีม่วง

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	อาคเคชิ	มิ.ย.	สะนะโซวนู	-
	ฮอกไกโด	เมมูโร	ก.ค.	สะนะโซวนู	เทศกาลไอริส

3) ฤดูใบไม้ร่วง ไม้ดอกที่ผลบอกลงในฤดูใบไม้ร่วงมีเพียง 1 ชนิด เท่านั้น ได้แก่ ซัลเวีย จะผลิบานในช่วงประมาณเดือนสิงหาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม

3.1) ซัลเวีย

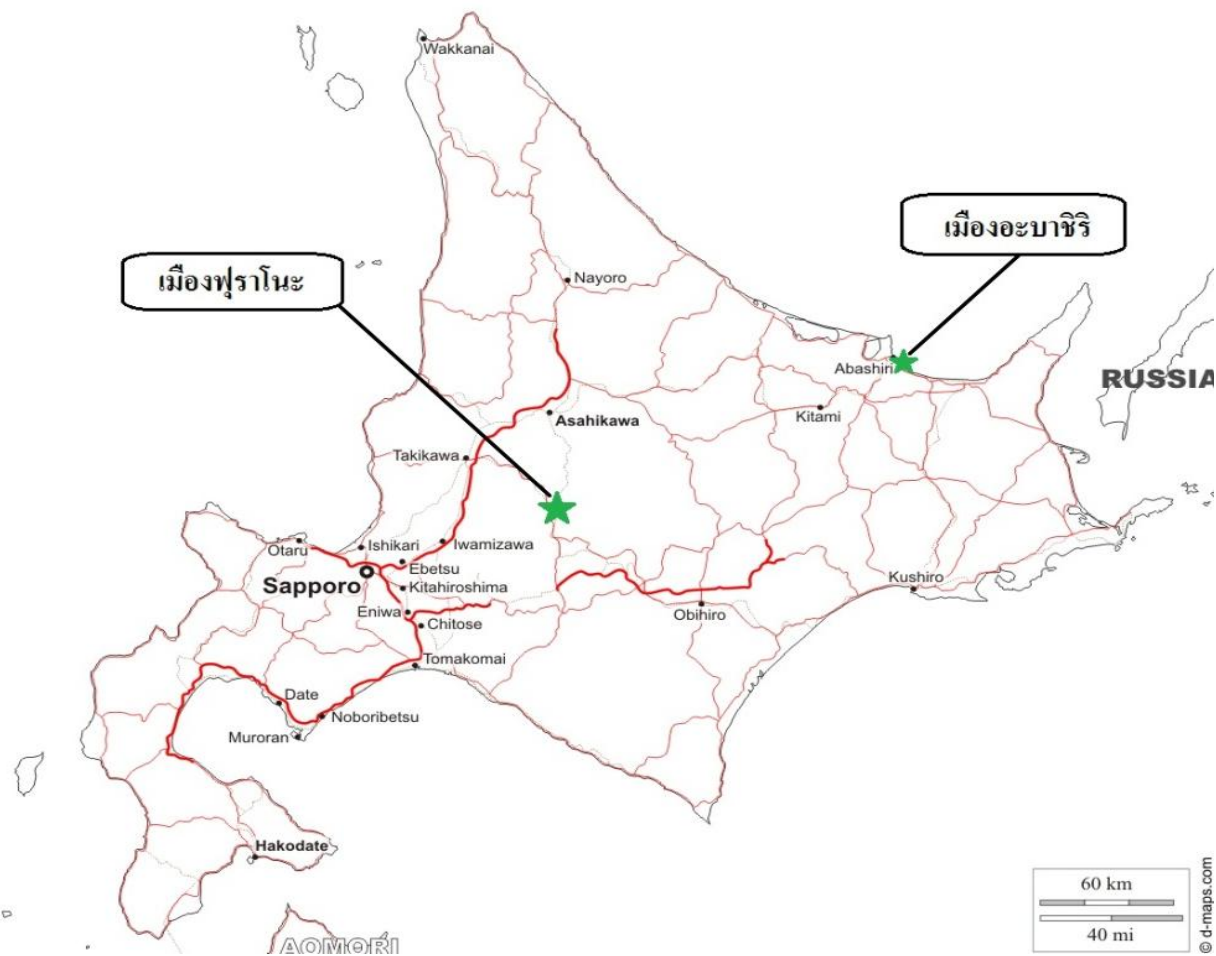
ซัลเวียเป็นไม้ดอกที่มีลำต้นไม่สูง จะออกเป็นกอ สูงประมาณ 1 - 2 ฟุต ใบจะมีลักษณะมนรี ปลายใบแหลม ขอบใบมีจักเล็กน้อย ดอกจะออกเป็นช่อชูตั้งเหนือลำต้น ช่อหนึ่งจะยาวประมาณ 6 - 8 นิ้ว ส่วนดอกจะดกและแตกเรียงกันขึ้นมาตามช่อก้านดอก มีหลากหลายสี เช่น สีแดง ส้ม ชมพู ม่วง ครีมน และขาว ซึ่งที่ภูมิภาคฮอกไกโดจะนิยมปลูกทั้งซัลเวียที่เป็นสีแดงและสีม่วง ปลูกในทุ่งขนาดใหญ่กว้างขวาง สลับสีของไม้ดอกเพื่อให้เกิดความสวยงาม

จากการศึกษาพบว่า ซัลเวีย ที่ปลูกในภูมิภาคฮอกไกโดพบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองฟูราโน ที่เมืองแห่งนี้นิยมปลูกซัลเวียสลับกับการปลูกลาเวนเดอร์ในแปลงเดียวกัน ซึ่งเข้าชมได้ในหลายๆ ฟาร์มในเมืองฟูราโน เช่น โทมิตะฟาร์ม และอีกแห่ง คือ เมืองอะบาชิริ พบที่สวนดอกไม้ สะนะเท็นโต เป็นสวนดอกไม้ที่อยู่บนยอดเขาเท็นโตซัง ซึ่งในช่วงฤดูหนาวจะเป็นจุดสำหรับเล่นสกีลานสกี แต่ช่วงให้ฤดูร้อนถึงฤดูใบไม้ร่วง ในระหว่างเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ในสวนแห่งนี้จะแปรสภาพเป็นทุ่งซัลเวีย ที่มีมากกว่า 80,000 ต้น

ภาพที่ 4.17 ทุ่งซัลเวีย ที่โทมิตะฟาร์ม

ที่มา : worldtoptop.com, 2014

ภาพที่ 4.18 แผนที่การกระจายตัวของคอกซ์ลเวีย

ที่มา : d-maps.com, 2007

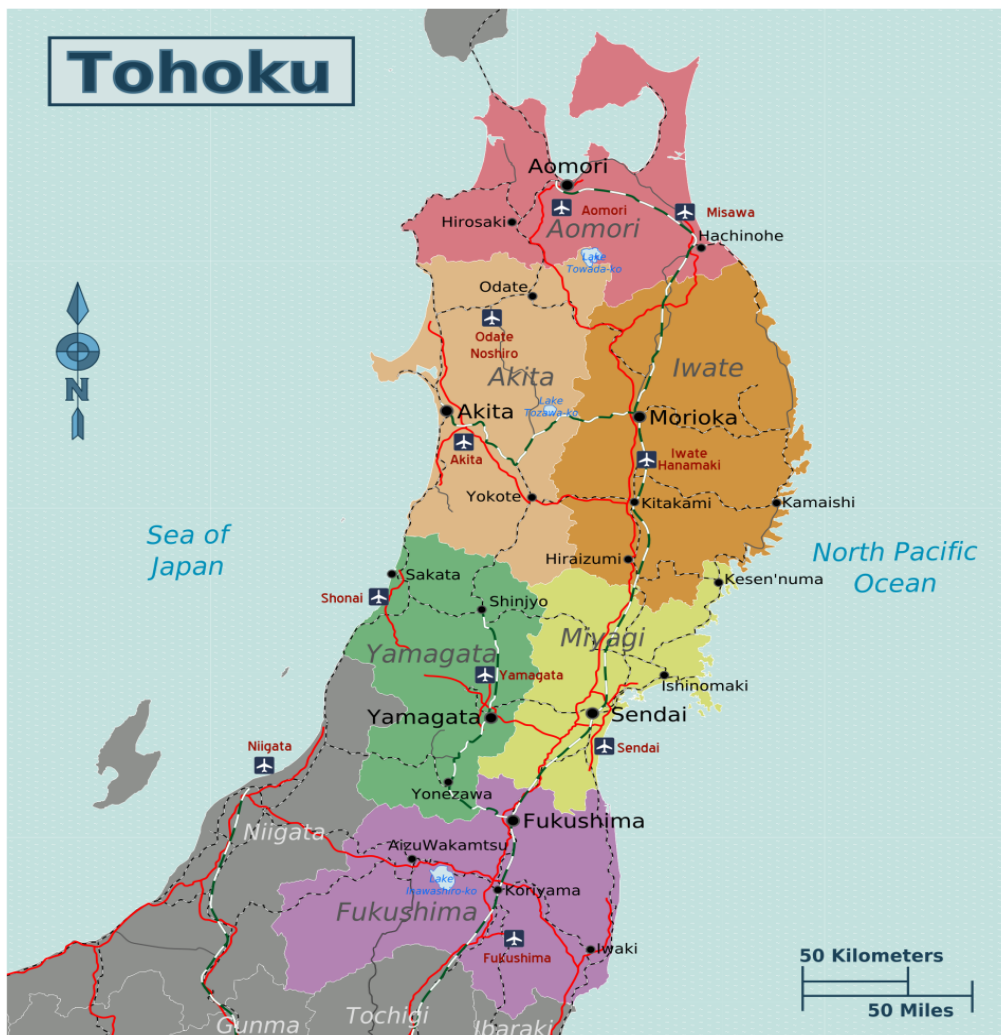
ตารางที่ 4.8 การกระจายตัวของไม้คอกซ์ลเวีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ฮอกไกโด	ฮอกไกโด	ฟูราโนะ	มิ.ย.	ซัลเวีย	-
	ฮอกไกโด	อะบาชิริ	ก.ค.	ซัลเวีย	-

4.1.2) ภูมิภาคโทโฮคุ

ในภูมิภาคโทโฮคุมีไม้ดอกที่ผลิบานเพียง 2 ฤดูกาล จาก 4 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ และ ฤดูร้อน เนื่องจากชนิดของไม้ดอกต่าง ๆ จะเติบโตในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมไปจนถึงกันยายน จึงทำให้ในภูมิภาคนี้จะพบไม้ดอกได้แค่ช่วง 2 ฤดูกาล ดังกล่าว พันธุ์ไม้ดอกที่พบในภูมิภาคโทโฮคุมีทั้งหมดจำนวน 9 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซิบะซากุระ 3) ซากุระ 4) นานะโนะสะนะ 5) ทซึทซึจิ 6) ทานตะวัน 7) ลาเวนเดอร์ 8) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 9) สะนะโซวบุ

ภูมิภาคโทโฮคุ เป็นดินแดนที่ครอบคลุมพื้นที่ 1 ใน 4 ของเกาะฮอนชู ตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของเกาะฮอนชู ซึ่งเกาะฮอนชูเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดของประเทศญี่ปุ่น ในภูมิภาคโทโฮคุ ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ อาโอโมริ อิวาเตะ มิยาจิ อากิตะ ยามางาตะ และฟูกูชิมะ ภูมิภาคนี้มีความแตกต่างด้านสภาพภูมิอากาศโดยแบ่งออกเป็น 4 บริเวณ ได้แก่ 1) บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลของทะเลในญี่ปุ่น (ทางตะวันออกของจังหวัดอาโอโมริ ทางตะวันตกของจังหวัดอากิตะ และทางตะวันตกของจังหวัดยามางาตะ) 2) บริเวณภูเขาไฟนาสุและทางตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำ (ทางตอนเหนือของจังหวัดอาโอโมริ ทางตะวันออกของจังหวัดยามางาตะ และทางตะวันตกของจังหวัดฟูกูชิมะ) 3) บริเวณกลุ่มแม่น้ำทางตะวันออกของภูเขาไฟนาสุ (ทางเหนือของจังหวัดอาโอโมริ ทางตะวันตกของจังหวัดอิวาเตะ และทางตะวันตกของจังหวัดฟูกูชิมะ) และ 4) บริเวณชายฝั่งทะเลมหาสมุทรแปซิฟิก (ทางออกเฉียงเหนือของจังหวัดอาโอโมริ ทางตะวันออกของจังหวัดอิวาเตะ ทางตะวันออกของฟูกูชิมะ และจังหวัดมิยาจิ) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคนี้ ประกอบไปด้วยภูเขาสูงสลับซับซ้อนเป็นจำนวนมาก มีทะเลสาบหลายแห่ง รวมถึงบ่อน้ำพุร้อน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 167 มิลลิเมตร และมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 22.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ -2.3 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.19 ภูมิภาคโทโฮกุ

ที่มา : commons.wikimedia.org, 2011

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮกุสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 4 ชนิด ได้แก่ 1) ซิบะซากุระ 2) ซากุระ 3) นะโนะสะนะ และ 4) ทซึทซึจิ โดยไม้ดอกทั้งหมดจะผลิบานในช่วงประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม

1.1) ซิบะซากุระ

ซิบะซากุระ ในภูมิภาคโทโฮกุจะปลูกไม้ดอกพันธุ์บริเวณดินเขา เป็นสวนบริเวณเล็ก ๆ ภายในสวนสนุกของเมืองชิโรอิชิ ในจังหวัด มียากิ

ภาพที่ 4.20 สวนชิบะซากุระ ที่สวนสแปชแลนด์

ที่มา : <http://sendaidora.blog.fc2.com/>, 2012

ภาพที่ 4.21 สวนชิบะซากุระ ที่สวนสแปชแลนด์

ที่มา : <http://senndai-tabi.seesaa.net/>, 2008

จากการศึกษาพบว่า ชิบะซากุระมีการกระจายอยู่ในจังหวัดมียากิเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้น อยู่ในเมืองชิโรอิชิ พบได้ที่สวนสแปชแลนด์ (Spashland Park) ซึ่งเป็นสวนชิบะซากุระแห่งเดียวในภูมิภาคโทโฮชู

ภาพที่ 4.22 การกระจายของดอกชิบะซากุระ

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.9 การกระจายของตัวของไม้ดอกชิบะซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮชู	มียากิ	ชิโรอิชิ	เม.ย. – พ.ค.	ชิบะซากุระ	-

1.2) ซากุระ

ทุกจังหวัดในภูมิภาคโทโฮคุ มีการปลูกต้นซากุระทั้งสิ้นตั้งแต่จังหวัดอาโอโมริไปจนถึงจังหวัดฟุกุชิมะ โดยมีสายพันธุ์ซากุระหลัก ๆ อยู่ 5 สายพันธุ์ ได้แก่ 1) พันธุ์โซเมโยชิโนะ พันธุ์นี้เป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด ในแต่ละพื้นที่จะปลูกสายพันธุ์นี้มากกว่า 1,000 ต้น 2) พันธุ์ชิคาระซากุระ รูปร่างของต้นซากุระที่กิ่งมีลักษณะไหลเหมือนสายน้ำตก 3) พันธุ์ยามะซากุระ ดอกของสายพันธุ์นี้มี 5 กลีบและมีสีขาวอมชมพูอ่อนๆ คล้ายๆกับพันธุ์โซเมโยชิโนะ แต่ใบไม้จะผลิพร้อมๆ กับตอนที่ดอกไม้ผลิบาน 4) เอโดะฮิกัง ลักษณะคล้ายกับพันธุ์โซเมโยชิโนะ มีกลีบดอก 5 กลีบ และมีสีขาวอมชมพู และ 5) โอยะมะกุระ มีลักษณะคล้ายกับพันธุ์โซเมโยชิโนะ แต่จะมีขนาดดอกที่เล็กกว่า

ภาพที่ 4.23 สวนสาธารณะคิตะกามิ เห็น โซจิ

ที่มา : <http://en.tohokukanko.jp/>, 2014

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายอยู่ที่ทุกจังหวัดในภูมิภาคโทโฮคุ เริ่มจากจังหวัดอาโอโมริ พบได้ 3 บริเวณ ได้แก่ เมืองอาจิางาวะ เมืองโงโซงาวาระ และเมืองฮิโรซากิ จังหวัดอิวาเตะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองคิตะกามิ และเมืองโมริโอกะ จังหวัดมียากิ พบได้ 1 บริเวณ ได้แก่ เมืองโองาวาระ จังหวัดอากิตะ พบได้ 3 บริเวณ ได้แก่ เมือง คากุโนะคาเตะ เมืองอากิตะ และเมืองยูริฮอน จังหวัดยามางาตะ พบได้ 1 บริเวณ ได้แก่ เมืองทซึรุโอกะ และจังหวัดฟุกุชิมะ พบได้ 1 บริเวณ ได้แก่ เมืองอุชิซุวะคามัทซึ

ภาพที่ 4.24 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.10 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	อาโอโมริ	อิจิงาซาวะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-
	อาโอโมริ	โงโงาวาระ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	ซากุระมัทซึริ
	อาโอโมริ	อิโรซากิ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	อิโรซากิ ซากุระมัทซึริ
	อิวาเตะ	คิตะกามิ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	คิตะกามิ เท็นโซจิ ซากุระมัทซึริ
	อิวาเตะ	โมริโอกะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	โมริโอกะ ซากุระมัทซึริ
	มิยาเกะ	โองาวาระ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	โองาวาระ ซากุระมัทซึริ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	อากิตะ	คาคุโนดาเตะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-
	อากิตะ	คาคุโนดาเตะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-
	อากิตะ	อากิตะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-
	อากิตะ	ยูริฮอนโจ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	ฮอนโจ ซากุระมัทซึริ
	ยามางาตะ	ทซึรุโอะกะ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-
	ฟูกูชิมะ	อะอิซุวะตามัทซึ	เม.ย. – พ.ค.	ซากุระ	-

1.3) นาโนะฮะนะ

นาโนะฮะนะ มีลักษณะเป็นสีเหลืองสด มีลำต้นสูงประมาณ 50 – 100 เซนติเมตร โดยในประเทศญี่ปุ่นจะมีอยู่ 2 สายพันธุ์หลัก คือ สายพันธุ์ญี่ปุ่นดั้งเดิม และสายพันธุ์ตะวันตก ซึ่งในภูมิภาคโทโฮกุพบว่า มีการปลูกทั้ง 2 พันธุ์ ผสมกัน ลักษณะของดอกนาโนะฮะนะจะมีรูปทรงกากบาท ประกอบด้วยกลีบดอก 4 กลีบ อยู่รวมกันเป็นกลุ่มแบบดอกช่อ นิยมปลูกเป็นทุ่งกว้าง ๆ ภูมิภาคนี้ ได้ทำการปลูกนาโนะฮะนะบนที่ราบสูงเป็นจำนวนหลายไร่ โดยเฉพาะทุ่งนาโนะฮะนะในเมืองโยโกฮามา จังหวัดอาโอโมริ ซึ่งเป็นทุ่งนาโนะฮะนะที่กว้างใหญ่เป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศญี่ปุ่น

ภาพที่ 4.25 ทุ่งนาโนะฮะนะ

ที่มา : <http://en.tohokukanko.jp/>, 2014

จากการศึกษาพบว่า นะ โนะ สะ นะ มีการกระจายอยู่ใน 3 จังหวัดของภูมิภาคโทโฮชู ได้แก่

- 1) จังหวัดอาโอโมริ พบได้ที่เมืองโยโกฮามา
- 2) จังหวัดอากิตะ พบได้ที่เมืองโองะตะ และ
- 3) จังหวัดมิยางิ พบได้ที่เมืองโอซากิ

ภาพที่ 4. 26 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.11 การกระจายตัวของไม้ดอกนาโนะฮะนะ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	อาโอโมริ	โยโกฮามา	พ.ค. – มิ.ย.	นาโนะฮะนะ	เทศกาลนาโนะฮะนะ
	อากิตะ	โองะตะ	เม.ย. – พ.ค.	นาโนะฮะนะ	ซากุระ ทุ นาโนะฮะนะ มัทซึริ
	มียากิ	โอซากิ	เม.ย. – พ.ค.	นาโนะฮะนะ	-

1.4) ทซึทซึจิ

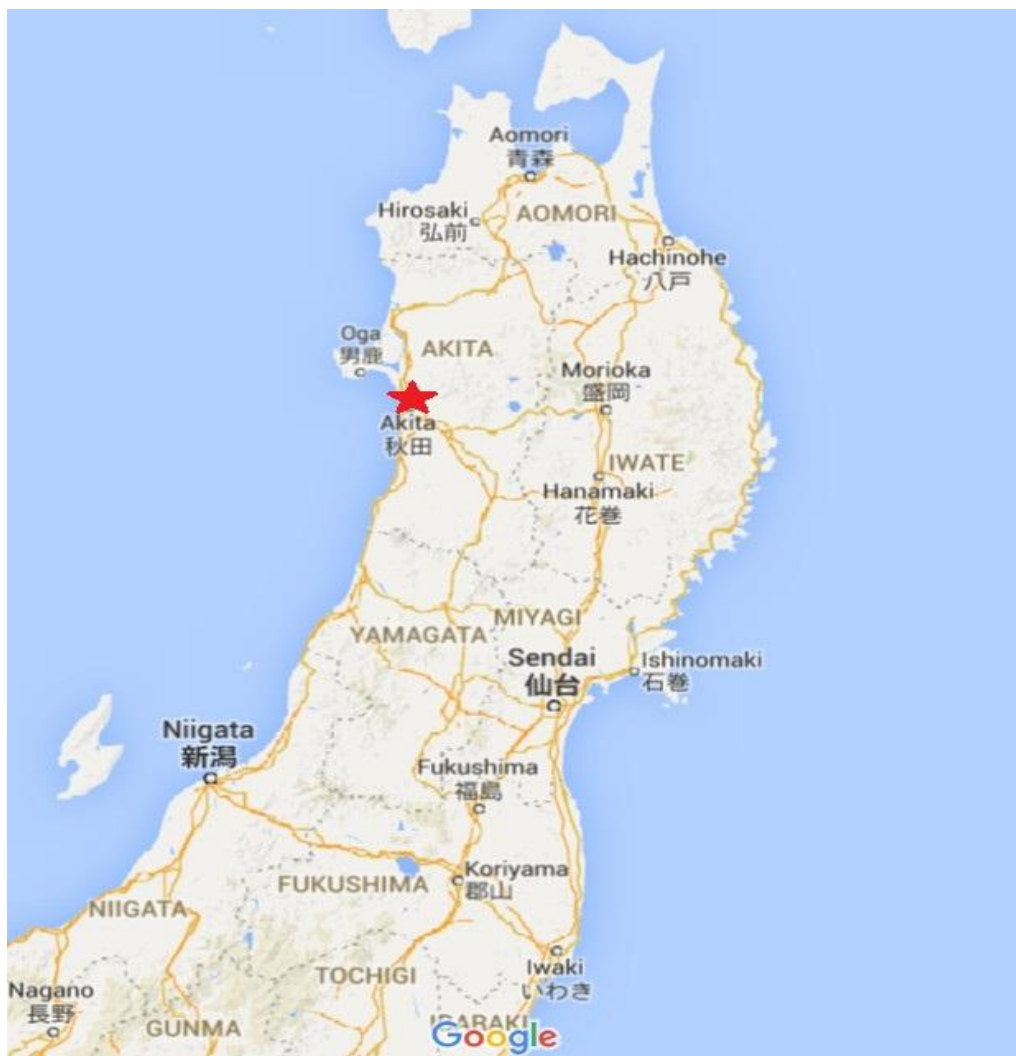
ทซึทซึจิเป็นไม้พุ่ม ไม้ผลัดใบ เติบโตได้ดีในที่สูงหรืออากาศหนาวเย็น มีอายุยาวนาน 800 – 1,000 ปี ลักษณะดอกเป็นรูปทรงกรวย ส่วนปลายแยกออกเป็น 5 แฉกตามจำนวนกลีบดอก และสีหลากหลายสี เช่น แดง ชมพู ขาว ส้ม ม่วง เป็นต้น จะออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อละประมาณ 5 – 10 ดอก ซึ่งในประเทศญี่ปุ่นอยู่หลายพันธุ์ เช่น พันธุ์ฮิระโด พันธุ์โอมุระซะกิ พันธุ์กิริชิมะ พันธุ์คุรุเมะ และพันธุ์โมจิ เป็นต้น โดยในภูมิภาคโทโฮกุก็มีพันธุ์ของญี่ปุ่นและพันธุ์ของต่างประเทศ

ภาพที่ 4. 27 สวนทซึทซึจิ

ที่มา : <http://en.re-tohoku.jp/>, 2016

จากการศึกษาพบว่า ทวีตซีจี ในภูมิภาคโทโฮคุพบได้ที่จังหวัดอาคิตะเพียงจังหวัดเดียว ซึ่งอยู่ที่เมืองอาคิตะ โดยดอกทวีตซีจีจะถูกจัดไว้ที่สวนสาธารณะเซ็นชู และในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายนอยู่ช่วงที่ดอกทวีตซีจีผลิบาน เป็นช่วงของเทศกาลที่มีชื่อว่า เทศกาลเซ็นชูโคเอ็น ทวีตซีจี

ภาพที่ 4.28 การกระจายของดอกทวีตซีจี

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.12 การกระจายตัวของไม้ดอกทวีตซีจี

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮคุ	อาคิตะ	อาคิตะ	พ.ค	ทวีตซีจี	เทศกาลเซ็นชูโคเอ็น ทวีตซีจี

- 2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 5 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ทานตะวัน 3) ลาเวนเดอร์ 4) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 5) สะนะโซวบุ

2.1) กุหลาบ

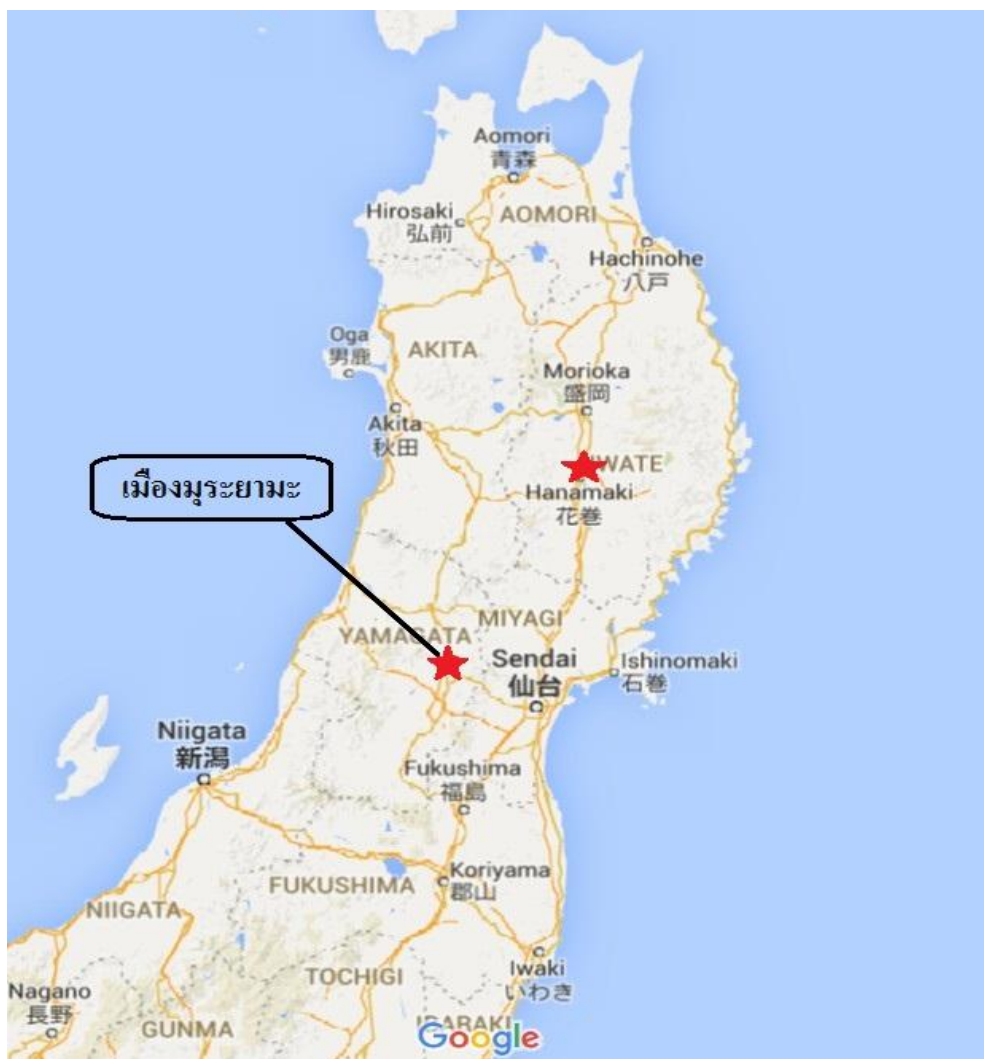
ในภูมิภาคโทโฮคุ พบกุหลาบได้หลายสายพันธุ์ ซึ่งมีสายพันธุ์ดั้งเดิมของญี่ปุ่น 3 สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์โนอิ พันธุ์เทริสะโนอิ และพันธุ์ฮามานาชิ นอกจากนี้ก็ยังมีกรปลูกสายพันธุ์จากต่างประเทศอย่าง พันธุ์ดั้งเดิม พันธุ์โอดิโรส และพันธุ์โมเดิร์นโรส

ภาพที่ 4.29 กุหลาบพันธุ์โมเดิร์นโรส

ที่มา : davesgarden.com, 2008

จากการศึกษาพบว่า กุหลาบ ในภูมิภาคโทโฮคุ พบได้ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอิวาเตะ อยู่ที่เมืองสะนะมากิ ซึ่งสวนกุหลาบจะถูกจะไว้ที่ ฮานะมะกิ ออนเซ็น โดยในช่วงต้นเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคมจะมีการจัดเทศกาล บาระมัทซึ ซึน และจังหวัดยามะงะตะ พบได้สวนกุหลาบได้ที่เมืองมูรายามะ ที่สวนสาธารณะอิงาชิซาวะ บาระ ที่สวนสาธารณะแห่งนี้จะทำการจัดเทศกาลดอกกุหลาบ 2 เทศกาล ใน 2 ช่วงเวลา โดยเทศกาลแรกมีชื่อว่า บาระ มัทซึริ จะจัดขึ้นต้นเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม และเทศกาลที่สอง ชื่อเทศกาลว่า อะกิ โนะ บาระ มัทซึริ จะจัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน

ภาพที่ 4.30 การกระจายของดอกกุหลาบ

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

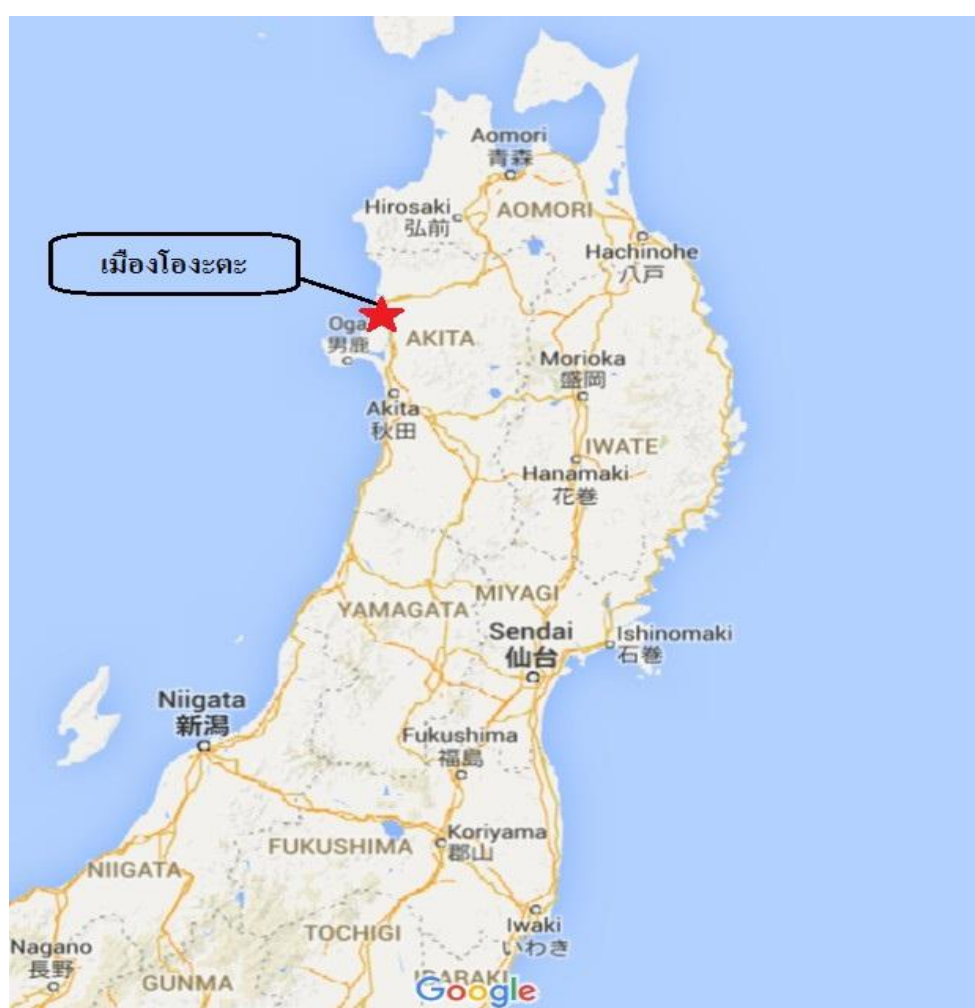
ตารางที่ 4.13 การกระจายตัวของไม้ดอกกุหลาบ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	อิวะเตะ	ฮานะมะกิ	พ.ค – มิ.ย.	กุหลาบ	บาระ มัทซึริ
	ยามะงาตะ	มูระยามะ	มิ.ย. – ก.ค. ก.ย.	กุหลาบ	บาระ มัทซึริ อะกิ โนะ บาระ มัทซึริ

2.2) ทานตะวัน

ทานตะวันในภูมิภาคโทโฮกุ มีลักษณะคล้ายกับทานตะวันที่ปลูกโดยทั่วไป สูงประมาณ 100 – 120 เซนติเมตร จุดเด่นของทานตะวันในภูมิภาคคือ การปลูกทานตะวันที่ริมทางหลวงในเขตหมู่บ้าน โองาตะทางตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดอาคิตะ

จากการศึกษาพบว่า ทานตะวัน ในภูมิภาคโทโฮกุ พบได้เพียงบริเวณเดียวเท่านั้น ที่เมืองโองะตะ ในจังหวัดอาคิตะ โดยทานตะวันจะผลิบานเต็มที่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม พบได้ที่ ฮิมาวาริ โรด ของเมืองโองะตะ

ภาพที่ 4.31 การกระจายของดอกทานตะวัน

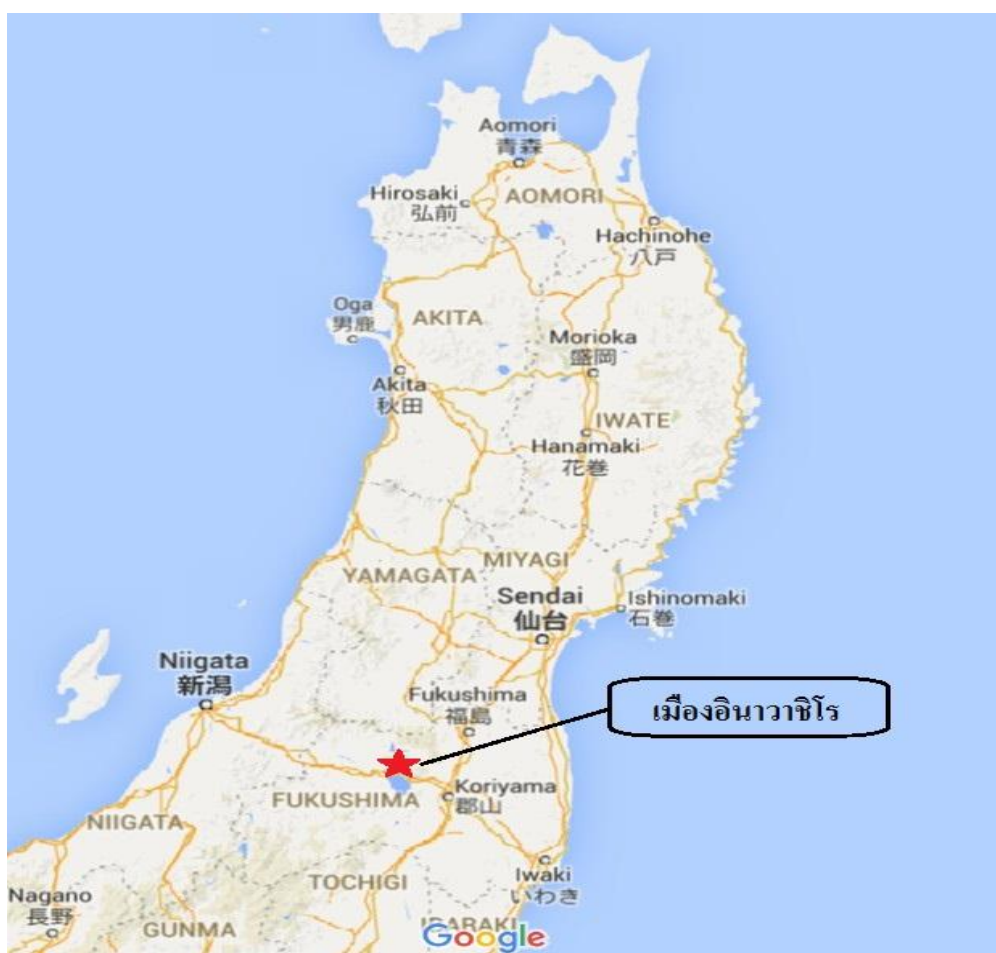
ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.14 การกระจายตัวของไม้ดอกทานตะวัน

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	อาคิตะ	โองะตะ	ก.ค. – ส.ค.	ทานตะวัน	-

2.3) ลาวนเดอร์

จากการศึกษาพบว่า ลาวนเดอร์ ในภูมิภาคโทโฮกุ พบได้ที่เมืองอินาวาชิโร ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ในจังหวัดฟูกูชิมะเท่านั้น โดยมีแปลงปลูกอยู่ที่ สวนอินาวาชิโร เฮิร์บ ภายในลิสเทล พาร์ค ของโรงแรมลิสเทล อินาวาชิโร

ภาพที่ 4.32 การกระจายของดอกลาเวนเดอร์

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.15 การกระจายตัวของไม้ดอกลาเวนเดอร์

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮกุ	ฟูกูชิมะ	อินาวาชิโร	มิ.ย. – ก.ค.	ลาเวนเดอร์	-

2.4) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ลักษณะทั่วไปของอะจิไซ คือ มีรูปทรงพุ่ม สูงประมาณ 1 – 2 เมตร ดอกประกอบด้วย 2 ประเภทรวมกันเป็นช่อดอกที่เค็ดบริเวณปลายยอดของกิ่ง ได้แก่ ดอกไม้สมบูรณ์เพศ ซึ่งจะมีขนาดใหญ่ และ ดอกสมบูรณ์เพศ ซึ่งจะมีขนาดเล็ก ลักษณะเด่นของดอกอะจิไซ คือ สามารถเปลี่ยนสีตามสภาพความเป็นกรด – ด่างของดิน มีด้วยกันหลายสี ได้แก่ น้ำเงิน ม่วง ขาว ชมพู โดยเฉพาะในเมืองชินโจ จังหวัดยามากาตะ และเมืองอิจิโนเซกิ ในจังหวัดอิวาเตะ

ภาพที่ 4.33 ดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ที่มา : <http://en.re-tohoku.jp/>, 2016

จากการศึกษาพบว่า อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย ในภูมิภาคโทโฮชู มีการกระจายอยู่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดยามางาตะ พบได้ที่เมืองชินโจ ภายในสวนสาธารณะอิกะซึยามะ และจังหวัดอิวาเตะ พบได้ที่เมืองอิจิโนเซกิ ภายในสวนมิจิโนกุ อะจิไซ โดยดอกอะจิไซจะผลิบานในช่วงเดือนกรกฎาคมเท่านั้น

ภาพที่ 4.34 การกระจายของดอกอะจิไซ

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.16 การกระจายตัวของไม้ดอกอะจิไซ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮชู	ยามางาตะ	ชินโจ	ก.ค.	อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย	-
	อิวาเตะ	อิจิโนเซกิ	ก.ค.	อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย	

2.5) สະนะโชนวนุ

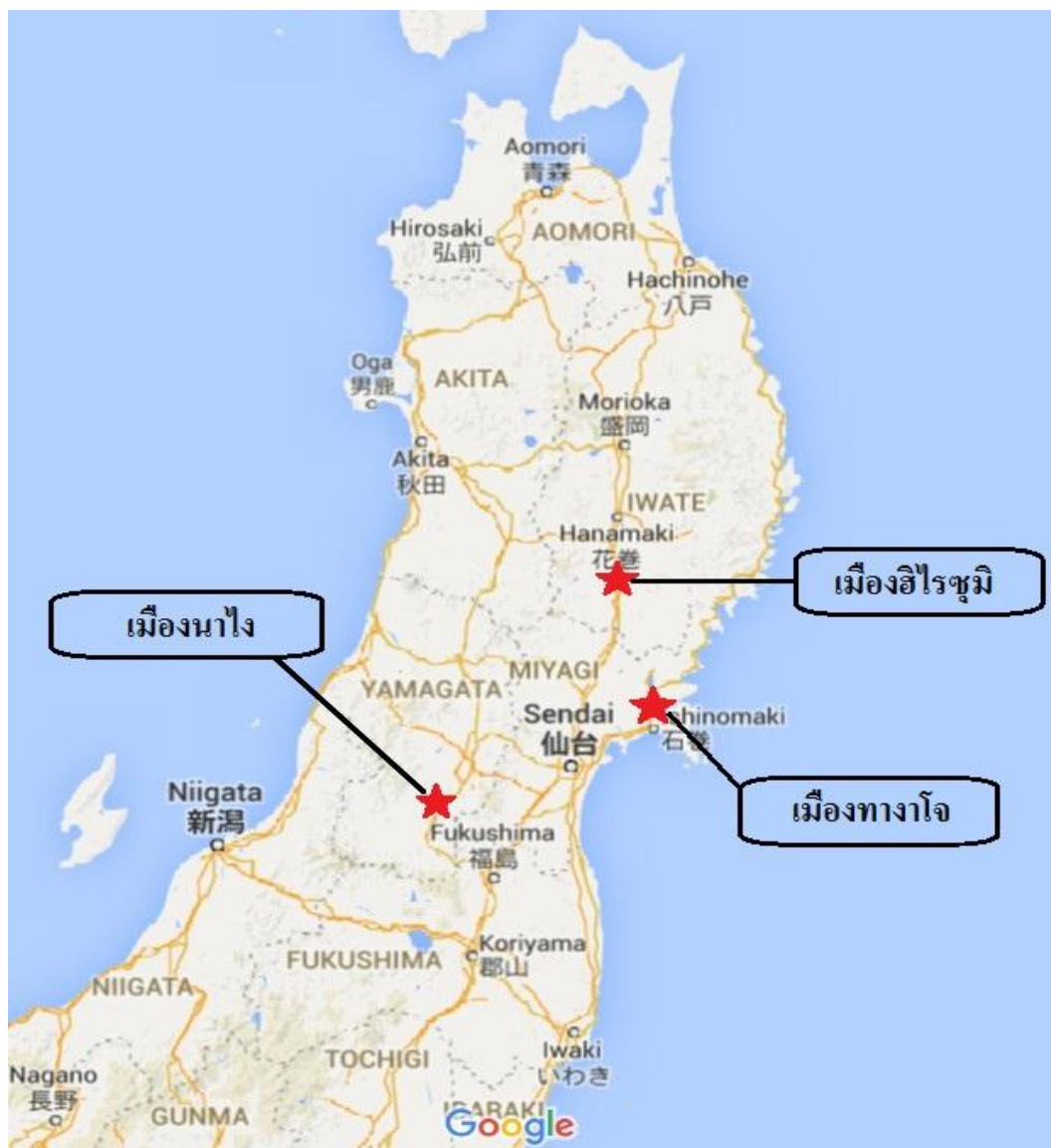
สະนะโชนวนุเป็นไม้ออกที่มี 3 ชนิด ได้แก่ อายาเมะ สະนะโชนวนุ และกาทิทชิบาตะ ซึ่งทั้ง 3 ชนิดจะมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่จะแตกต่างกันในเรื่องของแหล่งที่เจริญเติบโต ลักษณะใบและก้าน ชนิดที่พบได้มากที่สุด ในภูมิภาคโทโฮชู คือ อายาเมะ

ภาพที่ 4.35 ดอกสະนะโชนวนุ

ที่มา : <http://www.japantimes.co.jp/>, 2015

จากการศึกษาพบว่า สະนะโชนวนุ ในภูมิภาคโทโฮชู มีการกระจายอยู่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดอิวาเตะ ที่เมืองฮิโรซุมิ พบได้ภายในวัดโมซุจิ ซึ่งดอกสະนะโชนวนุจะปลูกไว้บริเวณรอบบึงน้ำโออิซุมิ ะมากกว่า 300 ชนิด จำนวนประมาณ 30,000 กอ 2) จังหวัดมียากิ ที่เมืองทางาโจว พบได้ภายในสวนทางาโจว อะโตะ อะยามะ ปลูกดอกสະนะโชนวนุมากกว่า 2,000,000 ต้น ระหว่างช่วงปลายเดือนมิถุนายนจนถึงต้นเดือนกรกฎาคมของทุกปี จะมีการจัดเทศกาลทางาโจว อะโตะ อะยามะ และ 3) จังหวัดยามางาตะ ที่เมืองนาโง พบได้ที่สวนสาธารณะนาโง อะยามะ ที่สวนสาธารณะแห่งนี้มีสະนะโชนวนุพันธุ์พิเศษเฉพาะของเมืองนาโง ที่มีชื่อว่า นาโง โทชู

ภาพที่ 4.36 การกระจายของดอกสะนะโซวนู

ที่มา : <https://www.google.co.th/maps>, 2016

ตารางที่ 4.17 การกระจายตัวของไม้ดอกสะนะโซวนู

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
โทโฮซุ	อิวาเตะ	ฮิโรซุมิ	มี.ย. – ก.ค.	สะนะโซวนู	-
	มิยาเกะ	ทางโจ	มี.ย. – ก.ค.	สะนะโซวนู	ทางโจอะโตะ อะฮะ เมะ มัทซึริ
	ยามางาตะ	นาโง	มี.ย. – ก.ค.	สะนะโซวนู	-

4.1.3) ภูมิภาคคันโต

ในภูมิภาคคันโตมีไม้ดอกที่ผลิตบานใน 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง พบไม้ดอกได้ในช่วงตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นไป ไปจนถึงเดือนตุลาคม พันธุ์ไม้ดอกที่พบในภูมิภาคคันโต มีทั้งหมดจำนวน 10 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซากุระ 3) ทิวลิป 4) เนโมฟีลล่า 5) ฟุจิ 6) ทซึทซึจิ 7) ลาวเวนเดอร์ 8) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย 9) สะนะโซวบุ และ 10) คอสมอส

ภูมิภาคคันโต เป็นภูมิภาคที่อยู่บนเกาะฮอนชู ซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นพื้นที่กว่าร้อยละ 60 ของประเทศญี่ปุ่น และเป็นที่ราบลุ่มที่เป็นที่ราบลุ่มที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งภูมิภาคคันโตประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ กุมมะ คานะงะวะ ชิบะ ไชตะมะ โตเกียว โตะชิจึ และอิบะระกิ โดยมีโตเกียวเป็นเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น ลักษณะภูมิศาสตร์ของภูมิภาคคันโต พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาในตอนบนของภูมิภาค และเป็นที่ราบในตอนล่าง มีชายฝั่งทะเลติดกับมหาสมุทรแปซิฟิก นอกจากนี้ ยังมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 185 มิลลิเมตร อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 20 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 12 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.37 ภูมิภาคคันโต

ที่มา : commons.wikimedia.org, 2011

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคคันโตสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 6 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซากุระ 3) ทิวลิป 4) เนโมฟีลล่า
- 5) พุจิ และ 6) ทซึทซึจิ จะผลิบานในช่วงประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม

1.1) กุหลาบ

ภูมิภาคคันโตจะรวบรวมสายพันธุ์กุหลาบหลายสายพันธุ์จากทั่วโลกเอาไว้แล้วมาทำการปลูกเป็นแปลงกุหลาบขนาดใหญ่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชม นอกจากนี้ยังมีการสายพันธุ์กุหลาบพันธุ์พิเศษเฉพาะของญี่ปุ่นอย่างพันธุ์ ซังชู บาระ ไว้ภายในสวนสาธารณะอิคุตะ เรียวคิจิ แห่งเมืองคาวาซากิ ในจังหวัดคานางาวะ

ภาพที่ 4.38 สวนสาธารณะอิคุตะ เรียวคิจิ

ที่มา : <http://grassmantokyo.blogspot.com/> , 2012

จากการศึกษาพบว่า ในภูมิภาคคันโตมีการกระจายของดอกกุหลาบในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองคาวาซากิ พบได้ที่สวนสาธารณะอิคุตะ เรียวคิจิ 2) จังหวัดชิบะ ที่เมืองยาชิโยะ พบได้ที่สวนกุหลาบเคเซ และ 3) จังหวัดอิบารากิ ที่เมืองอิชิโอะกะ พบได้ที่สวนอิบารากิ ฟลาวเวอร์พาร์ค

ภาพที่ 4.38 การกระจายของดอกกุหลาบ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.18 การกระจายตัวของไม้ดอกกุหลาบ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	คานางาวะ	คาวาซากิ	พ.ค. - มิ.ย.	กุหลาบ	-
	ชิบะ	ยาชิโอะ	พ.ค. - มิ.ย.	กุหลาบ	-
	อิบาระกิ	อิชิโอะกะ	พ.ค. - มิ.ย.	กุหลาบ	-

1.2) ซากุระ

ซากุระในภูมิภาคคันโต มีการปลูกด้วยการในหลายสายพันธุ์ แต่สายพันธุ์ที่มีการปลูกมากที่สุดภูมิภาคนี้คือ สายพันธุ์โซเมโยชิโนะ สถานที่พบซากุระสายพันธุ์นี้ได้ เช่น ที่สวนสาธารณะยูเอะโนะออนชิ ในเขตไทโต จังหวัดโตเกียว ทั้งสวนสาธารณะมีซากุระสายพันธุ์โซเมโยชิโนะมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ จากซากุระทั้งหมดที่อยู่ภายในสวนแห่งนี้ ในช่วงเดือนเมษายนจะมีการผลิบานเต็มที่

ภาพที่ 4.39 สวนสาธารณะยูเอะโนะ ออนชิ

ที่มา : shikounotamenobasho.wordpress.com, 2011

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ ในภูมิภาคคันโตพบได้ใน 4 จังหวัด ซึ่งได้แก่ 1) จังหวัดกุนมะ พบได้ที่เมืองคิริว บนเส้นทางรถไฟวาตาราเซ เคโกกุ ซึ่งเป็นบริษัทรถไฟท้องถิ่นที่ให้บริการวิ่งระหว่างสถานีคิริวในจังหวัดกุนมะ ไปจนถึงสถานีมาโต ในจังหวัดโทซิง เป็นระยะทางประมาณ 44 กิโลเมตร 2) จังหวัดคานางาวะ พบได้ใน 2 เมือง คือ เมืองคามาคุระ พบได้ที่วัดโคโตคุ อิน วัดที่มีพระพุทธรูปอมิตากุพุทระ หรือหลวงพ่อโตไดบุทซึ ประดิษฐานอยู่ และเมืองโอดาวาระ พบได้ที่สวนสาธารณะโอดาวาระ โจชิ 3) จังหวัดโตเกียว พบได้ที่เขตไทโตะ และ 4) จังหวัดโทซิง พบได้ที่เมืองโทซิง พบได้ที่สวนสาธารณะโออิระ ซัง เคนริทซึ ชิเซ็น ในสวนสาธารณะแห่งนี้จะพบอุโมงค์ซากุระทอดยาวเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตรและพบซากุระพันธุ์ ชิคาระ อายุราว 360 ปี ภายในสวนสาธารณะแห่งนี้

ภาพที่ 4.40 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.19 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	กุนมะ	คิริว	เม.ย.	ซากุระ	-
	คานางาวะ	คะมาคุระ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	-
	คานางาวะ	โอดาวาระ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	-
	โตเกียว	ไทโตะ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	ยูเอะ โนะ ซากุระ มัทซึริ
	โทซิจิ	โทซิจิ	เม.ย.	ซากุระ	-

1.3) ทิวลิป

ในภูมิภาคคันโตจะนิยมปลูกทิวลิปในสวนสาธารณะของเมือง ประกอบด้วยหลายสายพันธุ์ หลายหลากสีทั้งสีแดง สีเหลือง สีชมพู และสีอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคคันโต ได้แก่ 1) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองโยโกฮามะ พบที่สวนสาธารณะโยโกฮามะ พาร์ค ซึ่งเป็นหนึ่งในสวนสาธารณะที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดคานางาวะ และ 2) จังหวัดกุนมะ ที่เมืองคิริว โดยในทั้ง 2 จังหวัดนี้ในช่วงประมาณเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคมจะมีการจัดเทศกาลทิวลิปขึ้น

ภาพที่ 4.41 ทิวลิป ณ สวนสาธารณะโยโกฮามะ

ที่มา : <http://en.japantravel.com/>, 2016

ภาพที่ 4.42 ทิวลิป ณ สวนสาธารณะโยโกฮามะ

ที่มา : <http://en.japantravel.com/>, 2016

ภาพที่ 4.43 การกระจายของดอกทิวลิป

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.20 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	คานางาวะ	โยโกฮามะ	เม.ษ. - พ.ค.	ทิวลิป	เทศกาลทิวลิป
	กุนมะ	คิเรียว	เม.ษ.	ทิวลิป	เทศกาลทิวลิป

1.4) เนโมฟิลล่า

ในภูมิภาคคันโต เป็นภูมิภาคเดียวที่สามารถปลูกต้นเนโมฟิลล่าได้ เนื่องจากมีสภาพอากาศที่เหมาะสมและสภาพพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโต ลักษณะลำต้นไม่สูงจากพื้นมากนัก มีดอกสีฟ้า มี 5 กลีบ โดยจะออกดอกเป็นกอแผ่กว้างทั่วบริเวณที่ปลูก โดยช่วงเวลาที่ดอกเนโมฟิลล่าจะผลิบานอยู่ในช่วงประมาณปลายเดือนเมษายนไปถึงต้นเดือนพฤษภาคม พบได้ที่เมืองทะเลบายาชิ จังหวัดกุนมะ และเมืองฮิตาชิโนกะ จังหวัดอิบารากิ เท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า เนโมฟิลล่า มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคคันโตเพียงภูมิภาคเดียวในประเทศญี่ปุ่น โดยพบได้ใน 2 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดกุนมะ ที่เมืองทะเลบายาชิ พบได้ที่สวนโทบุ เทรเซอร์ การ์เดน และ 2) จังหวัดอิบารากิ ที่เมืองฮิตาชิโนกะ พบได้ที่สวนฮิตาชิ ซีไซด์ พาร์ค ที่สวนแห่งนี้ถือว่าเป็นสวนที่ปลูกเนโมฟิลล่าใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น โดยมีการใช้พื้นที่ในการปลูกเนโมฟิลล่าประมาณ 35,000 ตารางเมตร บนเนินเขาที่อยู่ภายในสวน โดยพื้นที่เนินเขาจะถูกปกคลุมไปด้วยสีฟ้าดอกเนโมฟิลล่า

ภาพที่ 4.44 ทุ่งดอกเนโมฟิลล่า ที่สวนฮิตาชิ ซีไซด์ พาร์ค

ที่มา : www.humanite-biodiversite.fr, 2015

ภาพที่ 4.45 การกระจายของดอกเนโมฟิลล่า

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.21 การกระจายตัวของไม้ดอกเนโมฟิลล่า

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	อิบารากิ	ฮิตาชิโนกะ	เม.ษ. - พ.ค.	เนโมฟิลล่า	-
	กุนมะ	ทาเทบายาชิ	เม.ษ.	เนโมฟิลล่า	-

1.5) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ในภูมิภาคคันโตมีสวนฟุจิ หรือ วิสทีเรีย ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ภายในสวนจะรวบรวมฟุจิหลากหลายสายพันธุ์เอาไว้ รวมทั้งหมดมากกว่า 350 ต้น โดยเฉพาะต้นฟุจิที่มีอายุเกือบ 150 ปี ที่เรียกว่า โอฟุจิ จำนวน 4 ต้น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของต้นฟุจิในภูมิภาคนี้ และ 1 ใน 4 ต้นนั้นก็ ต้นฟุจิสายพันธุ์หายากอย่างพันธุ์ ยาอะ โทกุเรียว ซึ่งพบได้ที่เมืองอะชิกาซะ ในจังหวัดโทชิจิ ที่เดียว

จากการศึกษาพบว่า ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคคันโตเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้น คือ จังหวัดโทชิจิ ซึ่งอยู่ที่เมืองอะชิกาซะ พบได้ที่สวนอะชิกาซะ ฟลาวเวอร์ พาร์ค เพียงแห่งเดียวเท่านั้น จุดเด่นของสวนแห่งนี้ก็คือ อุโมงค์ดอกฟุจิสีขาว หรือที่เรียกว่า ชิระ ฟุจิ มีความยาวประมาณ 80 เมตร โดยในช่วงประมาณกลางเดือนเมษายนถึงกลางเดือนพฤษภาคมจะเป็นช่วงที่ดอกฟุจิจะผลิบาน ซึ่งภายในสวนจะมีการเทศกาลที่มีชื่อว่า เทศกาลฟุจิ โนะ ฮานะ โมโนกาตาริ-โอฟุจิ มัทซึริ เป็นเวลาประมาณ 1 เดือน

ภาพที่ 4.46 อุโมงค์ชิระฟุจิ ณ สวนอะชิกาซะ ฟลาวเวอร์ พาร์ค

ที่มา : www.japanican.com, 2014

ภาพที่ 4.47 การกระจายของดอกฟูจิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.22 การกระจายตัวของไม้ดอกฟูจิ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	โทจิจิ	อะซึกางะ	เม.ย. - พ.ค.	ฟูจิ	เทศกาลฟูจิ โนะ สะนะ โมโนกาตารี โอฟูจิ

1.6) ทชี่ทชี่จิ

ในภูมิภาคคันโตจะมีการกระจายตัวของดอกทชี่ทชี่จิอยู่ 3 สายพันธุ์หลัก ๆ ได้แก่ 1) พันธุ์อุจูกุ ทชี่ทชี่จิ มีลักษณะลำต้นใหญ่ สูงมากกว่า 5 เมตร โดยเฉพาะที่เมืองทะเลบายาชิ จังหวัดกุนมะ จะพบได้มากที่สุด 2) ยามะ ทชี่ทชี่จิ และ 3) เรงเงะ ทชี่ทชี่จิ สายพันธุ์ที่ 2 และ 3 จะพบได้มากโดยเฉพาะที่เมืองนาซุ ในจังหวัดโทชิงิ ซึ่งมีต้นทชี่ทชี่จิมากกว่า 200,00 ต้น ภายในพื้นที่ประมาณ 230,000 ตารางเมตร

จากการศึกษาพบว่า ทชี่ทชี่จิ มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคคันโต 4 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดกุนมะ ที่เมืองทะเลบายาชิ พบได้ที่สวนสาธารณะทชี่ทชี่จิโกเอะ 2) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองฮาโกเน่ พบได้ที่โฮเทล เดอ ยามะ 3) จังหวัดโทชิงิ ที่เมืองนาซุ พบได้ที่สวนยาฮาคะ ทชี่ทชี่จิ กุนรากุ และ 4) จังหวัดอิบารากิ ที่เมืองคาซามะ พบได้ที่สวนสาธารณะคาซามะ ทชี่ทชี่จิ โคะเอ็น

ภาพที่ 4.48 การกระจายของดอกคอกทชี่ทชี่จิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.23 การกระจายตัวของไม้ดอกทชี่ทชี่จี่

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	กุนมะ	ทะเลบยาชิ	พ.ค.	ทชี่ทชี่จี่	เทศกาลทะเลบยาชิ ทชี่ทชี่จี่
คันโต	คานางาวะ	ฮาโกเน่	พ.ค.	ทชี่ทชี่จี่	-
คันโต	โทจิจิ	นาซุ	พ.ค. – มิ.ย.	ทชี่ทชี่จี่	-
คันโต	อิบารากิ	คาซามะ	เม.ย. – พ.ค.	ทชี่ทชี่จี่	-

- 2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 3 ชนิด ได้แก่ 1) ลาเวนเดอร์ 2) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 3) สะนะโซวบุ หรือ ไอริสสีม่วง จะผลิบานในช่วงประมาณเดือนธันวาคมถึงเดือนสิงหาคม

2.1) ลาเวนเดอร์

ในภูมิภาคคันโตลักษณะทุ่งลาเวนเดอร์จะคล้ายกับที่เมืองฟูราโนะ ของที่ภูมิภาคฮอกไกโด มีการปลูกเป็นทุ่งกว้างบนที่ราบสูง โดยภายในสวนจะมีการปลูกลาเวนเดอร์เป็นทุ่งกว้าง ขนาด 50,00 กอ โดยตั้งอยู่บนความสูง 1,300 เมตรของที่ราบสูงทันบาระ

จากการศึกษาพบว่า ลาเวนเดอร์ มีการกระจายอยู่ 1 จังหวัดในภูมิภาคคันโต คือ จังหวัดกุนมะ ที่เมืองนุมาตะ พบได้ที่สวนทันบาระ ลาเวนเดอร์ พาร์ค

ภาพที่ 4.49 ทุ่งลาเวนเดอร์ ณ สวนทันบาระ ลาเวนเดอร์ พาร์ค

ที่มา : <https://traveldreamscapes.wordpress.com>, 2015

ภาพที่ 4.50 การกระจายของดอกกลาเวนเดอร์

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.24 การกระจายตัวของไม้ดอกกลาเวนเดอร์

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	กุนมะ	นุมาตะ	ก.ค. – ส.ค.	ลาเวนเดอร์	-

2.2) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ในภูมิภาคคันโต ลักษณะของดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย จะเป็นช่อขนาดใหญ่ และมีหลากสี เช่น สีชมพู สีฟ้า สีม่วง โดยเฉพาะเอกลักษณ์ของการชมดอกอะจิไซในภูมิภาคคันโตก็คือ การนั่งรถไฟฮาโกเน่ โทเซ็น ชมดอกอะจิไซ 2 ข้างทางริมฝั่งทางรถไฟ ซึ่งรถไฟสายนี้อยู่ที่เมืองฮาโกเน่ ในจังหวัดคานางาวะ

จากการศึกษาพบว่า อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย ในภูมิภาคคันโต มีการกระจายอยู่ในพื้นที่ 2 จังหวัด 3 บริเวณ ได้แก่ 1) จังหวัดโทจิจิ ที่เมืองคานูมะ พบได้ที่ศาลเจ้าอิโซยามะ โดยในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคมจะมีการจัดเทศกาลอิโซยามะ จีนจะ อะจิไซ มัทซึริ หรืองานประจำปีของศาลเจ้า 2) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองฮาโกเน่ พบได้ที่รถไฟฮาโกเน่ โทเซ็น และที่เมืองคามาคุระ พบได้ภายในวัดฮาเซะเดระ

ภาพที่ 4.51 รถไฟฮาโกเน่ โทเซ็น

ที่มา : zh-tw.zekkeijapan.com, 2015

ภาพที่ 4.52 การกระจายของดอกอะจิไซ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.25 การกระจายตัวของไม้ดอกอะจิไซ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	โทจิจิ	คานูมะ	มิ.ย. – ก.ค.	อะจิไซ หรือไฮเดรนเยีย	อิโซยามะ จินจะ อะจิไซ มัทซึริ
	คานางาวะ	ฮาโกเน่	มิ.ย. – ก.ค.	ฮาโกเน่ โทเซ็น เทรน	-
	คานางาวะ	คะมาคุระ	มิ.ย. – ก.ค.	วัดฮาเซะเดระ	-

2.3) สະนะโซวนู หรือ ไอริสสีม่วง

ในภูมิภาคคันโต มีการปลูกสะนะโซวนูมากกว่า 400 ชนิด โดยเฉพาะภายในสวนโยโกซูกะโซวนู เอ็น ของเมืองโยโกซูกะ จังหวัดคานางาวะ ปลูกสะนะโซวนูจำนวนกว่า 140,000 กอ ภายในพื้นที่ขนาด 7,000 ตารางเมตร ซึ่งจะผลิดอกในช่วงเดือนมิถุนายน และจะมีการจัดเทศกาลสะนะโซวนู เพื่อฉลองการผลิบานของดอกสะนะโซวนู

จากการศึกษาพบว่า สະนะโซวนู หรือ ไอริสสีม่วง มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคคันโต ซึ่งได้แก่ 1) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองโยโกซูกะ พบได้ที่สวนโยโกซูกะโซวนู เอ็น และ 2) จังหวัดกุมมะ ที่เมืองอิเซซากิ พบได้ที่สวนอะกาโบริ สະนะโซวนู เอ็น

ภาพที่ 4.53 การกระจายของดอกสะนะโซวนู หรือ ไอริสสีม่วง

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.26 การกระจายตัวของไม้ดอกสะนะโซวบุ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	คานางาวะ	โยโกซุกะ	พ.ค. - มิ.ย.	สะนะโซวบุ	เทศกาลสะนะโซวบุ
	กุนมะ	อิเซซากิ	มิ.ย.	สะนะโซวบุ	-

3) ฤดูใบไม้ร่วง มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ คอสมอส โดยจะผลิบานเต็มที่ในช่วงประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม

3.1) คอสมอส

ในภูมิภาคคันโต มีลักษณะเด่นของสวนคอสมอส คือ เป็นสวนคอสมอสที่เกิดเองตามธรรมชาติ โดยมีขนาดพื้นที่ประมาณ 570,000 ตารางเมตร ภายในสวนจะมีคอสมอสหลากหลายสายพันธุ์จำนวนกว่า 1,000,000 ต้น โดยเฉพาะที่เมืองโยโกซุกะ ในจังหวัดคานางาวะ

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายอยู่ 3 จังหวัดในภูมิภาคคันโต ได้แก่ 1) จังหวัดคานางาวะ ที่เมืองโยโกซุกะ พบได้ที่สวนคุริฮามะ ฟลาวเวอร์ วัลด์ 2) จังหวัดชิบะ ที่เมืองนาริตะ พบได้ที่สวนอะเกโบโนะยามะ โนเกียว พาร์ค 3) จังหวัดไซตามะ ที่เมืองคุมางายะ พบได้ 2 บริเวณคือ ที่ถนนอาระริเวอร์ คอสมอสและที่โยชิมิ ทาวน์ คอสมอส

ภาพที่ 4.54 พุ่มดอกคอสมอส ณ สวนคุริฮามะ ฟลาวเวอร์ พาร์ค

ที่มา : <http://en.japantravel.com> , 2012

ภาพที่ 4.55 การกระจายของดอกคอสมอส

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.27 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันโต	คานางาวะ	โยโกซุกะ	ก.ย. – ต.ค.	คอสมอส	-
	ชิบะ	นาริตะ	ต.ค.	คอสมอส	-
	ไซตามะ	คумаงายะ	ต.ค.	คอสมอส	-

4.1.4) ภูมิภาคชูบุ

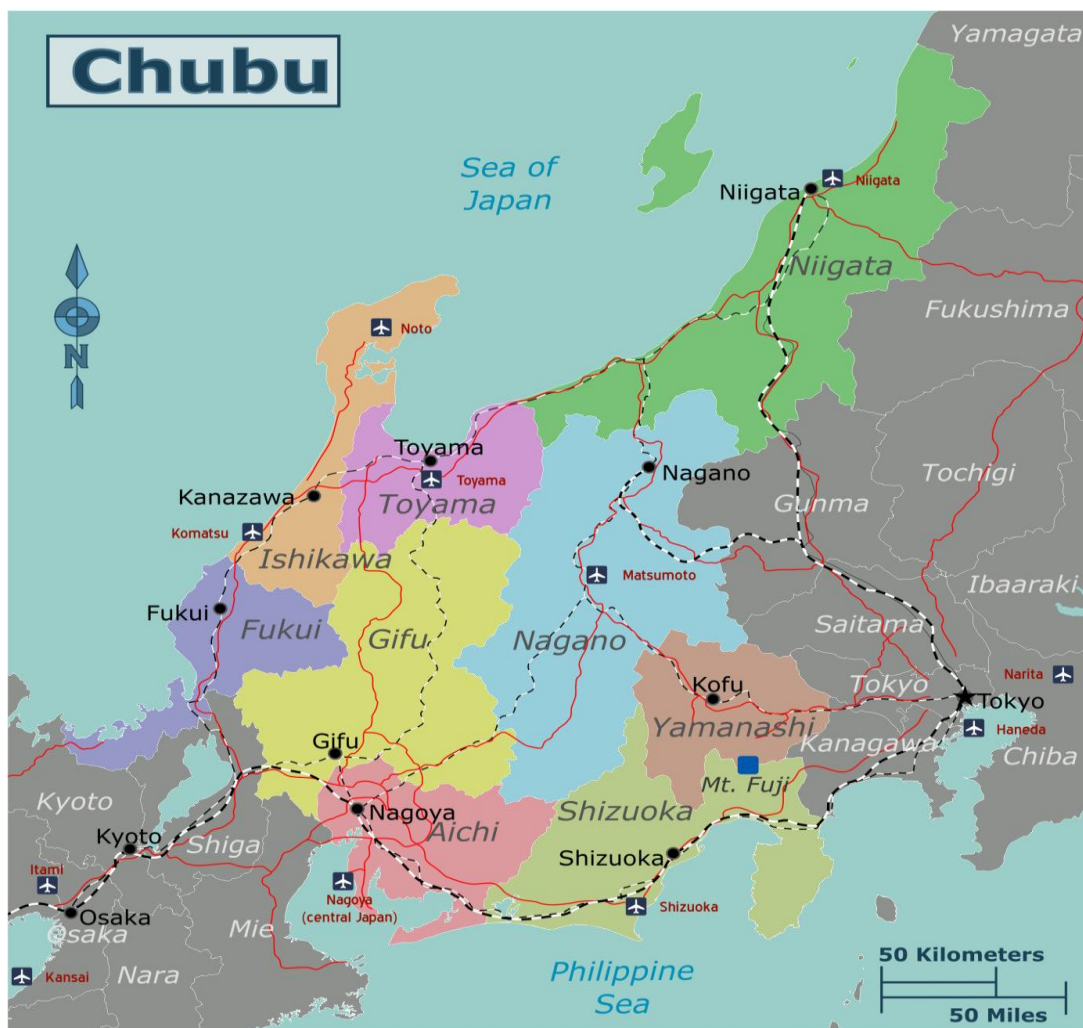
ในภูมิภาคชูบุเป็นภูมิภาคที่สามารถพบไม้ดอกได้ทั้ง 4 ฤดู ตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิไปจนถึงฤดูหนาว ในตลอดทั้งปีจึงสามารถพบไม้ดอกได้ โดยในภูมิภาคชูบุมีพันธุ์ไม้ดอกทั้งหมดจำนวน 9 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซากุระ 3) ทิวลิป 4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย 5) ทชิตซึจิ 6) ทานตะวัน 7) ลาเวนเดอร์ 8) คอสมอส และ 9) ชูยเซ็น

ภูมิภาคชูบุ เป็นภูมิภาคที่ตั้งอยู่ตรงกลางของประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ กิฟุ ชิซุโอกะ นางาโนะ นิงาตะ โทยามะ ฟุกุอิ ยามานาชิ อิชิกาวะ และไอจิ มีลักษณะภูมิศาสตร์ คือ มีลักษณะเป็นเทือกเขาและที่ราบชายฝั่งทะเล โดยมี 4 จังหวัดที่ติดกับชายฝั่งทะเลญี่ปุ่น ได้แก่ นิงาตะ โทยามะ อิชิกาวะ และฟุกุอิ ทางตอนกลางจะเป็นพื้นที่สูงครอบคลุมพื้นที่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ นางาโนะ กิฟุ และยามานาชิ ทางตอนล่างจะเป็นพื้นที่ที่ติดกับชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกมี 2 จังหวัด ได้แก่ ไอจิ และ ชิซุโอกะ นอกจากนี้ จังหวัดไอจียังเป็นที่ตั้งของภูเขาไฟฟูจิ ภูเขาไฟที่สูงที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 201.5 มิลลิเมตร มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 32.2 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 0 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.56 ภูเขาไฟฟูจิ

ที่มา : <http://asiatravel.services/places-to-see/mount-fuji-japan.html>, 2015

ภาพที่ 4.57 ภูมิภาคชูบุ

ที่มา : commons.wikimedia.org, 2011

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮคุสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 5 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซากุระ 3) ทิวลิป 4) พุจิ หรือ วิตที่เรีย และ 5) ทซึทซึจิ

1.1) กุหลาบ

ในภูมิภาคชูบุ มีเอกลักษณ์ในการจัดสวนกุหลาบโดยการจัดสวนต่าง ๆ ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ใช้กุหลาบนานาพันธุ์จัดแต่งสวนต่าง ๆ เช่น บริเวณของกุหลาบสายพันธุ์โมเดิร์น โรส บริเวณ

ของกุหลาบสายพันธุ์ดั้งเดิม – โอลด์ โรส หรือบริเวณของกุหลาบป่าที่มีถิ่นกำเนิดในญี่ปุ่นเท่านั้น เท่านั้น
จัดการสวนลักษณะนี้พบได้โดยเฉพาะในเมืองคานี จังหวัดกิฟุ และเมืองนางาโอะกะ จังหวัดนิงาตะ

จากการศึกษาพบว่า กุหลาบ มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคชูบุใน 2 จังหวัด ได้แก่ 1)จังหวัดกิ
ฟุ ที่เมืองคานี พบได้ที่สวนฟลาวเวอร์ เฟสติวล คอมเมมโมเรทีฟ พาร์ค และ 2) จังหวัดนิงาตะ ที่เมืองนางา
โอะกะ พบได้ที่สวนสาธารณะเอจิโกะ ฮิลไซด์ พาร์ค

ภาพที่ 4.58 การกระจายของดอกกุหลาบ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.28 การกระจายตัวของไม้ดอกกุหลาบ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	กิฟุ	คานิ	พ.ค. – มิ.ย.	กุหลาบ	เทศกาลกุหลาบ
ชูบุ	นิงาตะ	นางาโอกะ	พ.ค. – มิ.ย.	กุหลาบ	-

1.2) ซากุระ

ในภูมิภาคชูบุมีการกระจายตัวของซากุระในหลายพื้นที่โดยเฉพาะในจังหวัดนางาโน้ มีการกระจายตัวของซากุระมากที่สุด ซึ่งมีซากุระอยู่หลากหลายสายพันธุ์ สายพันธุ์ที่นิยมปลูกทั่วไปก็คือ พันธุ์โซเมโยชิโนะ โดยเฉพาะในเมืองอินะ ของจังหวัดนางาโน้ มีซากุระสายพันธุ์พิเศษอย่างสายพันธุ์ ทาคาโต โคอิ กัง ที่พบได้ที่เมืองอินะเท่านั้น ซึ่งอยู่ภายในสวนสาธารณะทาคาโต โจชิ โคเอ็น มีจำนวนประมาณ 1,500 ต้น ดอกจะผลิบานในช่วงประมาณเดือนเมษายน นอกจากนี้ยังมีการจัดเทศกาลทาคาโต โจชิ โคเอ็น ซากุระ มัทซึริ ขึ้นเป็นประจำทุกปี

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายใน 6 จังหวัดของภูมิภาคชูบุ ได้แก่ 1) จังหวัดกิฟุ ที่เมืองคะคามิงาฮาระ 2) จังหวัดนางาโน้ พบได้ในหลายเมือง ได้แก่ เมืองนางาโน้ เมืองมัทซึโมโตะ เมืองอินะ อดะเมืองอุเอะดะ 3) จังหวัดนิงาตะ พบได้ใน 2 บริเวณ แก่ เมืองโจเอทซี และเมืองทชิบาเมะ 4) จังหวัดโทยามะ ที่เมืองโทยามะ 5)จังหวัดฟุกุอิ ที่เมืองฟุกุอิ และ 6) จังหวัดอิชิกาวะ ที่เมืองคานาซาว่า

ภาพที่ 4.59 สวนซากุระ ณ สวนสาธารณะทาคาโต โจชิ โคเอ็น

ที่มา : <http://www.yokoso-japan.jp/>, 2016

ภาพที่ 4.60 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.29 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	กิฟุ	คะคามิงาฮาระ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	-
	นางาโนะ	นางาโนะ	เม.ย.	ซากุระ	-
	นางาโนะ	มัทซึโมโตะ	เม.ย.	ซากุระ	โยซุคุระ ไค
	นางาโนะ	อินะ	เม.ย.	ซากุระ	ทาคาโตะ โจจิ โคะเอ็น ซากุระ มัทซึริ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชubu	นางาโนะ	อุเอะคะ	เม.ย.	ซากุระ	อุเอะคะ โจ เซ็มบง ซากุระ มัทซึริ
	นิงาตะ	โจเอทซึ	เม.ย.	ซากุระ	ทาคาคะ โจ ฮาคูมันนิน กัน-โอโค
	นิงาตะ	ทชิบามะ	เม.ย.	ซากุระ	บุงซุอิ โอริอัน โดจู
	โทยามะ	โทยามะ	เม.ย.	ซากุระ	-
	ฟุกุอิ	ฟุกุอิ	เม.ย.	ซากุระ	-
	อิซิกาวะ	คานาซาว่า	เม.ย.	ซากุระ	-

1.3) ทิวลิป

ในภูมิภาคชูบุมีการปลูกทิวลิปหลากหลายสายพันธุ์มากกว่า 600 ชนิด โดยเฉพาะในเมืองโทนามิ ของจังหวัดโทยามะ มีการปลูกทิวลิปไว้ประมาณ 2,500,000 ต้น ภายในสวนโทนามิ ทิวลิป โคะเอ็น และในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคมจะมีการจัดเทศกาลโทนามิ ทิวลิป แฟร์ ขึ้นเป็นประจำทุกปี

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายใน 3 จังหวัดของภูมิภาคชูบุ ได้แก่ 1) จังหวัดนิงาตะ ที่เมืองนางาโอกะ พบได้ที่สวนสาธารณะเอจิโก ฮิลไซด์ พาร์ค 2) จังหวัดชิซึโอกะ ที่เมืองฮามะมัทซึ พบได้ที่ฮามามัทซึ ฟลาวเวอร์ พาร์คและ 3) จังหวัดโทยามะ ที่เมืองโทนามิ พบได้ที่สวนสาธารณะโทนามิ ทิวลิป โคะเอ็น

ภาพที่ 4.61 สวนทิวลิป ณ สวนสาธารณะโทนามิ ทิวลิป โคะเอ็น

ที่มา : zekkeijapan.com, 2016

ภาพที่ 4.62 การกระจายของดอกทิวลิป

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.30 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	นีงาตะ	นางาโอกะ	เม.ย. - พ.ค.	ทิวลิป	เทศกาลทิวลิป
	ชิซุโอกะ	ฮามะมัทสึ	เม.ย.	ทิวลิป	-
	โทยามะ	โทยามะ	เม.ย. - พ.ค.	ทิวลิป	โทยามะ ทิวลิป แฟร์

1.4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ในภูมิภาคชูบุมีต้นฟุจิสายพันธุ์ โอฟุจิ ที่มีอายุกว่า 150 ปีที่ยังคงยืนต้นอยู่ภายในสวน โดยต้นฟุจิจะแผ่ขยายไปตามระแนงไม้ ซึ่งยาวได้ถึง 160 เซนติเมตร ต้นฟุจิจะผลิดอกในช่วงเดือนพฤษภาคม

จากการศึกษาพบว่า ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย พบได้เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคชูบุ ได้แก่ จังหวัดนิงาตะ ที่เมืองนิงาตะ พบได้ที่พิพิธภัณฑ์นอร์ทเทิร์น คัลเจอร์

ภาพที่ 4.61 การกระจายของดอกฟุจิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.31 การกระจายตัวของไม้ดอกฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	นิงาตะ	นิงาตะ	พ.ค.	ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย	-

1.6) ทชี่ทชี่จิ

ในภูมิภาคนี้มี การปลูกต้นทชี่ทชี่จิไว้มากกว่า 50,000 ต้น โดยเฉพาะที่เมืองซาบาเอะ ในจังหวัดฟุกุอิ ได้ปลูกทชี่ทชี่จิภายในสวนสาธารณะประจำเมือง โดยดอกจะเริ่มผลิบานในช่วงเดือนพฤษภาคม และมีการจัดเทศกาลทชี่ทชี่จิ มัทซึริ ขึ้นทุกปี

จากการศึกษาพบว่า ทชี่ทชี่จิ มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชูบุ ได้แก่ 1) จังหวัดนางาโน้ ที่เมืองอุเอะคะ พบได้ที่สวนริเซ็นโร คาชิวายะ เบซโซะ และ 2) จังหวัดฟุกุอิ ที่เมืองซาบาเอะ พบได้ที่สวนสาธารณะนิชิยามะ โคเอ็น

ภาพที่ 4.62 การกระจายของดอกทชี่ทชี่จิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.32 การกระจายตัวของไม้ดอกทชิตชิจิ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	นางาโน่	อุเอะคะ	พ.ค. – มิ.ย.	ทชิตชิจิ	-
	ฟุกุอิ	ซาบาเอะ	พ.ค.	ทชิตชิจิ	เทศกาลทชิตชิจิ

2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิตบาน 2 ชนิด ได้แก่ 1) ทานตะวัน และ 2) ลาเวนเดอร์ ซึ่งจะผลิตบานในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

2.1) ทานตะวัน

ในภูมิภาคชูบุมีสวนที่ปลูกทานตะวันที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ โดยเฉพาะเมืองโฮคุโตะ ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดยามานาชิ ได้ทำการปลูกต้นทานตะวันมากกว่า 600,000 ต้น

จากการศึกษาพบว่า ทานตะวัน การกระจายในบริเวณจังหวัดยามานาชิ ที่เมืองโฮคุโตะ ในภูมิภาคชูบุเป็นเพียงจังหวัดเดียว โดยพบได้ที่สวนสาธารณะอะเกโนะ ชันฟลาวเวอร์ โคเอ็น

ภาพที่ 4.63 ทุ่งทานตะวัน ณ สวนสาธารณะอะเกโนะ ชันฟลาวเวอร์ โคเอ็น

ที่มา : <http://japan-magazine.jnto.go.jp/>, 2015

ภาพที่ 4.64 การกระจายของดอกทานตะวัน

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.33 การกระจายตัวของไม้ดอกทานตะวัน

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	ยามานาชิ	โฮคุโตะ	ก.ค. – ส.ค.	ทานตะวัน	-

2.2) ลาวนเดอร์

จากการศึกษาพบว่า ลาวนเดอร์ มีการกระจายอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดยามานาชิเป็นเพียงจังหวัดเดียวในภูมิภาคชูบุ พบได้ที่เมืองฟูจิคาเวะงุจิโกะ ภายในสวนสาธารณะโอชิอิ ซึ่งเป็นสวนสาธารณะริมฝั่งทะเลสาบคาวางุจิ สามารถมองเห็นทัศนียภาพของภูเขาไฟฟูจิได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 4.65 การกระจายของดอกลาเวนเดอร์

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.34 การกระจายตัวของไม้ดอกลาเวนเดอร์

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	ยามานาชิ	ฟุจิกาวะงุจิโกะ	มิ.ย. – ก.ค.	ลาเวนเดอร์	-

3) ฤดูใบไม้ร่วง มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ คอสมอส ซึ่งจะผลิบานในช่วงประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน

3.1) คอสมอส

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชูบุ ซึ่งได้แก่ 1) จังหวัดนางาโนะ พบได้ 2 บริเวณ คือ เมืองชินาโน ที่คุโรซะมะ โทเก็น และเมืองซากุ ที่ซังโซ อะราฟูเนะ และ 2) จังหวัดกิฟุ ที่เมืองไคชู พบได้ที่ไคโซะ ซังเซ็น พาร์ค

ภาพที่ 4.66 การกระจายของดอกคอสมอส

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.35 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชubu	นางาโนะ	ชิโนโนะ	ก.ย. – ต.ค.	คอสมอส	-
	นางาโนะ	ซากุ	ก.ย. – ต.ค.	คอสมอส	-
	กิฟุ	โคซุ	ก.ย. – พ.ย.	คอสมอส	-

4) ฤดูหนาว มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ ซุยเซ็น โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์

4.1) ซุยเซ็น

ในภูมิภาคชubu ถือเป็นที่ตั้งของทุ่งดอกซุยเซ็น 1 ใน 3 ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ด้วยพื้นที่ขนาดประมาณ 700,000 ตารางเมตร ตามแนวลาดเอียงของพื้นที่ทางทิศเหนือของแหลมเอจิเซ็น มิซากิ ซึ่งสถานที่แห่งนี้ก็เป็นถิ่นกำเนิดของซุยเซ็น พันธุ์เอจิเซ็น ซุยเซ็น โดยเฉพาะที่เมืองเอจิเซ็น จังหวัดฟุกุอิ

จากการศึกษาพบว่า ซุยเซ็น มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชubu ได้แก่ 1) จังหวัดฟุกุอิ ที่เมืองเอจิเซ็น พบได้ 2 บริเวณภายในเมืองแห่งนี้คือ ที่ทุ่งดอกเอจิเซ็น ซุยเซ็น และที่สวนเอจิเซ็น มิซากิ ซุยเซ็น แลนด์ และ 2) จังหวัดชิซึโอกะ ที่เมืองชิโมดะ พบได้ที่แหลมทซึเมกิ ซากิ

ภาพที่ 4.67 ทุ่งซุยเซ็น ณ ทุ่งดอกเอจิเซ็น ซุยเซ็น

ที่มา : <http://jpvnet/>, 2016

ภาพที่ 4.68 การกระจายของดอกชูยเซ็น

ที่มา : www.travelience.com, 2013

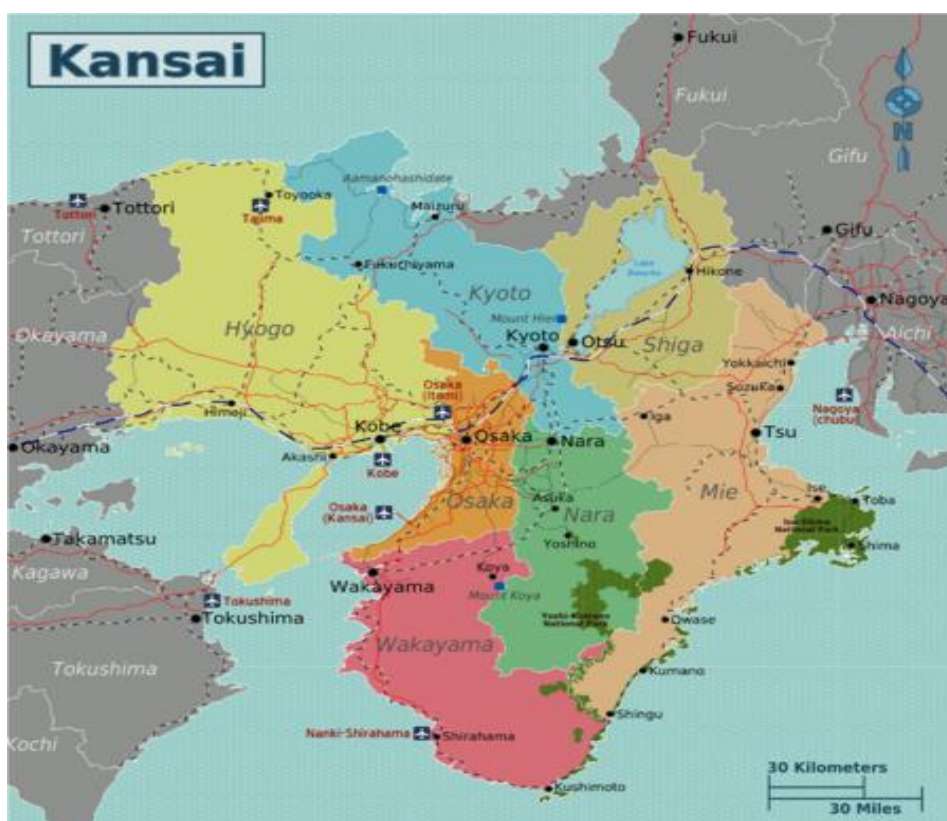
ตารางที่ 4.36 การกระจายตัวของไม้ดอกชูยเซ็น

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูบุ	ฟุกุอิ	เอจิเซ็น	ธ.ค. – ก.พ.	ชูยเซ็น	-
	ชิซุโอกะ	ชิโมตะ	ธ.ค. – ม.ค.	ชูยเซ็น	-

4.1.5) ภูมิภาคคันไซ

ในภูมิภาคคันไซมีไม้ดอกที่ผลิบานตลอดทั้ง 4 ฤดูกาล โดยมีพันธุ์ไม้ดอกทั้งหมดจำนวน 8 ชนิด ได้แก่ 1) ซากุระ 2) ทิวลิป 3) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย 4) ทซีทซีจิ 5) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย 6) สะนะโซวามุ 7) คอสมอส และ 8) ซุยเซ็น

ภูมิภาคคันไซ หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า คิงกิ เป็นชื่อเรียกของภูมิภาคที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกของประเทศญี่ปุ่น ภูมิภาคนี้ตั้งอยู่บนเกาะฮอนชู ประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ มิเอะ ซิงะ เกียวโต โอซากะ เฮียวโงะ นาระ และวากายามะ ภูมิภาคคันไซมีพื้นที่ตั้งแต่ทะเลเซะโตไปจนถึงอิมะจิ ด้านทิศตะวันออกติดกับทะเลสาบบิวะ ที่ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ด้านทิศเหนือติดกับทะเลญี่ปุ่น และด้านทิศใต้ติดกับคาบสมุทรแปซิฟิก มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและแม่น้ำที่คดเคี้ยวไหลผ่าน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 233 มิลลิเมตร อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 32 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 0 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.69 ภูมิภาคคันไซ

ที่มา : <http://wikitravel.org/en/Kansai>, 2015

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮชูสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 4 ชนิด ได้แก่ 1) ซากุระ 2) ทิวลิป 3) พุจิ หรือ วิสทีเรีย และ 4) ทซึทซึจิ

1.1) ซากุระ

ในภูมิภาคคันไซนิยมทำการปลูกซากุระสายพันธุ์ที่มีอยู่ทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น คือ พันธุ์โซเม โยชิโนะ และพันธุ์ยามะ ซากุระ กระจายอยู่ตามปราสาทเก่าแก่ของภูมิภาคและริมแม่น้ำ โดยเฉพาะบริเวณอาราชิยามะ ที่เมืองเกียวโต จังหวัดเกียว มีซากุระราว ๆ 15,000 ต้น ผลิบานอยู่ที่ท่าน้ำกันแม่น้ำคาทซึรา กาวะ

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายอยู่ 5 จังหวัดในภูมิภาคคันไซ ได้แก่ 1) จังหวัดเกียวโต ที่เมืองเกียวโต 2) จังหวัดชิงะ พบได้ใน 2 บริเวณ คือ เมืองทาคาชิมา และเมืองนางาฮามะ 3) จังหวัดนารา พบได้ 2 บริเวณ คือ เมืองยามาโตะ โคริยามะ และเมืองโยชิโนะ 4) วากายามะ ที่เมืองวากายามะ และ 5) จังหวัดเฮียวโงะ ที่เมืองอิเมจิ

ภาพที่ 4.70 สวนซากุระ ณ อาราชิยามะ

ที่มา : <https://wendesu.wordpress.com>, 2011

ภาพที่ 4.71 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.37 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	เกียวโต	เกียวโต	มี.ค. – เม.ษ.	ซากุระ	-
	ชิงะ	ทาคาซิมะ	เม.ษ.	ซากุระ	-
	ชิงะ	นางาฮามะ	เม.ษ.	ซากุระ	-
	นารา	ยามาโตะ-โคริยามะ	มี.ค. – เม.ษ.	ซากุระ	โอชิโร มัทซึริ
	นารา	โอชิโนะ	มี.ค. – เม.ษ.	ซากุระ	-
	วากายามะ	วากายามะ	มี.ค. – เม.ษ.	ซากุระ	-
	เฮียวโงะ	อิมะจิ	เม.ษ.	ซากุระ	-

1.2) ทิวลิป

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคคันไซ 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมิเอะ ที่เมืองควานะ โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พบได้ที่สวนพฤกษศาสตร์นะบาระ โนะ ซาโตะ กานไซริสอร์ทนางาซิมะ

ภาพที่ 4.72 การกระจายของดอกทิวลิป

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.38 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	มิเอะ	ควานะ	มี.ค. – เม.ย.	ทิวลิป	-

1.3) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

จากการศึกษาพบว่า ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคันไซ ได้แก่ จังหวัดนารา ที่เมืองนารา โดยพบได้ที่ศาลเจ้าคาซุงะ ไทชะ ภายในศาลเจ้าจะพบต้น สึนาซุริ โนะ ฟุจิ อายุกว่า 800 ปี ซึ่งถือว่าเป็นต้นฟุจิที่มีชื่อเสียงต้นหนึ่งในประเทศญี่ปุ่น

ภาพที่ 4.73 การกระจายของดอกฟุจิ

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.39 การกระจายตัวของไม้ดอกฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	นารา	นารา	เม.ย. – พ.ค.	ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย	-

1.4) ทชี่ทชี่จิ

ในภูมิภาคคันไซมีการปลูกต้นทชี่ทชี่จิในหลายสายพันธุ์ โดยสายพันธุ์ที่มีการปลูกเป็นจำนวนมาก ได้แก่ พันธุ์มัทซึบะ ทชี่ทชี่จิ พบได้ที่วัดเนียวอิ จิ เมืองเกียวทังโกะ จังหวัดเกียวโต และพันธุ์คิริชิมะ ทชี่ทชี่จิ พบได้ที่ศาลเจ้านางาโอกะ เท็นมังงุ อยู่ที่เมืองนางาโอกะเกียว จังหวัดเกียวโต ซึ่งเป็นต้นทชี่ทชี่จิที่มีอายุกว่า 100 – 150 ปี มีสีแดงสด และในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคมจะมีการจัดเทศกาลฮารุโนะ คันโค มัทซึริ ขึ้นเป็นประจำทุกปี

จากการศึกษาพบว่า ทชี่ทชี่จิ มีการกระจายอยู่ 1 จังหวัด ในภูมิภาคคันไซ ได้แก่ จังหวัดเกียวโต โดยพบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองเกียวทังโกะ และเมืองนางาโอกะเกียว

ภาพที่ 4.74 การกระจายของดอกทชี่ทชี่จิ

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.40 การกระจายตัวของไม้ดอกทชิตชิจิ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	เกียวโต	เกียวทังโงะ	เม.ย. – พ.ค.	ทชิตชิจิ	-
	เกียวโต	นางาโอกะเกียว	เม.ย. – พ.ค.	ทชิตชิจิ	ฮารุ โนะ คัง โคะ มัทชิริ

2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 2 ชนิด ได้แก่ 1) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 2) สะนะโซวามุ หรือไอริสสีม่วง

2.1) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ในภูมิภาคคันไซ ลักษณะดอกของอะจิไซจะมีขนาดใหญ่และเติบโตเป็นต้นกอขนาดใหญ่ติด ๆ กันในสวน โดยเฉพาะที่สวนอะจิไซ ภายในวัดมิมุโรโตะ จิ ของเมืองอูจิ ในจังหวัดเกียวโต ที่วัดแห่งนี้มีอะจิไซราว 50 ชนิด จำนวนกว่า 10,000 ต้น และเป็นที่รู้จักในฐานะ “วัดไฮเดรนเยีย” ซึ่งดอกจะผลิบานเต็มที่ในช่วงเดือนมิถุนายนไปถึงเดือนกรกฎาคม

จากการศึกษาพบว่า อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย พบได้ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคคันไซ ได้แก่

1) จังหวัดเกียวโต ที่เมืองอูจิ และ 2) จังหวัดชิงะ ที่เมืองนางาฮามะ

ภาพที่ 4.75 สวนอะจิไซ ณ วัดมิมุโรโตะ จิ

ที่มา : <http://www.deepkyoto.com/>, 2013

ภาพที่ 4.76 การกระจายของดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.41 การกระจายตัวของไม้ดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	เกียวโต	อุจิ	มิ.ย. – ก.ค.	อะจิไซ	-
	ชิงะ	นางาฮามะ	มิ.ย. – ก.ค.	อะจิไซ	-

2.2) สนะโซวนู หรือ ไอริสสีม่วง

จากการศึกษาพบว่า สนะโซวนู หรือ ไอริสสีม่วง มีการกระจายอยู่ 2 จังหวัด ในภูมิภาคคันไซ ได้แก่ 1) จังหวัดนารา ที่เมืองนารา และ 2) จังหวัดมิเอะ ที่เมืองคาเมะยามะ โดยเฉพาะที่เมืองนารา พบได้ที่สวนยาเกียว สนะโซวนู เอ็น ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกสนะโซวนูประมาณ 80,000 ต้น ภายในพื้นที่ 10,000 ตารางเมตร มีมากกว่า 460 ชนิด มีทั้งสีขาว สีม่วง และสีเหลือง ช่วงเวลาที่ผลิบานอยู่ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

ภาพที่ 4.77 การกระจายของดอกสนะโซวนู

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.42 การกระจายตัวของไม้ดอกสะนะโซวบุ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	นารา	นารา	มิ.ย. – ก.ค.	สะนะโซวบุ	-
	มิเอะ	คามะยามะ	มิ.ย.	สะนะโซวบุ	สะนะโซวบุ มัทซึริ

3) ฤดูใบไม้ร่วง มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ คอสมอส

3.1) คอสมอส

ในภูมิภาคคันไซมีทุ่งคอสมอสขนาดใหญ่ ปลูกในพื้นที่ประมาณ 50,000 ตารางเมตร มีคอสมอสกว่า 5,000,000 ต้น หลากหลายสี จำแนกออกได้ 20 ชนิด รวมทั้งสายพันธุ์หายากอย่าง โชนาตะไซเกะ แสบปีริง เป็นต้น พบได้ที่สวนคริม คอสมอส การ์เด็น ในเมืองคามะโอกะ จังหวัดเกียวโต

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคันไซ ได้แก่ จังหวัดเกียวโต ที่เมืองคามะโอกะ

ภาพที่ 4.78 ทุ่งคอสมอส ณ สวนคริม คอสมอส การ์เด็น

ที่มา : <http://kyotoarekorejournal.blogspot.com/>, 2015

ภาพที่ 4.79 การกระจายของดอกคอสมอส

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.43 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	เกียวโต	คาเมโอะกะ	ก.ย. – ต.ค.	คอสมอส	-

4) ฤดูหนาว มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ ชูยเซ็น

4.1) ชูยเซ็น

จากการศึกษาพบว่า ชูยเซ็น มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดทางตอนล่างของภูมิภาคคันไซ ได้แก่ จังหวัดวากายามะ ที่เมืองคุชิโมโตะ พบได้ที่ประชากรประจำแหล่งคาสึโนะ ซากิ ซึ่งเป็นประชากรที่สร้างด้วยหินแห่งแรกของญี่ปุ่น บริเวณรอบๆ จะล้อมไปด้วยทุ่งดอกชูยเซ็น ซึ่งจะผลิบานในฤดูเดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนกุมภาพันธ์

ภาพที่ 4.80 การกระจายของดอกชูยเซ็น

ที่มา : www.crazyguyonabike.com, 2015

ตารางที่ 4.44 การกระจายตัวของไม้ดอกชูยเซ็น

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คันไซ	วากายามะ	คุชิโมโตะ	พ.ย. – ก.พ.	ชูยเซ็น	-

4.1.6) ภูมิภาคชิโกกุ

ไม้ดอกของภูมิภาคชิโกกุจะมีการผลิตบานใน 3 ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน และฤดูใบไม้ร่วง ส่วนในฤดูหนาวจากการศึกษา ในภูมิภาคนี้ไม่มีการทำการปลูกไม้ดอกมีผลิบานในช่วงระหว่างธันวาคมถึง กุมภาพันธ์ พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคชิโกกุมีทั้งหมดจำนวน 6 ชนิด ได้แก่ 1) ซากุระ 2) ทิวลิป 3) นาโนะฮะนะ 4) ฟุจิ หรือวิสทีเรีย 5) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 6) คอสโมส

ภูมิภาคชิโกกุ ตั้งอยู่บนเกาะชิโกกุ ซึ่งเป็นเกาะ 1 ใน 4 เกาะหลักของประเทศญี่ปุ่นที่มีขนาดพื้นที่เล็กที่สุด โดยพื้นที่ของเกาะชิโกกุ หรือภูมิภาคชิโกกุที่ถูกล้อมรอบ 3 ด้านโดยเกาะฮอนชูและเกาะคีวชู ภูมิภาคชิโกกุจะแบ่งออกเป็นตอนเหนือและตอนใต้โดยภูเขาสูงชัน ในทางตอนเหนือจะมีปริมาณฝนน้อย ส่วนในทางตอนใต้ด้านที่ติดกับมหาสมุทรแปซิฟิกมีลักษณะเป็นป่ารกและมีปริมาณน้ำฝนมาก โดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 373.2 มิลลิเมตร อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 30.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.1 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.81 ภูมิภาคชิโกกุ

ที่มา : <http://wikitravel.org/en/Shikoku>, 2016

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮคุสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 4 ชนิด ได้แก่ 1)ซากุระ 2) ทิวลิป 3)ฟูจิ หรือ วิสทีเรีย และ 4) ทชี่ทชี่จิ

1.1) ซากุระ

ในภูมิภาคชิโกกุสายพันธุ์ของซากุระหลักที่ปลูกในพื้นที่ก็คือ พันธุ์โซเม โยชิโนะ โดยเฉพาะในเมืองโทคุชิมะ จังหวัดโทคุชิมะ มีการปลูกซากุระพันธุ์โซเม โยชิโนะ จำนวนกว่า 1,500 ต้น พบได้ในบริเวณภูเขาบีซัง และสวนสาธารณะโทคุชิมะ โจว โคเอ็น

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชิโกกุ ได้แก่ 1) จังหวัดโทคุชิมะ ที่เมืองโทคุชิมะ และ 2) จังหวัดเอฮิเมะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองไซโจ และเมืองมัทซึยามะ

ภาพที่ 4.82 การกระจายของดอกซากุระ

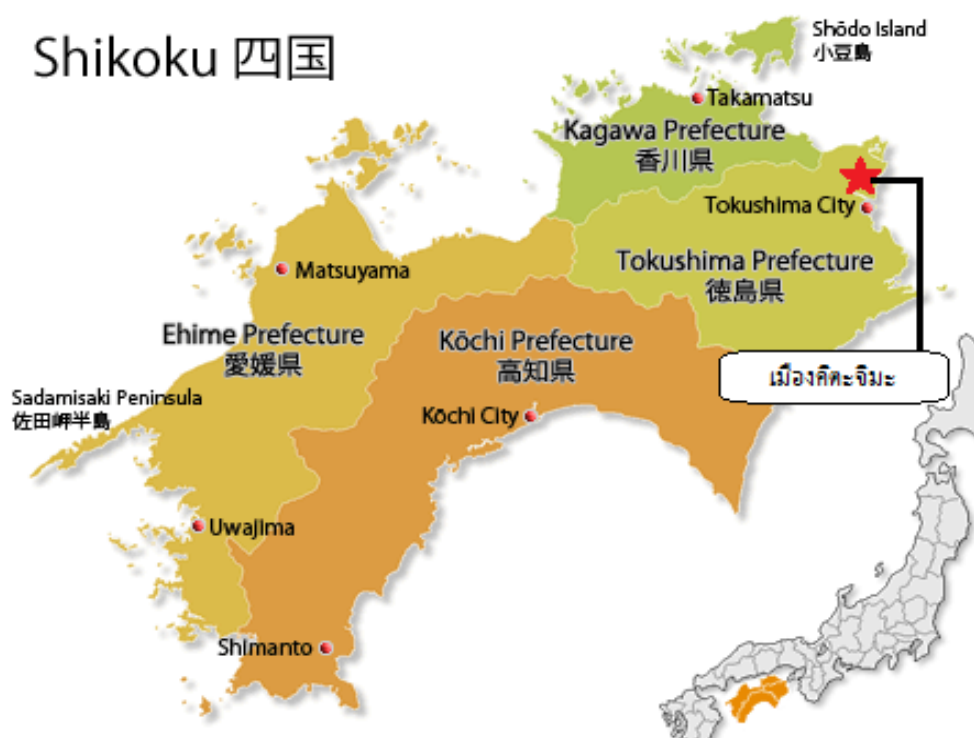
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.45 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	โทคุชิมะ	โทคุชิมะ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	-
	เอฮิเมะ	ไซโจ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	-
	เอฮิเมะ	มัทซึยามะ	มี.ค. – เม.ย.	ซากุระ	มัทซึยามะ ฮารุ มัทซึริ

1.2) ทิวลิป

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดโทคุชิมะ ที่เมืองคิตะจิมะ ของภูมิภาคชิโกกุเป็นเพียงจังหวัดเดียว โดยพบได้ที่สวนสาธารณะคิตะจิมะ ทิวลิป โคะเอ็น ซึ่งเป็นสวนขนาด 1,800 ตารางเมตร ที่ปลูกทิวลิปเอาไว้ประมาณ 50 สายพันธุ์ ประมาณ 45,000 ต้น ช่วงเวลาที่ผลิบานจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน

ภาพที่ 4.83 การกระจายของดอกทิวลิป

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.46 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	โทคุชิมะ	คิตะจิมะ	เม.ษ.	ทิวลิป	-

1.3) นาโนะฮะนะ

จากการศึกษาพบว่า นาโนะฮะนะ มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคชิโกกุ ได้แก่ จังหวัดโคคุชิมะ ที่เมืองอะวะ พบได้ที่เกาะเซ็นเนียวจิโต ซึ่งเป็นเกาะร้างกลางแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในญี่ปุ่น ช่วงฤดูใบไม้ผลิระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน ดอกนาโนะฮะนะจะผลิบานเป็นทุ่งกว้างบนพื้นที่ประมาณ 5,000,000 ตารางเมตร

ภาพที่ 4.84 การกระจายของดอกนาโนะฮะนะ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.47 การกระจายตัวของไม้ดอกนาโนะฮะนะ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	โทคุชิมะ	อะวะ	มี.ค. - เม.ษ.	นาโนะฮะนะ	-

1.4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ในภูมิภาคชิโกกุมีการปลูกต้นฟุจิสายพันธุ์ชิโระ ทามะ ฟุจิ ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือ ดอกจะผลิบานขึ้นด้านบนของระแนงไม้ ไม้ห้อยลงมาเหมือนกับต้นฟุจิทั่ว ๆ ไป ซึ่งสามารถพบได้โดยเมืองอุวะจิมะ จังหวัดเอฮิเมะ ได้แห่งเดียว ณ สวนเท็นชะ เอ็น

จากการศึกษาพบว่า ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย มีการกระจายอยู่โดยเฉพาะจังหวัดเอฮิเมะ ที่เมืองอุวะจิมะ เพียงบริเวณเดียวในภูมิภาคชิโกกุ

ภาพที่ 4.85 ต้นฟุจิ สายพันธุ์ชิโระ ทามะ ณ สวนเท็นชะ เอ็น

ที่มา : <http://yourshikoku.com/>, 2013

ภาพที่ 4.86 การกระจายของดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.48 การกระจายตัวของไม้ดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	เอฮิเมะ	อุวาจิมะ	เม.ษ.	ฟูจิ	-

2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

2.1) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

จากการศึกษาพบว่า อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคชิโกกุเพียง 1 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดโคจิ ที่เมืองชิมันโตะ โดยพบได้ที่ย่านชุนามิ ชูซชะ โนะ ซาโตะ ซึ่งสวนแห่งนี้ได้ปลูกต้นอะจิไซมากกว่า 450 ต้น ปลูกบริเวณริมทางน้ำ และในช่วงวัยที่ 7 มิถุนายนของทุกปี จะมีการจัดงานเทศกาลอะจิไซ มัทซึริ

Shikoku 四国

ภาพที่ 4.87 การกระจายของดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ที่มา : www.travelience.com, 2013

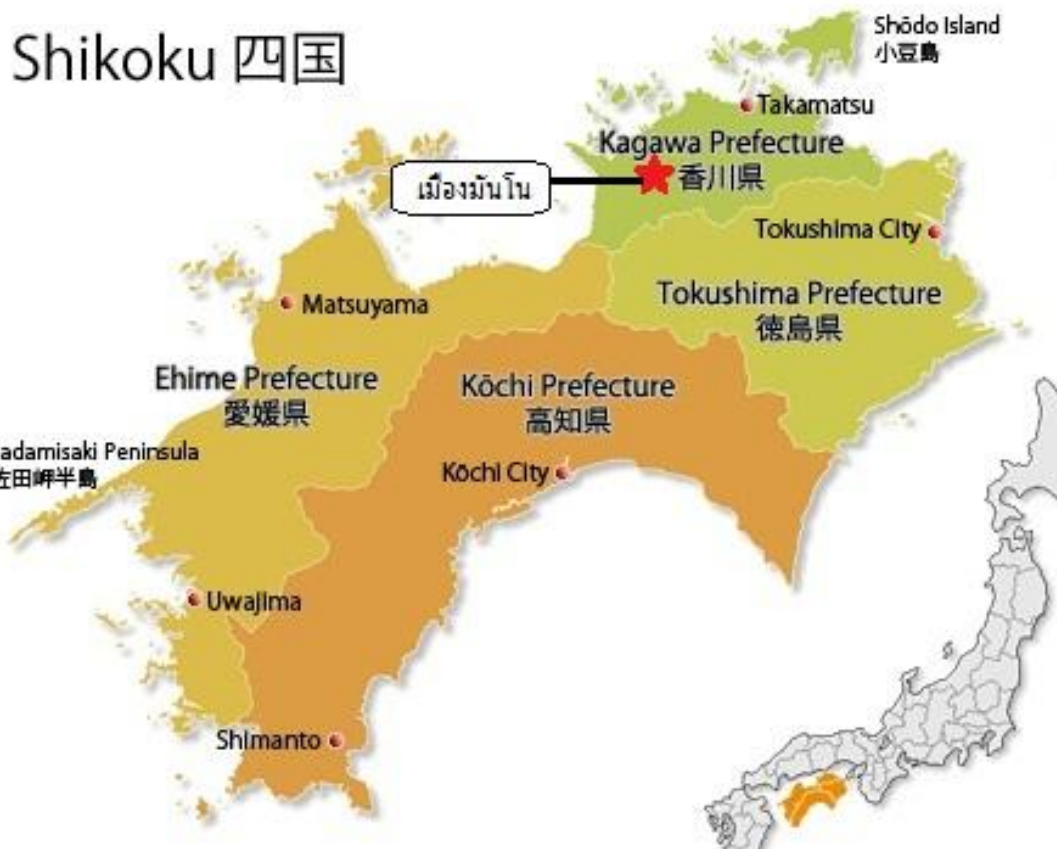
ตารางที่ 4.49 การกระจายตัวของไม้ดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	โคจิ	ชิมันโตะ	พ.ค. – มิ.ย.	อะจิไซ	เทศกาลอะจิไซ

3) ฤดูใบไม้ร่วง มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ คอสมอส

3.1) คอสมอส

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายอยู่เฉพาะจังหวัดคางาวะ ที่เมืองมันโน เพียงบริเวณเดียวในภูมิภาคชิโกกุ พบได้ที่สวนสาธารณะแห่งชาติซานูกิ มันโน โคเอ็น ซึ่งเป็นสวนสาธารณะแห่งชาติแห่งเดียวในภูมิภาคนี้ ภายในสวนช่วงฤดูใบไม้ร่วงดอกคอสมอสจะผลิบานเป็นทุ่งกว้าง จำนวนประมาณ 450,000 ต้น จากคอสมอส 15 สายพันธุ์ ดอกคอสมอสจะผลิบานในช่วงเดือนกันยายนไปจนถึงเดือนตุลาคม

ภาพที่ 4.88 การกระจายของดอกคอสมอส

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.50 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชิโกกุ	คางาวะ	มันโน	ก.ย. – ต.ค.	คอสมอส	-

4.1.7) ภูมิภาคชูโงกุ

ในภูมิภาคชูโงกุในตลอดทั้ง 4 ฤดูกาล จะพบไม้ดอกไม้เพียงฤดูกาลเดียวเท่านั้น คือ ฤดูใบไม้ผลิ ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคมไปถึงเดือนพฤษภาคม เนื่องจากในภูมิภาคนี้มีไม้ดอกกระจายตัวอยู่ไม่มากนัก รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของไม้ดอก โดยมีปัจจัยจากสภาพอากาศเป็นหลัก เช่น เกิดพายุบ่อยครั้ง ทำให้ไม้ดอกไม้ไม่สามารถทนทานต่อสภาพอากาศได้ จึงเกิดความเสียหายเป็นผลให้ในฤดูกาลอื่นนอกจากฤดูใบไม้ผลิไม่สามารถพบไม้ดอกไม้ได้

ภูมิภาคชูโงกุ เป็นภูมิภาคที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะฮอนชู ถัดจากภูมิภาคคันไซ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า คันไซตะวันตก ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ ทตโทริ ชิมาเนะ โอคายามะ อิโรชิมะ และยามากุจิ ภูมิภาคนี้ถูกแบ่งเป็น 2 ด้านโดยเทือกเขาชูโงกุ ในทางตอนกลางของภูมิภาค ด้านที่อยู่ทางฝั่งทะเลญี่ปุ่นเรียกว่า ชันอิน ได้แก่ จังหวัดทตโทริ ชิมาเนะ และส่วนตอนเหนือของจังหวัดยามากุจิ ส่วนอีกด้านหนึ่งเรียกว่า ชันโย คือ ทางฝั่งทะเลใน ประกอบด้วยจังหวัดโอคายามะ อิโรชิมะ และทางตอนใต้ของจังหวัดยามากุจิ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 299.2 มิลลิเมตร มีอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 31.5 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดอยู่ที่ 0 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.89 ภูมิภาคชูโงกุ

ที่มา : <http://wikitravel.org/en/Chugoku>, 2015

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮคุสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 5 ชนิด ได้แก่ 1) กุหลาบ 2) ซากุระ 3) ทิวลิป 4) นานะสะนะ และ 5) ทซึทซึจิ ซึ่ง ไม้ดอกจะเริ่มผลิบานตั้งแต่ช่วงเดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนพฤษภาคม

1.1) กุหลาบ

ในภูมิภาคชูโงกุ มีสายพันธุ์กุหลาบหลากหลายสายพันธุ์ทั้งหมดราว 280 ชนิด รวมทั้งสายพันธุ์ที่หายากอย่างคิโมโก บาระ มีลักษณะกลีบดอกเป็นสีขาวหรือสีเหลืองอ่อนเพียงชั้นเดียว และมักผลิบานในช่วงเดือนเมษายนก่อนกุหลาบสายพันธุ์อื่น ๆ พบได้โดยเฉพาะสวนกุหลาบใจกลางเมืองฟูกูยามะ จังหวัดอิโรชิมะ และมีการจัดเทศกาลฟูกูยามะ บาระ มัทซึริ ขึ้นเป็นประจำทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ที่ 3 ของเดือนพฤษภาคม เพื่อฉลองฤดูผลิบานของดอกกุหลาบ

จากการศึกษาพบว่า กุหลาบ มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชูโงกุ ได้แก่ 1) จังหวัดโอคายามะ ที่เมืองโอคายามะ และ 2) จังหวัดอิโรชิมะ ที่เมืองฟูกูยามะ

ภาพที่ 4.90 สวนกุหลาบใจกลางเมืองฟูกูยามะ

ที่มา : <http://wikitravel.org/en/Chugoku>, 2015

ภาพที่ 4.91 การกระจายของดอกกุหลาบ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.51 การกระจายตัวของไม้ดอกกุหลาบ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูโงกุ	อิโรชิมะ	ฟูกุยะมะ	พ.ค. – มิ.ย.	กุหลาบ	บาระ มัทซึริ
	โอคายามะ	โอคายามะ	พ.ค. – มิ.ย.	กุหลาบ	-

1.2) ชากุระ

ในภูมิภาคชูโงกุจะพบชากุระอยู่ 3 สายพันธุ์หลัก ๆ ได้แก่ พันธุ์โซเม โยชิโนะ พันธุ์ซิดาระะ ชากุระ และ 3) พันธุ์ยาอะ ชากุระ โดยเฉพาะที่สวนโอคายามะ โคราคุ เอ็น ซึ่งเป็น 1 ใน 3 สวนที่มีชื่อเสียงที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ภายในสวนมีต้นชากุระอยู่ประมาณ 280 ต้น มีจุดชมทัศนียภาพของชากุระที่สำคัญก็คือ อุโมงค์ชากุระพันธุ์ยาอะ เบนิ ซิดาระะพบได้ที่เมืองโอคายามะ ในจังหวัด โอคายามะ

ภาพที่ 4.92 สวนซากุระ ณ สวนโอคายามะ โคราคุ เอ็น

ที่มา : <http://www.2aussietravellers.com>, 2015

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายอยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัดของภูมิภาคชูโงกุ ยกเว้น จังหวัดทตโตริ ได้แก่ 1) จังหวัดชิมะเนะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองมัทซึเอะ และเมืองอุนนัน 2) จังหวัดยามางุจิ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองชิมอนิเซกิ และเมืองอิวาคู 3) จังหวัดโอคายามะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองโอคายามะ และเมืองทซึยามะ และ 4) จังหวัดอิโรชิมะ ที่เมืองโอโนมิจิ

ภาพที่ 4.93 การกระจายของดอกซากุระ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.52 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูโงกุ	ชิมะเนะ	มัทซึเอะ	เม.ษ.	ซากุระ	คิซุกิ ซากุระ มัทซึริ
	ชิมะเนะ	อุন্নัน	มี.ค. – เม.ษ.	ซากุระ	โอชิโระ มัทซึริ
	ยามางุจิ	ชิโมโนะเซกิ	เม.ษ.	ซากุระ	-
	ยามางุจิ	อิวาคุนิ	เม.ษ.	ซากุระ	-
	โอกายามะ	โอกายามะ	เม.ษ.	ซากุระ	-
	โอกายามะ	ทซึยามะ	เม.ษ.	ซากุระ	ซึยามะ ซากุระ มัทซึริ
	อิโรชิมะ	โอโนมิจิ	เม.ษ.	ซากุระ	-

1.3) ทิวลิป

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคชูโงกุ ได้แก่ จังหวัดชิมะเนะ เมืองฮาคุตะ พบได้ที่ทุ่งทิวลิปแห่งเมืองฮาคุตะ สวนแห่งนี้เป็นสวนทิวลิปที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศญี่ปุ่นฝั่งตะวันตก โดยทำการปลูกทิวลิปในพื้นที่กว่า 20,000 ตารางเมตร มีต้นทิวลิปราว 600,000 ต้น ซึ่งจะผลิบานในช่วงประมาณเดือนเมษายน และยังมีการจัดเทศกาลฮาคุตะ ทิวลิป ขึ้นเป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 4.94 ทุ่งทิวลิปแห่งเมืองฮาคุตะ

ที่มา : <http://www.kankou-shimane.com>, 2015

ภาพที่ 4.95 การกระจายของดอกทิวลิป

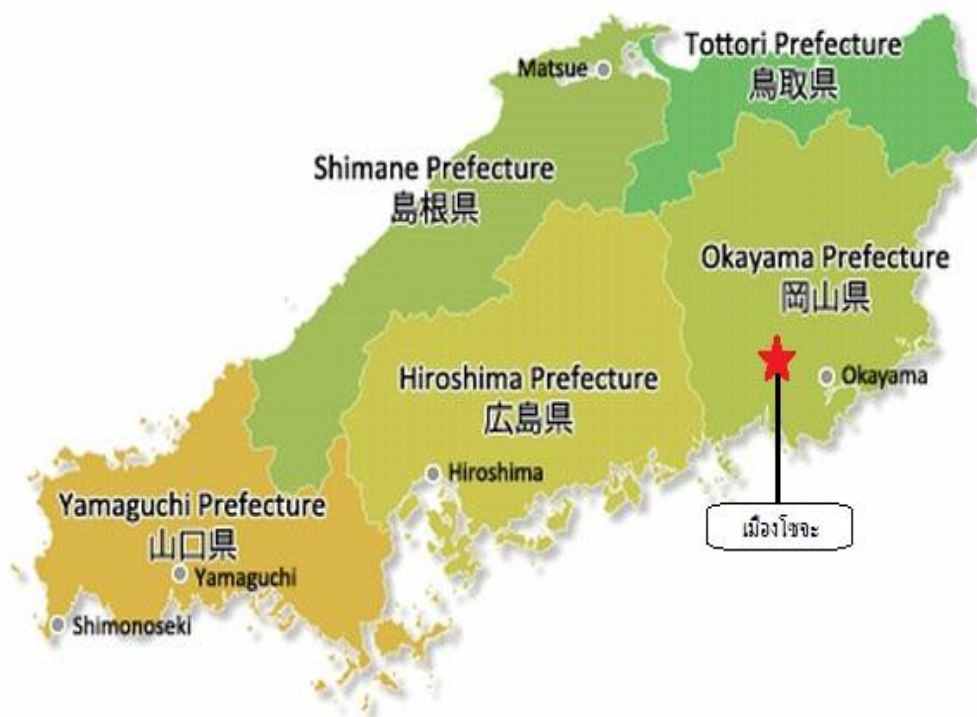
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.53 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูโงกุ	ชิมะเนะ	ฮาคุตะ	เม.ย.	ทิวลิป	ฮาคุตะ ทิวลิป มัทซึริ

1.4) นาโนะสะนะ

จากการศึกษาพบว่า นาโนะสะนะ มีการกระจายอยู่ในจังหวัดโอคายามะ ที่เมืองโซจะ เป็นเพียงบริเวณเดียวของภูมิภาคชูโงกุ พบได้ที่คิบิจิ ซึ่งเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดโอคายามะ ตั้งอยู่ใกล้กับวัดบิชชู โทกูงุง จิ โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนเมษายน

ภาพที่ 4.96 การกระจายของดอกนาโนะสะนะ

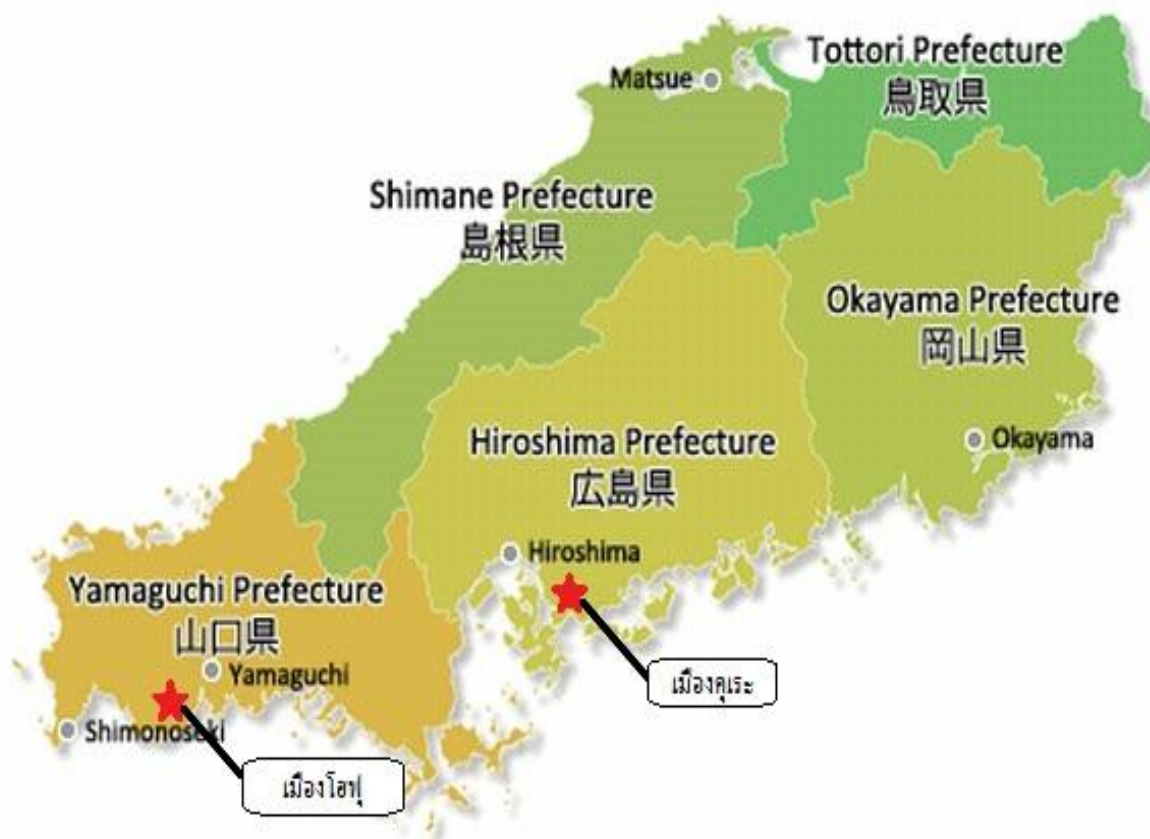
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.54 การกระจายตัวของไม้ดอกนาโนะสะนะ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูโงกุ	โอคายามะ	โซงะ	เม.ย.	นาโนะสะนะ	-

1.5) ทชิทซึจิ

จากการศึกษาพบว่า ทชิทซึจิ มีการกระจายอยู่ใน 2 จังหวัดของภูมิภาคชูโงกุ ได้แก่ 1) จังหวัดยามางุจิ ที่เมืองโฮฟู และ 2) จังหวัดอิโรชิมะ ที่เมืองคุระ โดยเฉพาะที่เมืองโฮฟู มีการปลูกต้นทชิทซึจิ บนภูเขาสูงที่สุดในเมืองโฮฟู เมื่อถึงฤดูกาลผลิบานของดอกทชิทซึจิ ทั้งภูเขาจะเต็มไปด้วยสีชมพูของดอกทชิทซึจิ โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนพฤษภาคม และมีการจัดเทศกาลโอฮิระ ยามะ ทชิทซึจิ มัทซึริ เป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 4.97 การกระจายของดอกทชี่ทชี่จิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.55 การกระจายตัวของไม้ดอกทชี่ทชี่จิ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
ชูโงกุ	ยามางุจิ	โฮฟู	พ.ค.	ทชี่ทชี่จิ	โอฮิรยามะ ทชี่ทชี่จิ มัทชี่ริ
	อิโรชิมะ	คุระ	เม.ษ. – พ.ค.	ทชี่ทชี่จิ	-

4.1.8) ภูมิภาคคิวชู

ตลอดทั้ง 4 ฤดูกาลที่ภูมิภาคคิวชู มีการกระจายตัวของไม้พันธุ์หลากหลายชนิดพบได้ตั้งแต่ ฤดูใบไม้ผลิไปจนถึงฤดูหนาว โดยมีพันธุ์ไม้ดอกทั้งหมดจำนวน 12 ชนิด ได้แก่ 1) ซากุระ 2) ทิวลิป 3) นา โนะสะนะ 4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย 5) ทซึทซึจิ 6) ทานตะวัน 7) ลาเวนเดอร์ 8) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย 9) สะนะโซวบุ 10) คอสมอส 11) ซัลเวีย และ 12) ซุซึเซ็น

ภูมิภาคคิวชู อยู่บนเกาะคิวชูซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่ทางภาค ตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะฮอนชู ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ ฟุกุโอกะ ซางะ นางาซากิ คумаโมโตะ โออิตะ มียาซากิ คาโกชิมะ และ โอกินาวะ ภูมิภาคได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนคิวชูตอนเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดฟุกุโอกะ โออิตะ คุมะโมโตะ นางาซากิ และซางะ และส่วนคิวชูตอนใต้ ประกอบด้วยจังหวัดมียาซากิ และคาโกชิมะ ทั้งนี้ในภูมิภาคคิวชูยังรวมไปถึงเกาะ โอกินาวาค้างด้วย ในภูมิภาคคิวชูมีภูเขาไฟอะโซะ ซึ่งเป็น ภูเขาไฟที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค มีบ่อน้ำพุร้อนเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงแม่น้ำจิกุโง แม่น้ำสายที่ยาวที่สุดใน ภูมิภาคคิวชู ยาวถึง 142 กิโลเมตร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ที่ 272.1 มิลลิเมตร มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 31.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยอยู่ที่ 3.2 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 4.98 ภูมิภาคคิวชู

ที่มา : www.explore-kumamoto.com, 2015

พันธุ์ไม้ดอกในภูมิภาคโทโฮกุสามารถจำแนกออกเป็นฤดูกาล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฤดูใบไม้ผลิ มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 5 ชนิด ได้แก่ 1) ซากุระ 2) ทิวลิป 3) นาโนะฮะนะ 4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย และ 5) ทซึทซึจิ

1.1) ซากุระ

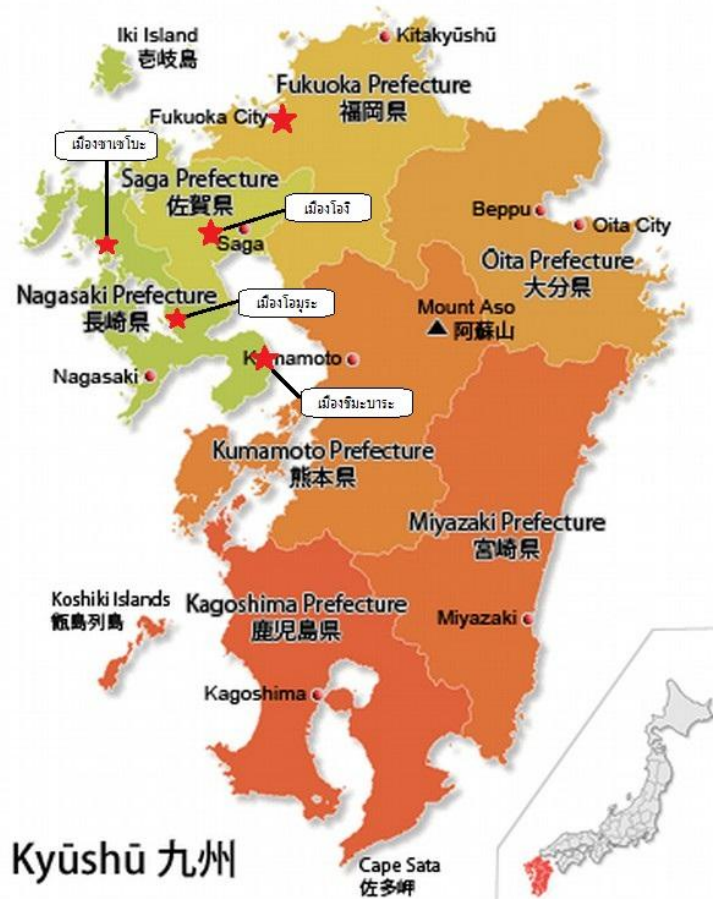
ในภูมิภาคคิวชู จะพบซากุระได้หลายสายพันธุ์ ทั้งสายพันธุ์ที่พบได้ทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ พันธุ์โวมะ โยชิโนะ พันธุ์ยามะ ซากุระ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสายพันธุ์ซากุระสายพันธุ์พิเศษอย่างสายพันธุ์ โอมุระ ซากุระ โดยเฉพาะที่เมืองโอมุระ จังหวัดนางาซากิ จะพบได้มากที่สวนสาธารณะโอมุระ โคเอ็น ซึ่งเป็น 1 ใน 100 จุดชมซากุระที่มีชื่อเสียงของญี่ปุ่นมีต้นซากุระประมาณ 2,000 ต้น จะผลิบานในช่วงปลายเดือนมีนาคมไปถึงกลางเดือนเมษายน

จากการศึกษาพบว่า ซากุระ มีการกระจายอยู่ในภูมิภาคคิวชู 3 จังหวัด ได้แก่ 1) จังหวัดซางะ ที่เมืองโองิ 2) จังหวัดนางาซากิ พบได้ใน 3 บริเวณ ได้แก่ เมืองชิมะบาระ เมืองซาเซโบะ และเมืองโอมุระ และ 3) จังหวัดฟุกุโอกะ ที่เมืองฟุกุโอกะ

ภาพที่ 4.99 สวนสาธารณะโอมุระ โคเอ็น

ที่มา : www.nihon-kankou.or.jp/e/wp.hp.transer.com, 2016

ภาพที่ 4.100 การกระจายของดอกซากุระ

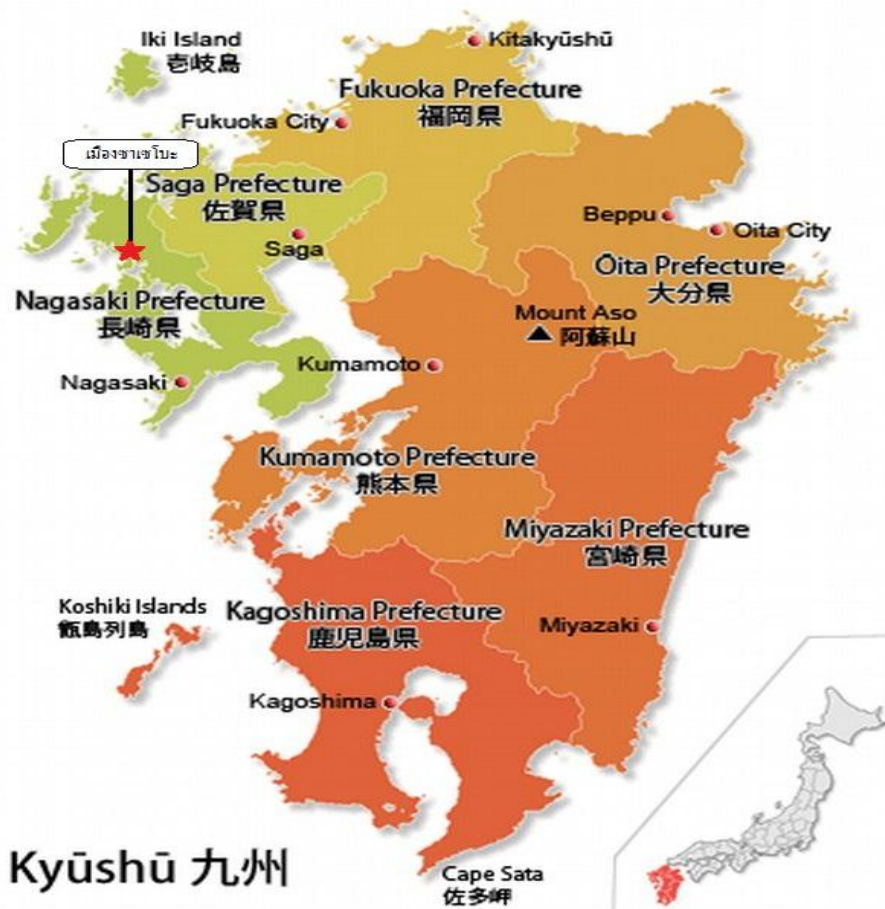
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.56 การกระจายตัวของไม้ดอกซากุระ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ซางะ	โอจิ	มี.ค – เม.ษ.	ซากุระ	-
	นางาซากิ	ชิมะบาระ	มี.ค – เม.ษ.	ซากุระ	-
	นางาซากิ	ซาเซโบะ	มี.ค – เม.ษ.	ซากุระ	-
	นางาซากิ	โอมูระ	มี.ค – เม.ษ.	ซากุระ	-
	ฟุกุโอกะ	ฟุกุโอกะ	มี.ค – เม.ษ.	ซากุระ	-

1.2) ทิวลิป

จากการศึกษาพบว่า ทิวลิป มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัดนางาซากิ ที่เมืองซาเซโบะ พบได้ที่สตูดิโอ เท็น บอสซ์ ซึ่งเป็นซิมพาร์กจำลองเมืองเนเธอร์แลนด์ไว้ในพื้นที่ประมาณ 1,520,000 ตารางเมตร ภายในซิมพาร์กแห่งนี้จะมีการจัดเทศกาลทิวลิป มีสวนทิวลิปหลากสี ราว 500 ชนิด จำนวนมากกว่า 500,00 ต้น โดยดอกจะผลิบายในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ไปถึงเดือนเมษายน

ภาพที่ 4.101 การกระจายของดอกทิวลิป

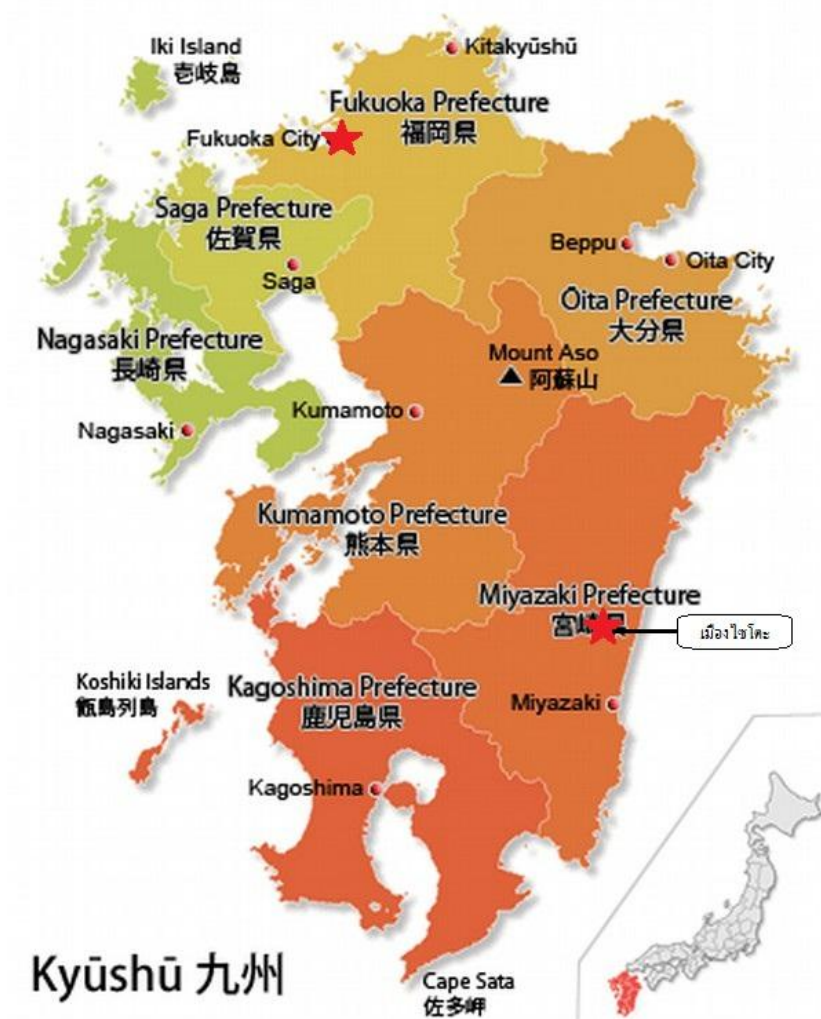
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.57 การกระจายตัวของไม้ดอกทิวลิป

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	นางาซากิ	ซาเซโบะ	ก.พ. – เม.ย.	ทิวลิป	เทศกาลทิวลิป

1.3) นาโนะฮะนะ

จากการศึกษาพบว่า นาโนะฮะนะ มีการกระจายอยู่ 2 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ 1) จังหวัดมิยาซากิ ที่เมืองไซโตะ และ 2) จังหวัดฟูกูโอกะ ที่เมืองฟูกูโอกะ โดยเฉพาะที่เกาะโนโกโนะ ซิมะ เป็นเกาะขนาดเล็ก ตั้งอยู่กลางอ่าวฮาคาตะ ซึ่งเป็นเกาะที่อยู่ภายในเมืองฟูกูโอกะ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงเดือนเมษายน จะได้พบกับท่มนาโนะฮะนะทั่วบริเวณของเกาะ

ภาพที่ 4.102 การกระจายของดอกนาโนะฮะนะ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.58 การกระจายตัวของไม้ดอกนาโนะฮะนะ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	มิยาซากิ	ไซโตะ	มี.ค. – เม.ย.	นาโนะฮะนะ	-
	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	ก.พ. – เม.ย.	นาโนะฮะนะ	-

1.4) ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย

ในภูมิภาคคิวชู จะพบต้นฟุจิ หรือ วิสทีเรีย ได้ภายในศาลเจ้า โดยเฉพาะศาลเจ้ายูโตกุ อินาริ จินจะ ศาลเจ้าแห่งนี้เป็น 1 ใน 3 ศาลเจ้าอินาริ จินจะ ที่สำคัญที่สุดของประเทศญี่ปุ่น ตั้งอยู่ที่เมืองคาชิมะ จังหวัดซางะ และพบได้ที่ศาลเจ้ายามาตะ ฮิโยชิ จินจะ ตั้งอยู่ที่เมืองทามานะ จังหวัดคุมะโมโตะ ภายในศาลเจ้ามีต้นฟุจิที่มีชื่อเสียงอยู่ โดยมีลักษณะพิเศษ คือ มีอายุยาวนานถึง 200 ปี มีขนาดใหญ่ ลำต้นไต่ขึ้นไปตามระแนงไม้สูงประมาณ 2.5 เมตร แผ่กิ่งก้านไปตามแนวทิศตะวันออก – ตะวันตก กว้างประมาณ 22 เมตร และตามแนวทิศเหนือ – ใต้ กว้างประมาณ 18 เมตร ช่อดอกจะช้อยลงมากกว่า 1 เมตร โดยจะผลิบานในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม

จากการศึกษาพบว่า ฟุจิ หรือ วิสทีเรีย มีการกระจายอยู่ 3 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ 1) จังหวัดคุมะโมโตะ ที่เมืองทามานะ 2) จังหวัดซางะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองคาชิมะ และเมืองการาซุ และ 3) จังหวัดฟูกูโอกะ ที่เมืองฟูกูโอกะ

ภาพที่ 4.103 ศาลเจ้ายูโตกุ อินาริ จินจะ

ที่มา : uszatyarbuz.deviantart.com, 2015

ภาพที่ 4.104 การกระจายของดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.59 การกระจายตัวของไม้ดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	คุมะโมโตะ	ทามานะ	เม.ย. – พ.ค.	ฟูจิ หรือ วิสทีเรีย	-
	ซางะ	คาชิมะ	เม.ย. – พ.ค.	ฟูจิ หรือ วิสทีเรีย	-
	ซางะ	คาราซุ	เม.ย. – พ.ค.	ฟูจิ หรือ วิสทีเรีย	-
	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	เม.ย. – พ.ค.	ฟูจิ หรือ วิสทีเรีย	-

1.5) ทช้ทช้จิ

จากการศึกษาพบว่า ทช้ทช้จิ มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัด ซางะ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองทาเกโอะ พบได้ที่สวนมิฟูเนะ ยามะ รากุเอ็น ซึ่งเป็นสวนทช้ทช้จิขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เชิงเขามิฟูเนะ ยามะ ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ภายในสวนมีต้นทช้ทช้จิมากกว่า 200,000 ต้น บางต้นอายุกว่า 200 ปี และเมืองคิยามะ พบได้ที่วัดไดโกเซ็น จิ วัดแห่งนี้ได้รับสมญานามว่า “วัดทช้ทช้จิ” ภายในสวนขนาด 75,000 ตารางเมตร มีการปลูกต้นทช้ทช้จิกว่า 50,000 ต้น โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือน เมษายนไปจนถึงเดือนพฤษภาคม

ภาพที่ 4.105 การกระจายของดอกทช้ทช้จิ

ที่มา : www.travelience.com, 2013

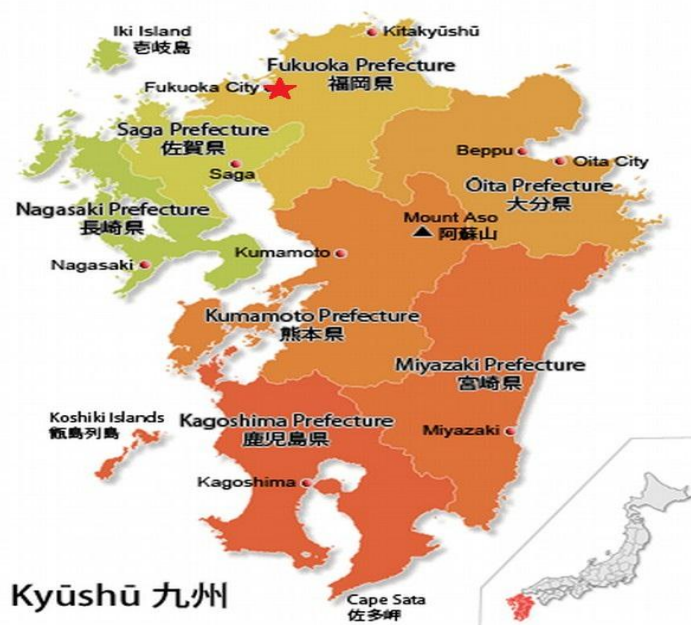
ตารางที่ 4.60 การกระจายตัวของไม้ดอกทชี่ทชี่จิ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ซางะ	ทาเกโอะ	เม.ย. – พ.ค.	ทชี่ทชี่จิ	-
	ซางะ	กियามะ	เม.ย. – พ.ค.	ทชี่ทชี่จิ	-

2) ฤดูร้อน มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 4 ชนิด ได้แก่ 1) ทานตะวัน 2) ลาเวนเดอร์ 3) อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย และ 4) สะนะโซวบุ

2.1) ทานตะวัน

จากการศึกษาพบว่า ทานตะวัน มีการกระจายตัวอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัดฟูกูโอกะ พบได้ที่เมืองฟูกูโอกะ บริเวณภายในสวนสาธารณะตามธรรมชาติบนเกาะโนโกโนะชิมะ กลางอ่าวซากาตะ ซึ่งบนเกาะแห่งนี้ได้ปลูกต้นทานตะวัน จำนวนกว่า 30,000 ต้น โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนมิถุนายน

ภาพที่ 4.106 การกระจายของดอกทานตะวัน

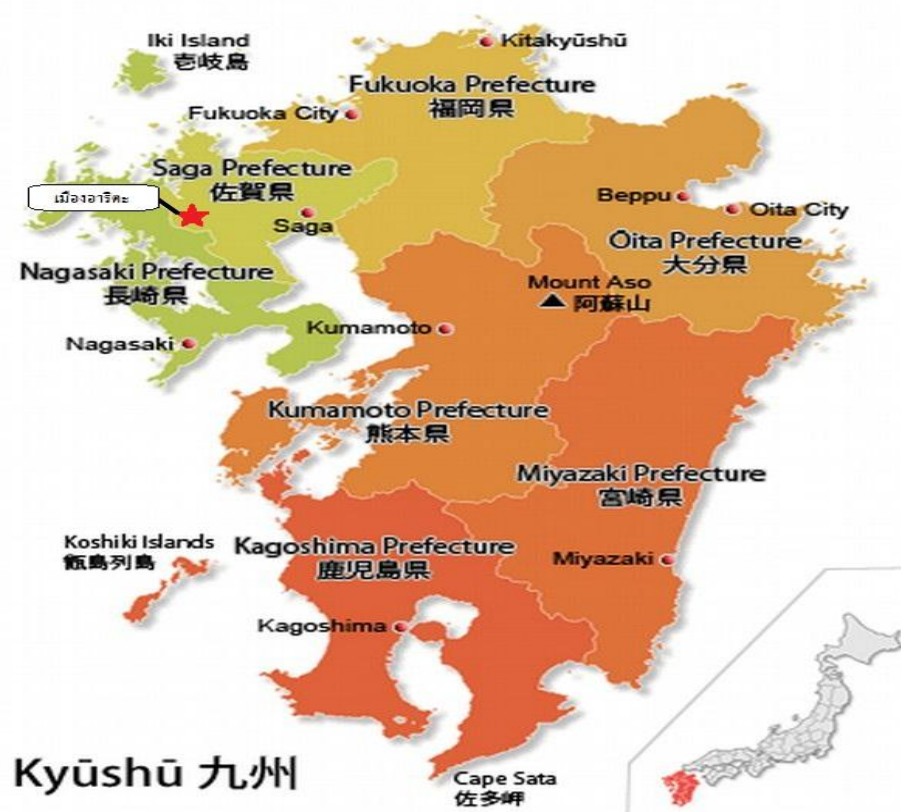
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.61 การกระจายตัวของไม้ดอกทานตะวัน

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	มิ.ย.	ทานตะวัน	-

2.2) ลาวเอนเดอร์

จากการศึกษาพบว่า ลาวเอนเดอร์ มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัดซางะ พบได้ที่เมืองอาริตะ ที่สวนจินา ออน เดอะ พาร์ค ภายในสวนมีการปลูกลาวเอนเดอร์อยู่ประมาณ 4,000 กอ และเป็นสวนลาวเอนเดอร์เพียงแห่งเดียวในภูมิภาคคิวชู

ภาพที่ 4.107 การกระจายของดอกลาวเอนเดอร์

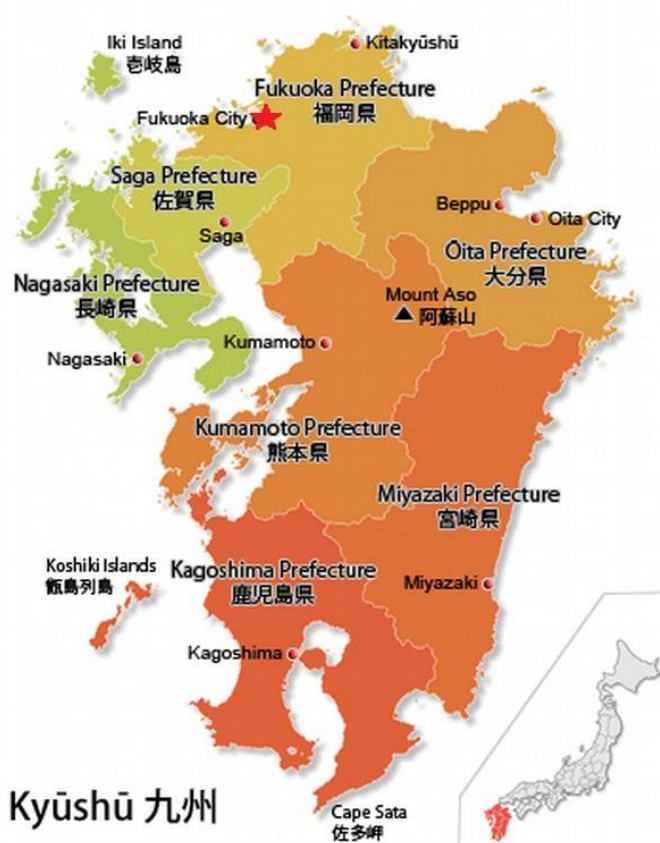
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.62 การกระจายตัวของไม้ดอกลาเวนเดอร์

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ซางะ	อาริตะ	พ.ค. – มิ.ย.	ลาเวนเดอร์	-

2.3) อะจิไซ หรือ ไฮเครนเยีย

จากการศึกษาพบว่า อะจิไซ หรือ ไฮเครนเยีย มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ซึ่งได้แก่ จังหวัดฟุกุโอกะ พบได้ที่เมืองฟุกุโอกะ โดยเฉพาะที่เกาโน โคโนะ ชิมะ ทางตอนเหนือของเกาะ ในช่วงฤดูร้อน จะมีดอกอะจิไซผลิบานเป็นระยะทางประมาณ 100 เมตร ขนบข้างด้วยพุ่มดอกอะจิไซสีน้ำเงินสด สูงกว่า 1 เมตร ที่มีชื่อว่า อะจิไซ โคมิจิ โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนมิถุนายนตลอดทั้งเดือน

ภาพที่ 4.108 การกระจายของดอกอะจิไซ หรือ ไฮเครนเยีย

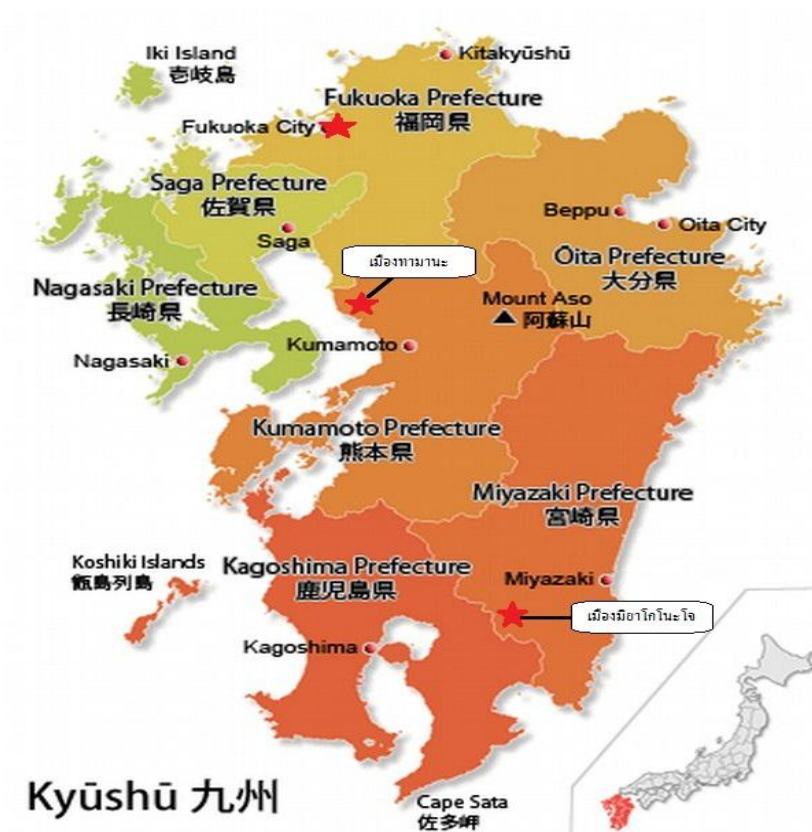
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.63 การกระจายตัวของไม้ดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	มิ.ย.	อะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย	-

2.4) สนะโซวนู

จากการศึกษาพบว่า สนะโซวนู มีการกระจายอยู่ 2 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ 1) จังหวัดคุมะโมโตะ ที่เมืองทามานะ และ 2) จังหวัดมิยาซากิ ที่เมืองมิยาโกโนะโจ โดยเฉพาะที่แม่น้ำทาคาเซะ อูระกาวะ ตั้งอยู่ที่เมืองทามานะ บริเวณริมฝั่งแม่น้ำจะมีต้นสนะโซวนูปลูกไว้ประมาณ 66,000 ต้น และมีการจัดเทศกาลทาคาเซะ อูระกาวะ สนะโซวนู มัทซึริ ขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน

ภาพที่ 4.109 การกระจายของดอกสนะโซวนู

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.64 การกระจายตัวของไม้ดอกสะนะโซวบุ

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวกู	คุมะโมโตะ	ทามานะ	พ.ค. - มิ.ย.	สะนะโซวบุ	ทาคาเซะ ยูรา กาวะ สะนะโซวบุ มัทซึริ
คิวกู	มียาซากิ	มียาโกโนะโจ	เม.ย. - พ.ค.	สะนะโซวบุ	-

3) ฤดูใบไม้ร่วง มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 2 ชนิด ได้แก่ 1) คอสมอส และ 2) ซัลเวีย

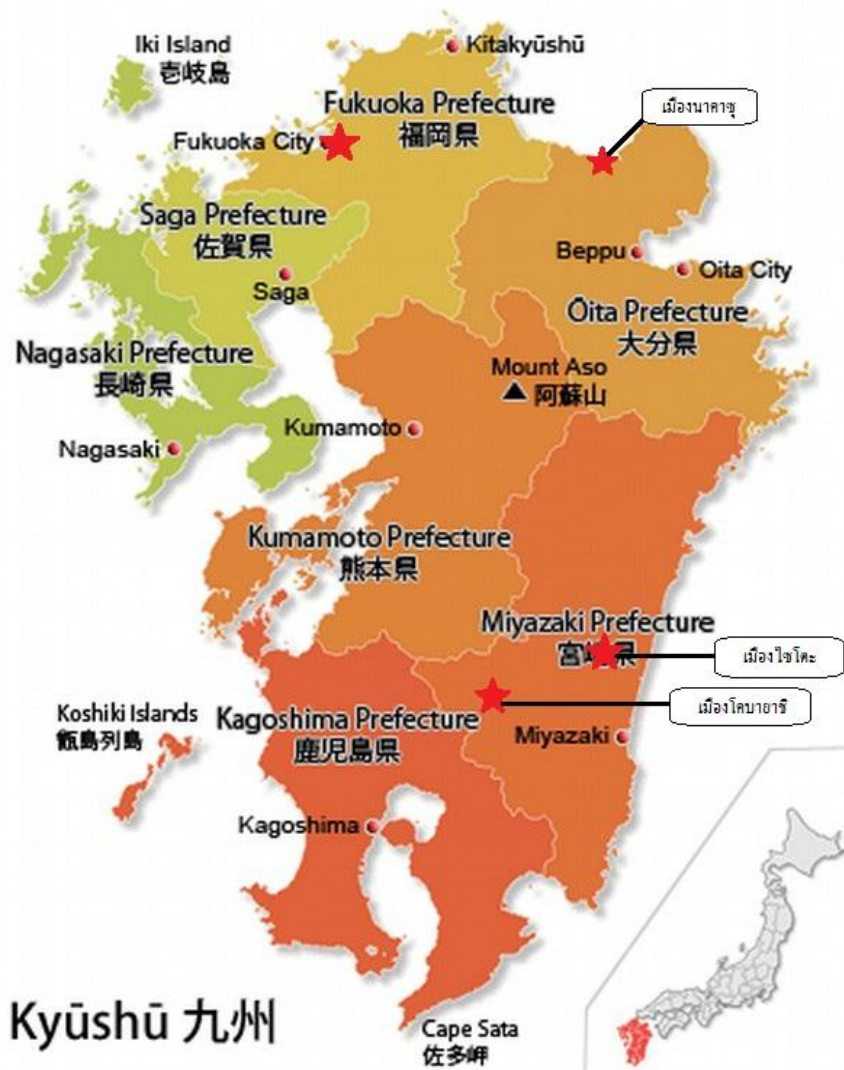
3.1) คอสมอส

จากการศึกษาพบว่า คอสมอส มีการกระจายอยู่ 3 จังหวัดในภูมิภาคคิวกู ได้แก่ 1) จังหวัดฟูกูโอกะ ที่เมืองฟูกูโอกะ 2) จังหวัดมียาซากิ พบได้ 2 บริเวณ ได้แก่ เมืองโคบายาชิ และเมืองไซโตะ และ 3) จังหวัดโออิตะ ที่เมืองนาคาซุ โดยเฉพาะทุ่งดอกคอสมอสที่เมืองไซโตะ ในจังหวัดมียาซากิ ถือว่าเป็นทุ่งดอกคอสมอสที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคคิวกู พบได้ที่กลุ่มสุสานโบราณไซโตะบารุ บุเรียล มาวนด์ ภายในสุสานจะมีทุ่งคอสมอสบนพื้นที่ประมาณ 80,000 ตารางเมตร ดอกคอสมอสผลิบานจำนวนถึง 3,000,000 ต้น มีทั้งสีแดงขาว และชมพู โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

ภาพที่ 4.110 กลุ่มสุสานโบราณไซโตะบารุ บุเรียล มาวนด์

ที่มา : f-pedia.r-cms.biz, 2013

ภาพที่ 4.111 การกระจายของดอกคอสมอส

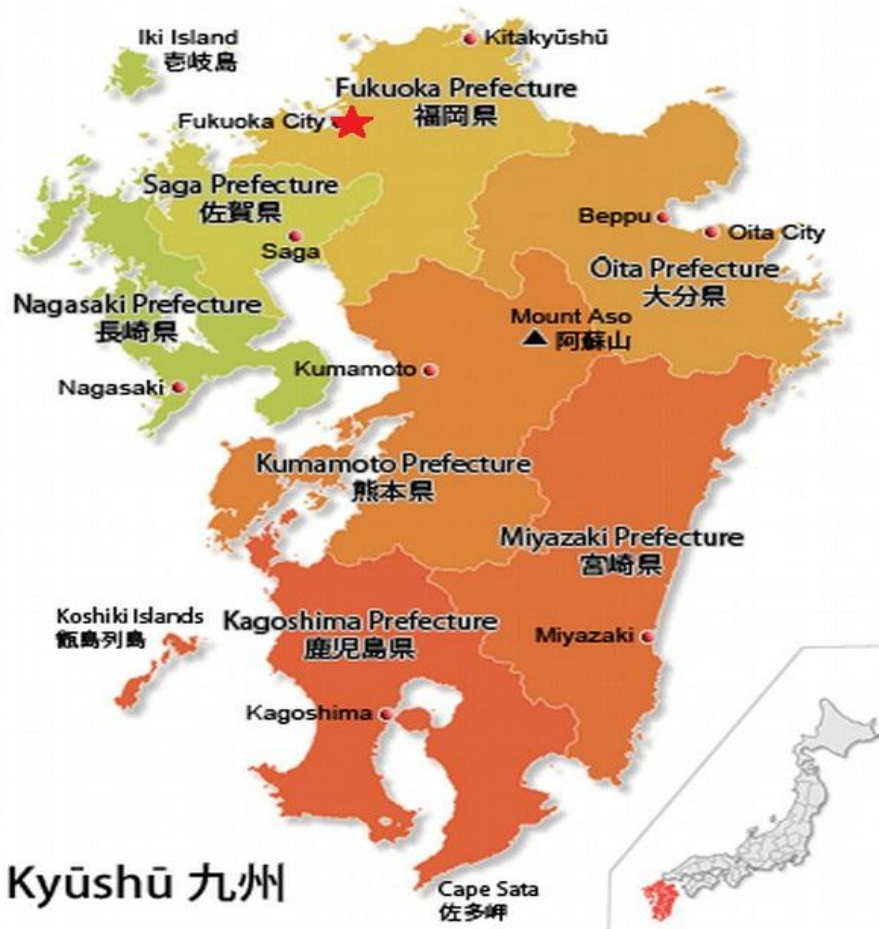
ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.65 การกระจายตัวของไม้ดอกคอสมอส

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	ต.ค. – พ.ย.	คอสมอส	-
	มิยาซากิ	โคบายาชิ	ก.ย. – พ.ย.	คอสมอส	-
	มิยาซากิ	ไซโตะ	ต.ค. – พ.ย.	คอสมอส	-
	โออิตะ	นาคาซุ	ต.ค. – พ.ย.	คอสมอส	คอสมอส มัทซึริ

3.2) ซัลเวีย

จากการศึกษาพบว่า ซัลเวีย มีการกระจายอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัดฟูกุโอะกะ พบได้ที่เมืองฟูกุโอะกะ ที่เกาะโนโกโนะชิมะ ต้นซัลเวียจะถูกปลูกไว้ในลักษณะเป็นแปลงขนาดใหญ่ มีทั้งสีแดง น้ำเงินอมม่วง และชมพู เป็นต้น โดยดอกซัลเวียะผลิบานในช่วงเดือนสิงหาคมยาวไปจนถึงเดือนธันวาคม ซึ่งชมดอกซัลเวียได้ถึงช่วงฤดูหนาว

ภาพที่ 4.112 การกระจายของดอกซัลเวีย

ที่มา : www.travelience.com, 2013

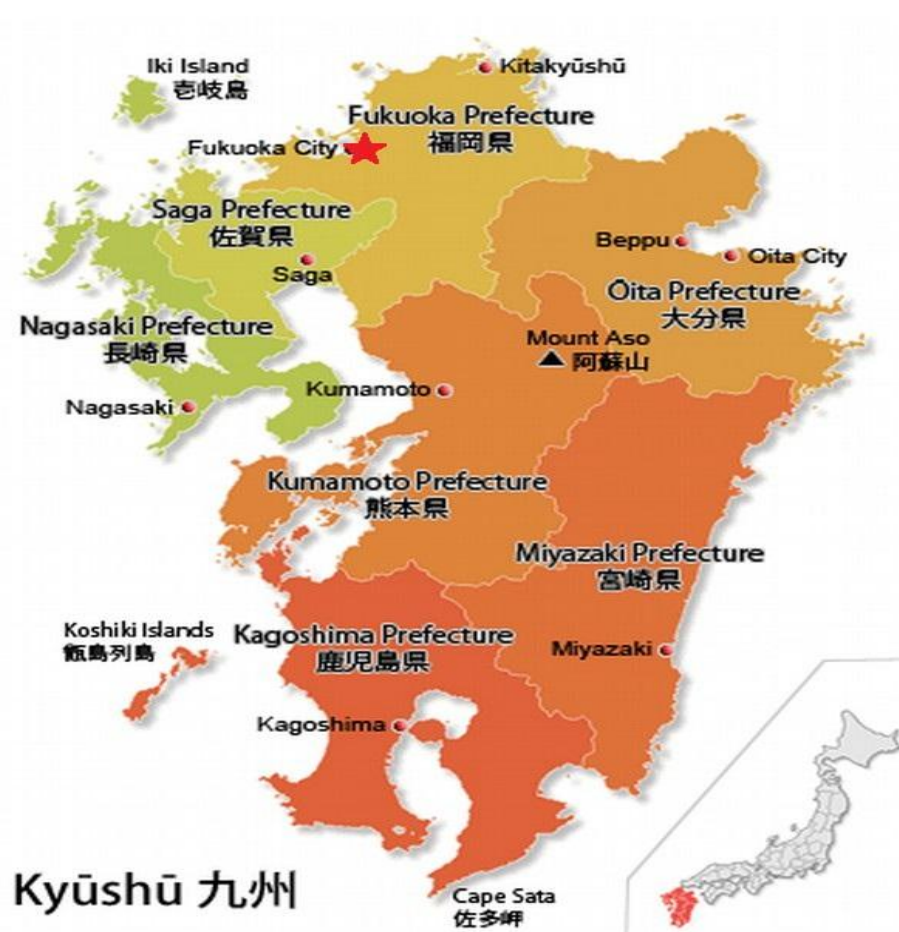
ตารางที่ 4.66 การกระจายตัวของไม้ดอกซัลเวีย

ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ฟูกุโอะกะ	ฟูกุโอะกะ	ส.ค. – ธ.ค.	ซัลเวีย	-

4) ถัดหนาว มีพันธุ์ไม้ดอกที่ผลิบาน 1 ชนิด ได้แก่ ชูยเซ็น

4.1) ชูยเซ็น

จากการศึกษาพบว่า ชูยเซ็น มีการกระจายตัวอยู่เพียง 1 จังหวัดในภูมิภาคคิวชู ได้แก่ จังหวัดฟูกูโอกะ พบได้ที่เมืองฟูกูโอกะ บนเกาะโนโกโนะชิมะ ภายในสวนมีการปลูกต้นชูยเซ็นมากกว่า 100,000 กอ โดยดอกจะผลิบานในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์

ภาพที่ 4.113 การกระจายของดอกชูยเซ็น

ที่มา : www.travelience.com, 2013

ตารางที่ 4.67 การกระจายตัวของไม้ดอกชูยเซ็น

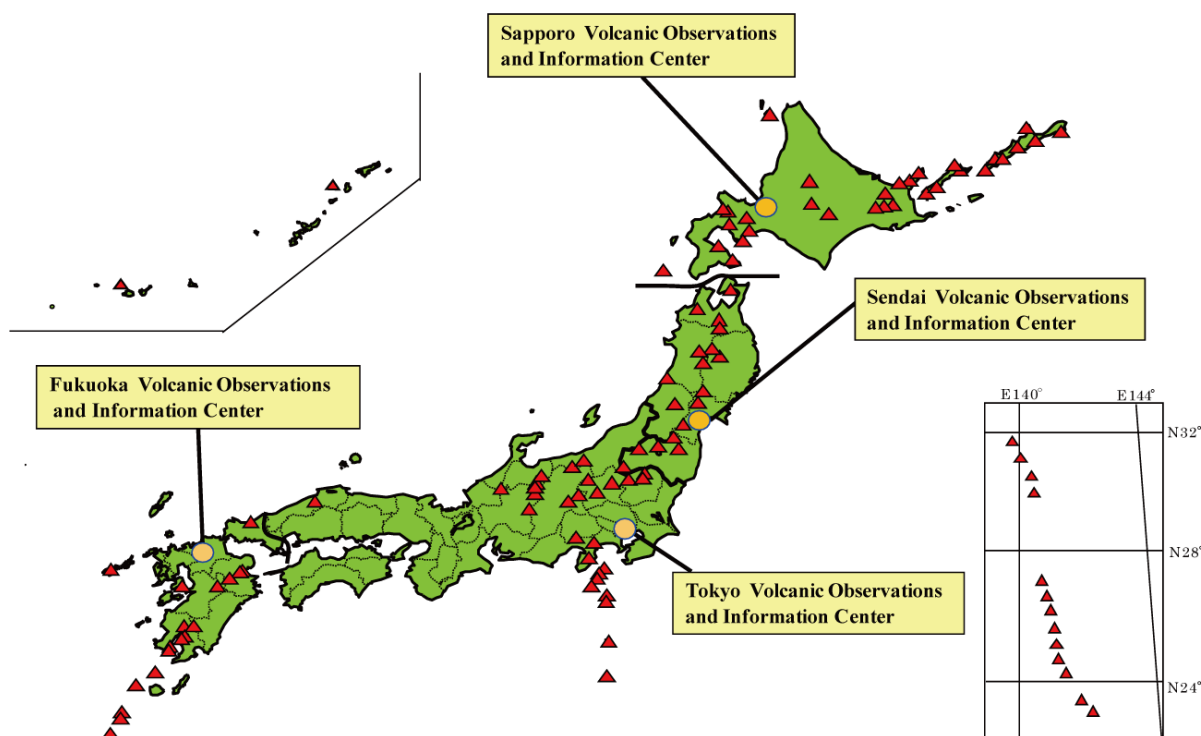
ภูมิภาค	จังหวัด	เมือง	ช่วงเวลา	ดอกไม้	เทศกาล
คิวชู	ฟูกูโอกะ	ฟูกูโอกะ	ธ.ค. – ก.พ.	ชูยเซ็น	-

4.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกประเทศญี่ปุ่น

การปลูกไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น เริ่มจากการปลูกเพื่อการเกษตร ต่อมาไม้ดอกกลายเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวจึงมีการพัฒนาให้เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการท่องเที่ยว การปลูกไม้ดอกนั้น มีปัจจัยที่สำคัญอยู่ 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ภูมิประเทศ 2) ดิน 3) ปริมาณน้ำฝน 4) อุณหภูมิ และ 5) แสงแดด ซึ่งปัจจัยทั้งหมดส่งผลต่อการเพาะปลูก และการเจริญเติบโตของไม้ดอกโดยตรง มีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของประเทศญี่ปุ่น มีลักษณะเป็นหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะสำคัญจำนวน 4 เกาะ ได้แก่ เกาะฮอกไกโด เกาะฮอนชู เกาะชิโกกุ และเกาะคีวชู (ในที่นี้รวมเกาะโอกินาวาอยู่ในเกาะคีวชู) และยังมีเกาะขนาดเล็กอีกเป็นจำนวนมาก ประมาณ 4,000 เกาะ ในประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในแนววงแหวนไฟ ซึ่งเป็นแนวของการเกิดภูเขาไฟเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นมีภูเขาไฟทั้งหมดจำนวน 186 ลูก ซึ่งมีจำนวนประมาณ 60 ลูก ยังคงไม่สงบ

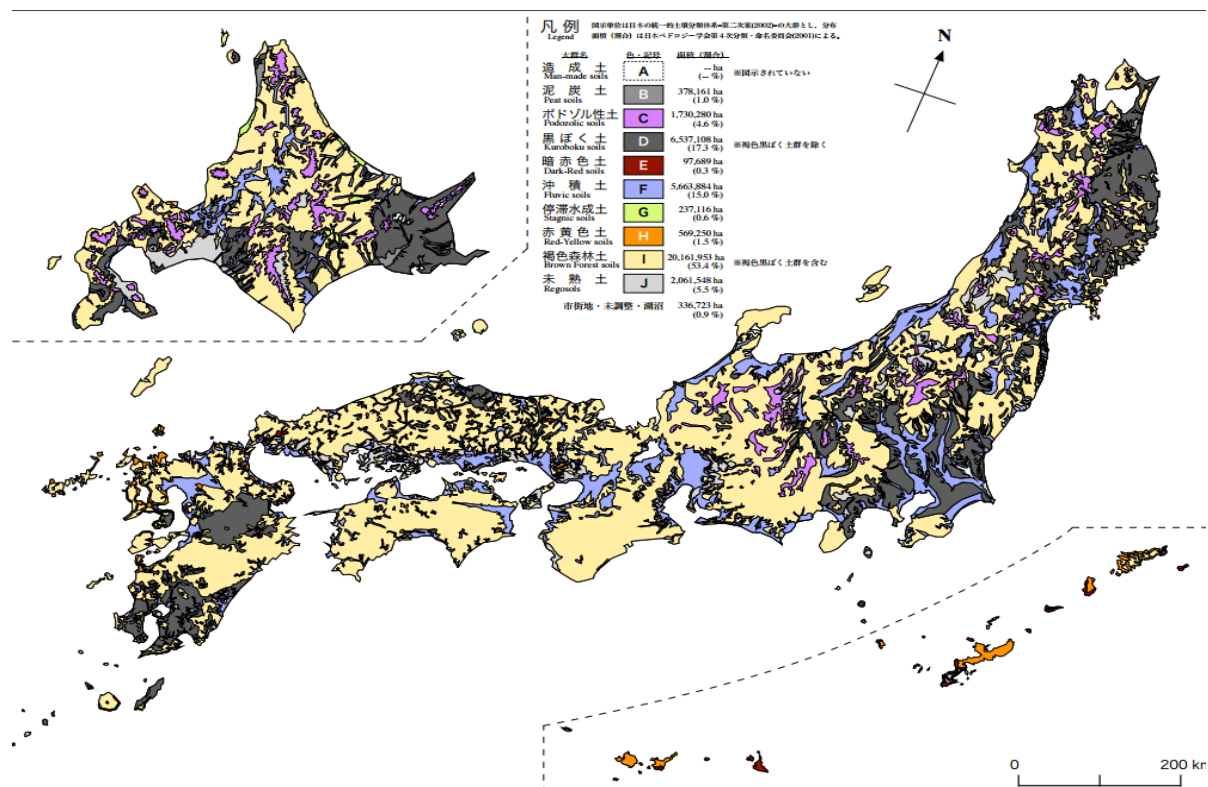
ภาพที่ 4.114 ที่ตั้งของภูเขาไฟในประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : <http://www.jma.go.jp/jma/en/Activities/image/earth-fig08.png>, 2015

พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศญี่ปุ่น มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและที่ราบสูง ร้อยละ 71 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น และมีพื้นที่ที่เป็นที่ราบ ร้อยละ 25 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น และอีกร้อยละ 4 ของพื้นที่ เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล โดยพื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณพื้นที่ของที่ราบสูง

4.2.2 ดิน

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในบริเวณแนวภูเขาไฟ ทำให้ในประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนภูเขาไฟมาก ดังนั้น ประเทศญี่ปุ่นจึงเป็นประเทศที่มีลักษณะของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างมาก ดินจากภูเขาไฟเป็นดินที่อุดมไปด้วยแร่สูง อย่างเช่น อะลูมิเนียม (Al) เหล็ก (Fe) คาร์บอน (C) ไนโตรเจน (N) และฟอสฟอรัส (P) นอกจากนี้ ลักษณะภูมิประเทศของประเทศญี่ปุ่น ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและที่ราบสูง ในพื้นที่บริเวณนี้มีแร่ธาตุอย่าง ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) แคลเซียม (Ca) แมกนีเซียม (Mg) คาร์บอน (C) ออกซิเจน (O) แมงกานีส (Mn) และสังกะสี (Zn) ซึ่งแร่เหล่านี้เป็นแร่สำคัญที่ทำให้พืชผลทางการเกษตร รวมไปถึงไม้ดอกมีการเจริญเติบโตได้ดี

ภาพที่ 4.115 ลักษณะดินของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : <http://www.agri.tohoku.ac.jp/soil/eng/images/new-soil-map-j.pdf>, 2008

จากภาพจะพบว่า **I** หรือลักษณะดินแบบดินภูเขาหินน้ำตล ซึ่งเป็นดินที่เกิดจากการทับถมเป็นเวลานาน มีสารอินทรีย์วัตถุสูง และมีแร่ธาตุหลากหลายชนิด พบในบริเวณภูเขาสูงหรือป่าบนที่ราบสูง ดินชนิดนี้เป็นดินที่มีการกระจายตัวอยู่มากที่สุดในประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 53.4 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น รองลงมาคือ **D** ลักษณะดินแบบดินภูเขาไฟ ซึ่งดินชนิดนี้จะกระจายตัวอยู่รอบ ๆ บริเวณของแนวภูเขาไฟ พบได้มากในภูมิภาคฮอกไกโด ภูมิภาคโทโฮกุ ภูมิภาคคันโต และภูมิภาคคิวชู ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 17.3 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศญี่ปุ่น

4.2.3 ปริมาณน้ำฝน

น้ำ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของไม้ดอกโดยตรง ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะส่วนใหญ่ จึงมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติน้อย ดังนั้นน้ำฝนจึงเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อการทำการเกษตรเป็นอย่างมาก จึงต้องทำการกักเก็บเอาไว้ในเขื่อน ทะเลสาบ บึง และหนองน้ำ ในแต่ละปีจะมีปริมาณน้ำฝนที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพอากาศของโลก ประเทศญี่ปุ่นมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในแต่ละเดือน ซึ่งจะวัดปริมาณน้ำฝนจากเมืองหรือจังหวัดหลัก ๆ ของแต่ละภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

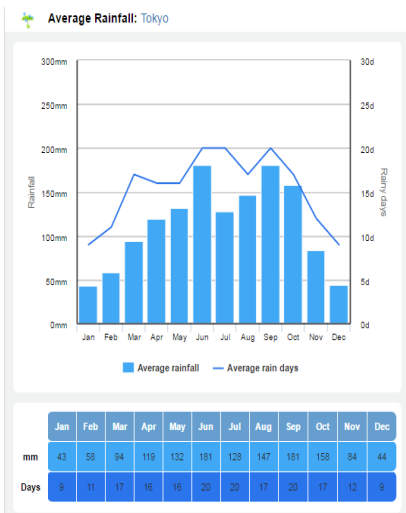

ภูมิภาคฮอกไกโด

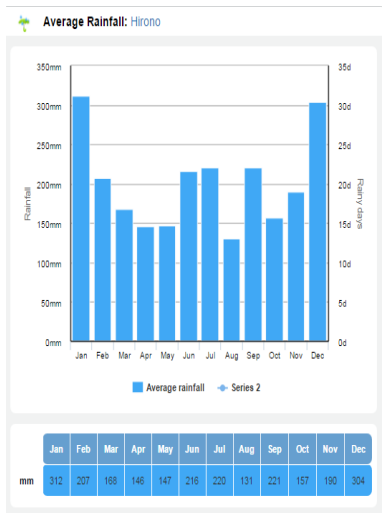
ภูมิภาคโทโฮกุ

ภาพที่ 4.116 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อเดือนตลอดทั้งปีของประเทศญี่ปุ่น

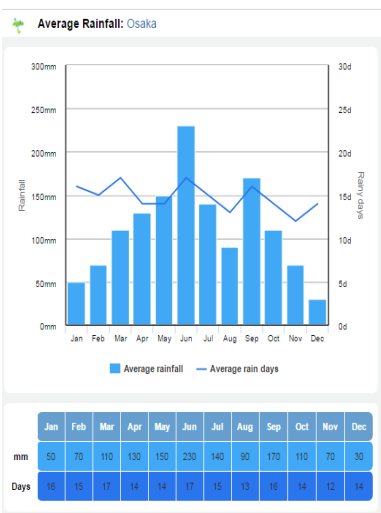
ที่มา : Holiday Weather, มปป.

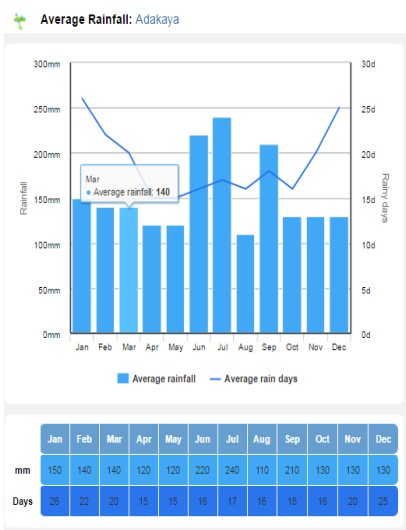
ภูมิภาคคันโต

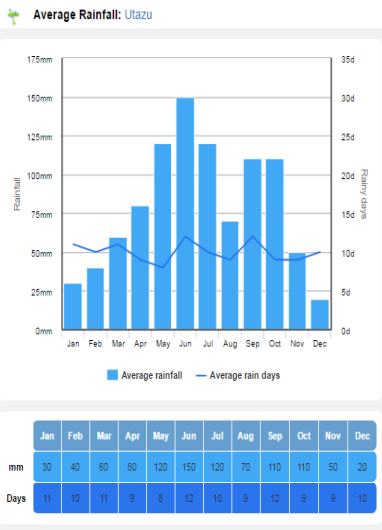
ภูมิภาคชูบุ

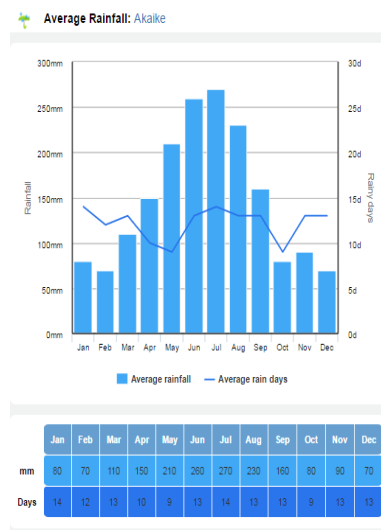
ภูมิภาคคันไซ

ภูมิภาคโทโฮกุ

ภูมิภาคชิโกกุ

ภูมิภาคคิชู

ภาพที่ 4.117 ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อเดือนตลอดทั้งปีของประเทศญี่ปุ่น

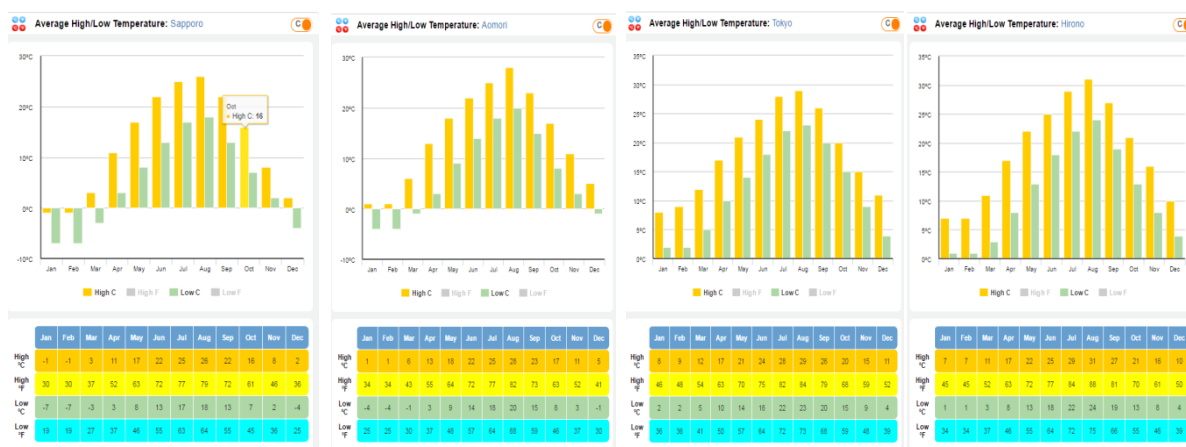
ที่มา : Holiday Weather, มปป.

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตั้งแต่ 220 มิลลิเมตรขึ้นไป จะเป็นพื้นที่ที่มีการกระจายตัวของไม้ดอกหลากหลายชนิด และมีการกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ของภูมิกษณนั้น โดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยจะมีมากในบริเวณภูมิภาคคิชู ภูมิภาคชูโจ ภูมิภาคคันไซ และภูมิภาคชูบุ ตามลำดับ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ภูมิภาคคิชูเป็นภูมิภาคที่มีการกระจายตัวของไม้ดอกมากที่สุด เป็นจำนวนทั้งหมด 12 ชนิด ได้แก่ ดอก

ซากุระ ดอกทิวลิป ดอกนาโนะฮะนะ ดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย ดอกทซึทซึจิ ดอกทานตะวัน ดอกลาเวนเดอร์ ดอกอะจิไซ หรือ ไฮเดรนเยีย ดอกฮะนะโซวบุ ดอกคอสโมส ดอกซัลเวีย และดอกซุยเซ็น

4.2.4 อุณหภูมิ

อุณหภูมิ ปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตของไม้ดอก ซึ่งอุณหภูมิเป็นปัจจัยที่ทำให้ในแต่ละพื้นที่ที่มีพันธุ์ไม้ดอกชนิดที่แตกต่างกัน การมีอุณหภูมิที่เหมาะสมจะส่งผลให้ไม้ดอกยิ่งเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่นั้น โดยในประเทศญี่ปุ่นตั้งอยู่ในเขตอบอุ่น ดังนั้นจึงทำให้ประเทศญี่ปุ่นมีพันธุ์ไม้ดอกที่หลากหลาย ซึ่งสามารถแบ่งการวัดอุณหภูมิเฉลี่ยในแต่ละเดือนออกเป็นภูมิภาค โดยมีรายละเอียดดังนี้

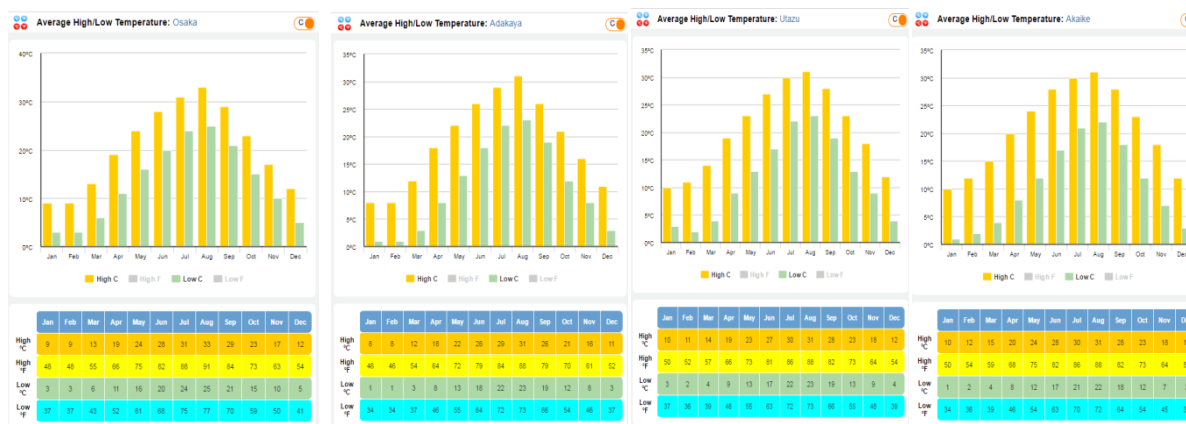

ภูมิภาคฮอกไกโด

ภูมิภาคโทโฮกุ

ภูมิภาคคันโต

ภูมิภาคชูบุ

ภูมิภาคคันไซ

ภูมิภาคชูโงกุ

ภูมิภาคชิโกกุ

ภูมิภาคคิวชู

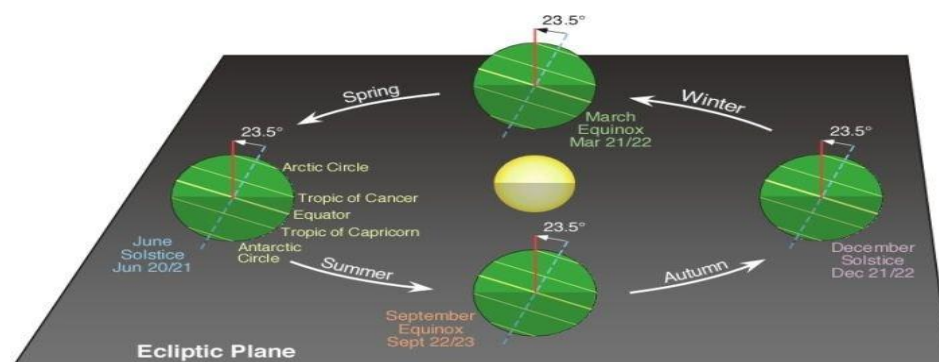
ภาพที่ 4.118 อุณหภูมิเฉลี่ยต่อเดือนตลอดทั้งปีของประเทศญี่ปุ่น

ที่มา : Holiday Weather, มปป.

จากการศึกษาพบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีของประเทศญี่ปุ่น ในแต่ละภูมิภาคมีอุณหภูมิที่ใกล้เคียงกัน โดยในช่วงฤดูใบไม้ผลิมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 12 – 22 องศาเซลเซียส ช่วงฤดูร้อนมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 25 – 31 องศาเซลเซียส ช่วงฤดูใบไม้ผลิมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 14 – 23 องศาเซลเซียส และช่วงฤดูหนาวมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 8 – 12 องศาเซลเซียส ยกเว้นทางตอนบนของประเทศญี่ปุ่น ภูมิภาคฮอกไกโดและภูมิภาคโทโฮกุ จะมีอุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ -1 – 5 องศาเซลเซียส ซึ่งเป็นผลให้ในช่วงฤดูหนาวของทั้ง 2 ภูมิภาค ไม่มีพันธุ์ไม้ดอกที่สามารถเจริญเติบโตได้ เนื่องจากมีสภาพอากาศที่เย็นจัด รวมถึงมีหิมะตกหนักในภูมิภาคเหล่านี้ ดังนั้นในฤดูกาลที่มีอุณหภูมิเหมาะสมแก่การเพาะปลูกไม้ดอกที่ดีที่สุดคือ ฤดูใบไม้ผลิ ซึ่งฤดูนี้เป็นฤดูกาลที่มีไม้ดอกผลิบานมากที่สุด เป็นจำนวน 8 ชนิด ได้แก่ ดอกชิบะซากุระ ดอกซากุระ ดอกนาโนะฮะนะ ดอกทิวลิป ดอกทซึทซึจิ ดอกเนโมฟิลล่า ดอกฟูจิ หรือ วิททีเรีย และดอกกุหลาบ โดยเฉพาะดอกซากุระในช่วงฤดูใบไม้ผลิจะมีการกระจายตัวมากที่สุดในของประเทศญี่ปุ่น

4.2.5 แสงแดด

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดฤดูกาล คือ “ดวงอาทิตย์” แหล่งพลังงานความร้อนสำคัญของโลกที่ก่อให้เกิดกระบวนการต่าง ๆ ในชั้นบรรยากาศ การเกิดฤดูกาลต่าง ๆ มาจากมุมตกกระทบของแสงอาทิตย์ เนื่องจากโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์เอียงทำมุม $23^{\circ}30'$ โดยจะหันขั้วโลกเหนือและใต้เข้าหาดวงอาทิตย์สลับกัน ทำให้พลังงานความร้อนจากดวงอาทิตย์ที่ตกลงบนผิวพื้น โลกในรอบปีในแต่ละพื้นที่ตำแหน่งของพื้นที่แตกต่างกันและมีระยะเวลาไม่เท่ากัน ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตอบอุ่น บริเวณตอนเหนือที่ละติจูด 45 องศา 33 ลิปดาเหนือ มาทางใต้ที่ละติจูด 20 องศา 25 ลิปดาเหนือ จึงมี 4 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว

ภาพที่ 4.119 การเคลื่อนที่ของโลกรอบดวงอาทิตย์บนระนาบสุริยวิถี

ที่มา : สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2012

จากภาพข้างต้น ดวงอาทิตย์เคลื่อนจากจุด vernal equinox ช่วงวันที่ 20 - 21 มีนาคม ไปยังซีกโลกเหนือสุดที่จุด summer solstice ในช่วงวันที่ 20 - 21 มิถุนายน แล้วย้อนกลับลงมาที่จุด autumnal equinox ในช่วงวันที่ 22 - 23 กันยายน และเคลื่อนไปยังซีกโลกใต้สุดที่จุด winter solstice ในช่วงวันที่ 21 - 22 ธันวาคม แล้วย้อนกลับไปจุด vernal equinox ช่วงวันที่ 20 - 21 มีนาคมของปีถัดไป โดยจะมองเห็นดวงอาทิตย์เคลื่อนที่ซ้ำเส้นทางเดิมถือว่าครบหนึ่งรอบใช้เวลา 1 ปี หรือ ประมาณ 365 วัน ทำให้เกิดฤดูใบไม้ผลิ (vernal หรือ spring) ฤดูร้อน (summer) ฤดูใบไม้ร่วง (autumnal หรือ fall) และฤดูหนาว (winter) ตามลำดับ

นอกจากนี้ แสง ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้ไม้ดอกต่าง ๆ เจริญเติบโตและผลิบาน ซึ่งแสงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้พืชพันธุ์ไม้ดอกเกิดการสังเคราะห์แสงก่อให้เกิดแป้งและน้ำตาลแก่พืช ทำให้พืชพันธุ์ไม้ดอกเติบโตอย่างสมบูรณ์ แสงยังมีบทบาทสำคัญในกระบวนการต่าง ๆ ของพืช เช่น การผลิบานของไม้ดอก ทิศทางการเจริญเติบโตของไม้ดอก การผลิตเมล็ดสีของไม้ดอก โดยมีผลมาจากความเข้มข้นของแสง เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น ดอกซากุระ ซากุระจะผลิบานในฤดูใบไม้ผลิ อยู่ในช่วงระหว่างปลายเดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนเมษายน ระยะเวลาที่ผลิบานประมาณ 1 สัปดาห์

4.3 การศึกษาการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศไทย

การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวสายดอกไม้ จะแบ่งเส้นทางออกเป็น 4 เส้นทาง โดยใช้เกณฑ์การแบ่งเส้นทางเป็นฤดูกาล ได้แก่ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว ดังต่อไปนี้

4.3.1 ฤดูใบไม้ผลิ (Spring season)

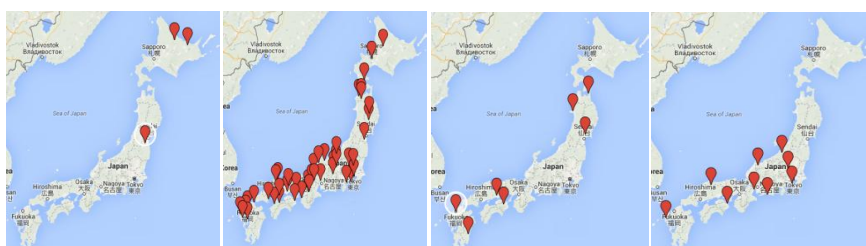
ในช่วงของฤดูใบไม้ผลิ ประมาณช่วงวันที่ 21 มีนาคม – 21 มิถุนายน ของทุกปี ดวงอาทิตย์จะตั้งฉากที่ละติจูดที่ 0° ซึ่งมีสภาพอากาศที่อุ่นขึ้น เป็นผลให้น้ำแข็งเกิดการสลาย ช่วงเวลากลางวัน กับ กลางคืนยาวนานเท่ากันอย่างละ 12 ชั่วโมง ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ต้นไม้จะผลิบาน แดกหนอ ผลิ ดอก และใบ ดังนั้น จึงมีไม้ดอกที่ผลิบานในช่วงฤดูกาลนี้ จำนวน 8 ชนิด ดังนี้

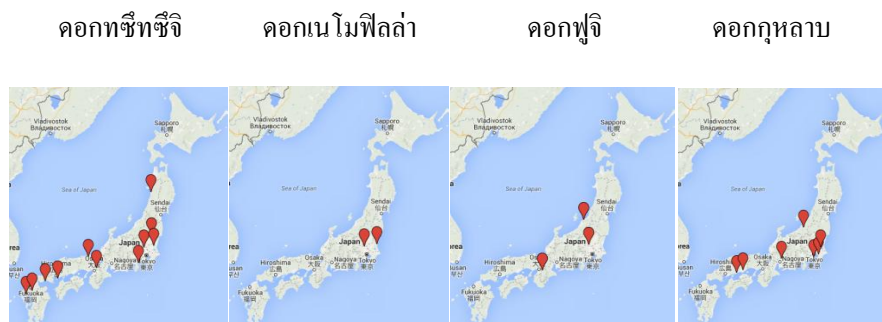
ดอกชิบะซากุระ

ดอกซากุระ

ดอกนาโนะฮะนะ

ดอกทิวลิป

ภาพที่ 4.120 ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ที่พบดอกไม้สำคัญกระจายตัวในประเทศญี่ปุ่น

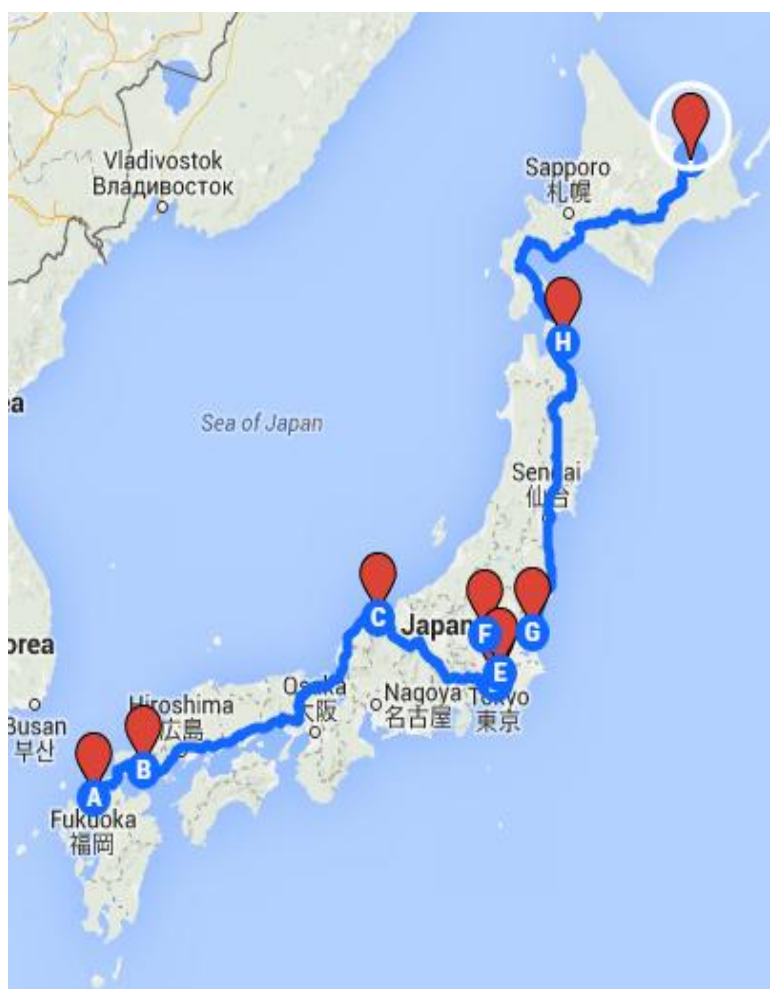
จากภาพการกระจายของไม้ดอกทั่วประเทศญี่ปุ่นในฤดูใบไม้ผลิ พบว่า มีการกระจายไม้ดอกอยู่จำนวน 8 ชนิด ได้แก่ ดอกกุหลาบ ดอกชิบะซากุระ ดอกซากุระ ดอกนาโนะฮะนะ ดอกทิวลิป ดอกทิวลิป ดอกทิวลิป ดอกเนโมฟิลล่า และดอกฟูจิ ซึ่งดอกซากุระเป็นไม้ดอกที่มีการกระจายตัวมากที่สุดในฤดูใบไม้ผลิ ตั้งแต่บริเวณภูมิภาคคิวชูไปจนถึงภูมิภาคฮอกไกโด โดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในฤดูใบไม้ผลิสามารถยกตัวอย่างเส้นทาง

ยกตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิ

ภาพที่ 4.121 ตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิในการชมดอกไม้ 8 ชนิด

การเดินทางจะเริ่มจากจังหวัดฟูกูโอกะไปยังเมืองโฮฟู จังหวัดยามางุจิ เพื่อชมดอกทิวลิปที่ภูเขาโออิโรยามะ จากนั้นไปยังเมืองโทนามิ จังหวัดโทยามะ เพื่อชมดอกทิวลิป ที่สวนสาธารณะโทนามิ ทิวลิปโคเอ็น เมืองคาวาซากิ จังหวัดคานางาวะ เพื่อชมดอกกุหลาบ ที่สวนสาธารณะอิกุตะ เรียวคุจิ เขตไทโตะ จังหวัดโตเกียว เพื่อชมดอกซากุระ เมืองอาซิกะงะ จังหวัดโทซิงิ เพื่อชมดอกฟูจิ ที่อาซิกะงะ ฟลาวเวอร์ พาร์ค เมืองฮิตาชิเนกะ จังหวัดอิบารากิ เพื่อชมดอกเนโมฟิลล่า ที่ฮิตาชิ ชิไซค์ พาร์ค เมืองโยโกฮามะ จังหวัดอาโอโมริ เพื่อชมดอกนาโนะสะนะะ ที่ทุ่งนาโนะสะนะะ และสุดท้ายไปยังเมืองโอโซระ จังหวัดฮอกไกโด เพื่อชมดอกชิบะซากุระ ที่สวนฮิงะชิโมโกโตะ ดังภาพที่ 4.120

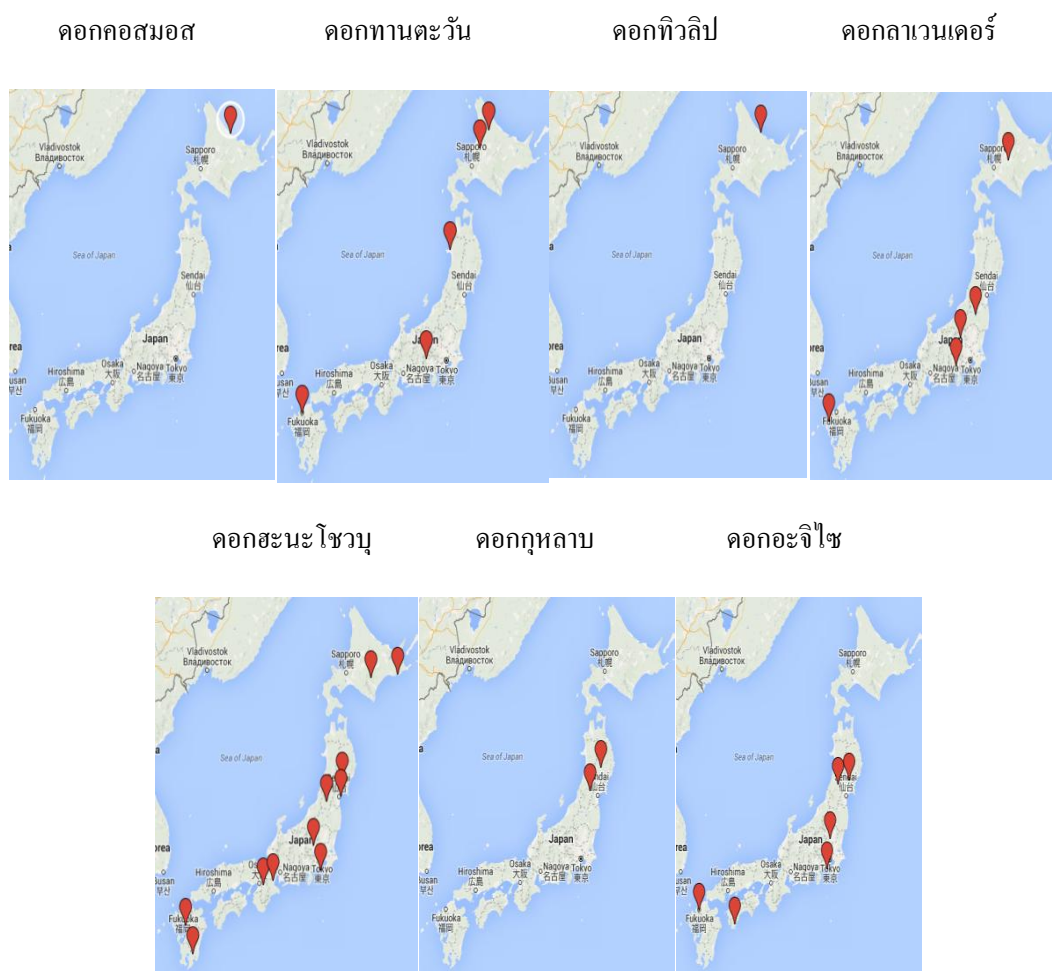

- A สนามบินฟูกูโอกะ จังหวัดฟูกูโอกะ
- B เมืองโฮฟู จ.ยามางุจิ
- C เมืองโทนามิ จ.โทยามะ
- D เมืองคาวาซากิ จ.คานางาวะ
- E เขตไทโต จ.โตเกียว
- F เมืองอาซิกะงะ จ.โทซิงิ
- G เมืองฮิตาชิเนกะ จ.อิบารากิ

ภาพที่ 4.122 เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิ

4.3.2) ฤดูร้อน (Summer season)

ช่วงฤดูร้อน ช่วงประมาณวันที่ 21 มิถุนายน – 21 กันยายน จะเป็นช่วงที่แสงอาทิตย์ตั้งฉากที่ละติจูด $23^{\circ}30'$ ทั้ง 2 ขั้วโลก ดังนั้น ช่วงฤดูกาลนี้จะมีเวลากลางวันที่ยาวนานกว่ากลางคืน และการรับแสงของพืชได้รับมากขึ้น จะพบการกระจายของไม้ดอกทั่วประเทศญี่ปุ่น ดังภาพที่ 4.123 พบว่า มีการกระจายตัวของไม้ดอกอยู่จำนวน 7 ชนิด ได้แก่ ดอกคอสมอส ดอกทานตะวัน ดอกทิวลิป ดอกลาเวนเดอร์ ดอกสะนะโซวู ดอกกุหลาบ และดอกอะจิไซ ซึ่งดอกสะนะโซวูเป็นไม้ดอกที่มีการกระจายตัวมากที่สุดในฤดูร้อน โดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในฤดูร้อนสามารถยกตัวอย่างเส้นทาง ดังภาพ 4.124 และ 4.125

ภาพที่ 4.123 ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ที่พบดอกไม้สำคัญกระจายตัวในประเทศญี่ปุ่น

ยกตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูร้อน

ภาพที่ 4.124 ภาพตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูร้อน

การเดินทางเริ่มจากจังหวัดฟุกุโอกะ เดินทางต่อไปยังเมืองทามานะ จังหวัดคุมะโมโตะ เพื่อชมดอกสะนะโชวบุที่แม่น้ำทาคาเซะ อูรา กาวะ เมืองอูจิ จังหวัดเกียวโต เพื่อชมดอกอะจิไซที่วัดมิมุโรโตะ จิ เมืองโซคุโตะ จังหวัดยามานาชิ เพื่อชมดอกทานตะวันที่สวนสาธารณะอะเกโนะ ชันฟลาวเวอร์ โคเอ็น เมืองมูระยามะ จังหวัดยามางาตะ เพื่อชมดอกกุหลาบที่สวนสาธารณะฮิงาชิซาวะ บาระ เมืองฟูราโนะ จังหวัดฮอกไกโด เพื่อชมดอกกลาเวนเดอร์ เมืองยูเบทซึ จังหวัดฮอกไกโด เพื่อชมดอกทิวลิปที่สวนคะมิยูเบทซึ และ สุดท้ายไปยังเมืองมมเบทซึ จังหวัดฮอกไกโด เพื่อชมดอกคอสมอสที่สวนไทโย โนะ โอะกะเอนงะรุ

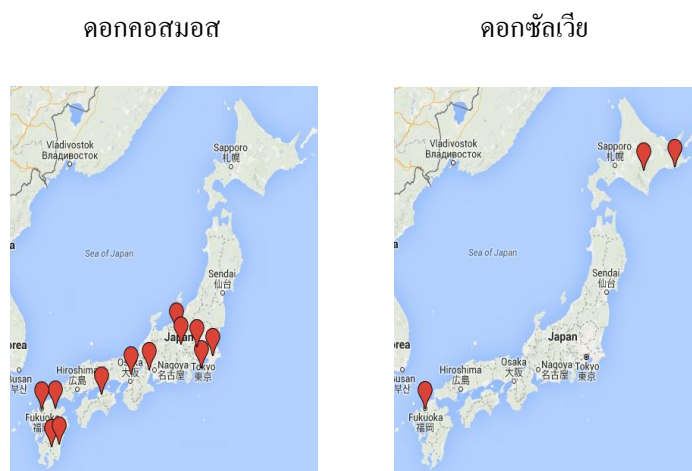

- A เมืองทามานะ จ.คุมะโมโตะ
- B เมืองอูจิ จ.เกียวโต
- C เมืองโซคุโตะ จ.ยามานาชิ
- D เมืองมูระยามะ จ.ยามางาตะ
- E เมืองฟูราโนะ จ.ฮอกไกโด
- F เมืองยูเบทซึ จ.ฮอกไกโด
- G เมืองมมเบทซึ จ.ฮอกไกโด

ภาพที่ 4.125 เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูร้อน

4.3.3) ฤดูใบไม้ร่วง (Autumn season)

ช่วงประมาณวันที่ 21 กันยายน – 21 ตุลาคม เป็นช่วงที่ดวงอาทิตย์ตั้งฉากที่ 0° หรือศูนย์สูตรอีกครั้ง และมีช่วงเวลากลางวันและกลางคืนเท่ากันอย่างละ 12 ชั่วโมง ในช่วงฤดูกาลนี้จะพบดอกไม้กระจายทั่วประเทศญี่ปุ่น ดังภาพที่ 4.126 พบว่า มีการกระจายของไม้ดอก จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ดอกคอสมอส และดอกชัลเวีย โดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในฤดูร้อนสามารถยกตัวอย่างเส้นทาง ดังภาพ 4.127 และ 4.128

ภาพที่ 4.126 ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ที่พบดอกไม้สำคัญกระจายตัวในประเทศญี่ปุ่น

ยกตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูใบไม้ร่วง

ภาพที่ 4.127 ภาพตัวอย่างเส้นทางดอกไม้ในฤดูใบไม้ร่วง

การเดินทางเริ่มต้นที่จังหวัดฟูกูโอกะ เดินทางเข้าไปยังเมืองฟูกูโอกะ เพื่อชมดอกซัลเวียที่เกาะ โนโกโนะ ซิมะ จากนั้นเดินทางไปชมดอกคอสโมสยังเมืองไซโตะ จังหวัดมิยาซากิ เพื่อชมดอกคอสโมสที่กลุ่มอุทยานโบราณไซโตะbaru บุเรียล มาวนด์ เมืองมันโน จังหวัดคางาวะ ที่สวนสาธารณะแห่งชาติซานูกิ มันโน โคะเอ็น และเมืองโยโกซูกะ จังหวัดคานางาวะ ที่สวนคุริฮามะ ฟลาวเวอร์ พาร์ค และเดินทางต่อไปเพื่อไปชมดอกซัลเวียที่เมืองฟูราโนะ ที่โทมิตะฟาร์ม และเมืองอะบาชิริ ที่สวนฮะนะเท็นโด จังหวัดฮอกไกโด

- A เมืองฟูกูโอกะ จ.ฟูกูโอกะ
- B เมืองไซโตะ จ.มิยาซากิ
- C เมืองมันโน จ.คางาวะ
- D เมืองโยโกซูกะ จ.คานางาวะ
- E เมืองเมมูโระ จ.ฮอกไกโด
- F เมืองอาเคชิ จ.ฮอกไกโด

ภาพที่ 4.128 เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูใบไม้ร่วง

4.3.4) ฤดูหนาว (Winter Season)

ช่วงประมาณวันที่ 21 ธันวาคม – 21 มีนาคม เป็นช่วงที่ดวงอาทิตย์ได้ตั้งฉากที่ละติจูด $23^{\circ}30'$ ได้ การกระจายของไม้ดอกทั่วประเทศญี่ปุ่น ดังภาพที่ 4.129 พบว่า มีการกระจายตัวของไม้ดอกอยู่จำนวน 1 ชนิดเท่านั้น ได้แก่ ดอกชยุเซ็น โดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวในฤดูหนาวสามารถยกตัวอย่างเส้นทางได้

- A เมืองฟูกูโอกะ จ.ฟูกูโอกะ
- B เมืองคุชิโมโตะ จ.วากายามะ
- C เมืองเอจิเซ็น จ.ฟูกูอิ
- D เมืองชิโมดะ จ.ชิซูโอกะ

ภาพที่ 4.131 เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูหนาว

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ เป็นการอธิบายถึงข้อสรุปที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ คือ 1) การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น 2) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอก ประเทศญี่ปุ่น และ 3) การศึกษาการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ จะมีข้อเสนอแนะจากการศึกษารั้งนี้ ดังนี้

5.1 การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาการกระจายของไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ในภูมิภาคคิวชู มีการกระจายตัวของพันธุ์ไม้ดอก จำนวน 12 ชนิด ภูมิภาคคันโต จำนวน 10 ชนิด ภูมิภาคโทโฮกุ จำนวน 9 ชนิด ภูมิภาคชูบุ จำนวน 9 ชนิด ตามลำดับ ซึ่งภูมิภาคคิวชูเป็นภูมิภาคที่มีการกระจายตัวของไม้ดอกมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่น ฤดูใบไม้ผลิมีไม้ดอกมากที่สุด กระจายทั่วทุกภูมิภาคทั้งหมด 8 ชนิด ได้แก่ ดอกชิบะซากุระ ดอกซากุระ ดอกนาโนะฮะนะ ดอกทิวลิป ดอกทซึทซึจิ ดอกเนโมฟีลล่า ดอกฟูจิ หรือ วิสทีเรีย และดอกกุหลาบ โดยเฉพาะ ดอกซากุระ เป็น ไม้ดอกที่มีการกระจายตัวมากที่สุดและมีหลากหลายพันธุ์

5.2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกในประเทศญี่ปุ่น พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการปลูกไม้ดอกมากที่สุด มีด้วยกัน 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นภูเขาสูงและที่ราบสูง ดังนั้นการทำการเพาะปลูกไม้ดอกจึงอยู่บนที่สูง ชนิดพันธุ์ไม้ดอกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่เจริญเติบโตได้ดีบนพื้นที่สูง 2) ดิน สภาพดินของประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินภูเขา ร่องลงมาคือ ดินภูเขาไฟ ซึ่งดินลักษณะทั้ง 2 อย่างมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างมาก อุดมไปด้วยแร่หลายชนิด เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม คาร์บอน แร่ดังกล่าวเป็นแร่ธาตุที่มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์เป็นอย่างดี 3) ปริมาณน้ำฝน ในบริเวณตอนล่างของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้แก่ ภูมิภาคคิวชู ภูมิภาคโงกุ ภูมิภาคคันไซ และภูมิภาคชูบุ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากกว่า 220 มิลลิเมตร จึงทำให้พื้นที่ในภูมิภาคดังกล่าว มีจำนวนพันธุ์ไม้ดอกหลากหลายชนิดกว่าภูมิภาคอื่น 4) อุณหภูมิ อุณหภูมิในฤดูใบไม้ผลิ เป็นอุณหภูมิที่มีความเหมาะสมในการเจริญเติบโตของไม้ดอก รวมไปถึงเป็นช่วงเวลาที่ไม้ดอกหลากหลายพันธุ์ผลิบานมากที่สุด โดยเฉพาะ ดอกซากุระ ซึ่งเป็น ไม้ดอกที่มีการกระจายตัวมากที่สุดใน

ฤดูกาลนี้และเป็นพันธุ์ไม้ดอกที่มีการปลูกมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่นและมีหลากหลายพันธุ์ และ 5) แสง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดฤดูกาลทั้ง 4 ฤดูกาลของประเทศญี่ปุ่น มีผลมาจากการเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์ โดย แสงจากดวงอาทิตย์เป็นผลให้พันธุ์ไม้ดอกแต่ละชนิดเติบโตในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

5.3 สรุปผลการศึกษการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น

จากการศึกษการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น พบว่า จุดเริ่มต้นของทุก เส้นทางตั้งแต่เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิไปจนถึงฤดูหนาว มีจุดเริ่มต้นอยู่ที่จังหวัดฟุกุโอกะ เนื่องจากจังหวัดฟุกุโอกะมีสนามบินนานาชาติที่สามารถเดินทางไปถึงได้โดยตรง จึงง่ายต่อการเดินทาง ต่อไปยังภูมิภาคอื่น และนอกจากนี้ จังหวัดฟุกุโอกะยังตั้งอยู่ในภูมิภาคคิวชู ซึ่งเป็นภูมิภาคที่ไม้ดอก หลากหลายชนิดเริ่มผลิบานเป็นที่แรก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดอกซากุระ ที่จะเริ่มผลิบานจากภูมิภาคคิวชูไป จนถึงภูมิภาคฮอกไกโด ดังนั้นจังหวัดฟุกุโอกะจึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการเดินทาง

จากลักษณะการสร้างเส้นทางสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่น มีลักษณะเป็นเส้นทางเดียว คือ เริ่มต้นจากจุด หนึ่งไปยังจุดต่าง ๆ โดยไม่วกกลับมา โดยเริ่มสร้างเส้นทางจากตอนใต้สุดของประเทศญี่ปุ่นไล่ไปตาม ภูมิภาคต่าง ๆ จนไปถึงตอนบนสุดของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีเกณฑ์ของระยะเวลาการผลิบานของไม้ดอกแต่ละ ชนิดเป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างเส้นทาง ในการสร้างเส้นทางสายดอกไม้ในประเทศญี่ปุ่นได้แบ่งออกเป็น 4 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูใบไม้ผลิ เส้นทางสายดอกไม้ในฤดูร้อน เส้นทางสายดอกไม้ในฤดู ใบไม้ร่วง และเส้นทางสายดอกไม้ในฤดูหนาว

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการพัฒนาการเกษตรที่มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ดังนี้

1) ประเทศญี่ปุ่นได้มีการพัฒนารูปแบบการเกษตรมาเป็นการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวในรูปแบบ ลักษณะของฟาร์ม อย่างเช่น ฟาร์มลาเวนเดอร์ที่ฮอกไกโด ในเมืองฟูราโนะ ซึ่งหลังจากฤดูการท่องเที่ยวยังสามารถนำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรนำไปแปรรูปเป็นสินค้าต่อไปได้ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร อีกทางหนึ่ง

2) ประเทศญี่ปุ่นมีการพยากรณ์การผลิบานของไม้ดอกที่แม่นยำ นักท่องเที่ยวสามารถทราบได้ว่า ไม้ดอกชนิดนั้น ๆ จะผลิบานในช่วงเวลาใด ยกตัวอย่างเช่น ดอกซากุระ ที่ในทุกเดือนกุมภาพันธ์ของทุก ๆ ปี

กรมอุตุนิยมวิทยาจะทำการพยากรณ์อากาศรวมไปถึงการพยากรณ์การผลิตของดอกชาฤดูร่วงหน้าเป็นเวลา 1 เดือน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทำการวางแผนในการเที่ยวชมได้อย่างสะดวกสบาย

3) การคมนาคมในประเทศญี่ปุ่น มีการจัดระบบค่อนข้างดี สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบาย มีการเชื่อมต่อกันอย่างเป็นระบบระเบียบ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนเส้นทางในการเดินทางล่วงหน้าได้

แนวทางในการพัฒนาของประเทศญี่ปุ่นเป็นแนวทางที่หากนำมาปรับใช้เข้ากับประเทศไทย ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการเกษตรรวมไปถึงการท่องเที่ยวของประเทศ

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

ัญญะ เตชะสีลพิทักษ์. (2544). *ไม้ดอกแสนสวย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์ พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

นพพล สำเภาเงิน. (2552). *เอกสารประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว*. เพชรบุรี: กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

นรินทร์ สังข์รักษา. (2555). *เอกสารคำสอนการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2555). *การจัดการด้านการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: หจก. เฟิร์นข้าหลวง พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ปานทิพย์ อ้วนวานิช. (2528). *ภูมิศาสตร์การเกษตร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มุกดา สุขสวัสดิ์. (2547). *วัสดุปลูกไม้ดอกไม้ประดับ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บ้านและสวน.

วิมล จิโรจน์พันธุ์, ประชิต สกุนทรพัฒน์, และอุดม เขยกิจวงศ์. (2548). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.

เสน่ห์ ญาณสาร. (2551). *ภูมิศาสตร์การเกษตร*. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรรถกร จันทร์เพ็ญ. (2555). *ดอกไม้ประจำวันเกิด*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: อักษรโสภณ.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กนิษฐา มัทชูโอะ. (2558). *ซีซีจีกับการแต่งสวนและแนวคิดแบบเซนญี่ปุ่น*. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก http://www.tpa.or.th/tpanews/upload/mag_content/92/ContentFile1875.pdf

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

กิมเล้ง. (ม.ป.ป.). พรรณไม้ดอกไม้ประดับ ไม้มงคล. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://www.sookjai.com/>

ภูวดลดี สอนกลิ่น. (2553). ความหมายของเกษตร. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.l3nr.org/posts/403148>

ธนาวุฒิ ณะคำ. (ม.ป.ป.). **Lavender**. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://www.angkhangstation.com/>

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว. (2552). ประเทศญี่ปุ่นโดยสังเขป (มารู้จักญี่ปุ่นกันเถอะ). เข้าถึงเมื่อ 20

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiembassy.jp/>

สิริรานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2546). เล่มที่ ๒๗. เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

<http://kanchanapisek.or.th/>

สังคม เตชะวงศ์เสถียร. (ม.ป.ป.). ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของพืช. เข้าถึงเมื่อ 17

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก

[http://ag.kku.ac.th/suntec/134101/134101%20Factors%20affecting%20G-D%20\(note\).pdf](http://ag.kku.ac.th/suntec/134101/134101%20Factors%20affecting%20G-D%20(note).pdf)

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น. (ม.ป.ป.). ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อ 25

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก http://www.yokosojapan.org/th/about_japan/

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น. (2557). ชมดอกไม้บานในฤดูหนาวที่ญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อ 15

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.yokosojapan.org/th/>

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแห่งประเทศญี่ปุ่น. (2557). เทศกาลชมดอกเบญจมาศ. เข้าถึงเมื่อ 15

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.yokosojapan.org/th/>

Birdfreedom. (2558). ชมเมอร์รี่ JNTO ชวนชมทุ่งดอกทานตะวัน สีสดใสแห่งฤดูร้อน ทั่วญี่ปุ่น. เข้าถึงเมื่อ 24

พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.tiewyeepoon.com/hot-topics/jnto-summer-sunflower/>

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

C. Hickman, James. (1993). **The Jepson Manual Higher Plants of California**. Retrieved November 24, 2015, from Web site: <http://ucjeps.berkeley.edu/>

J-campus. (2555). **O hanami : เทศกาลชมดอกซากุระ**. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.j-campus.com/article/view.php?id=1011>

Japan National Tourism Organization. (ม.ป.ป.). **Japan Overview**. เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.jnto.go.jp/eng/indepth/about/overview/index.html>

Japan Timeline. (ม.ป.ป.). **เทศกาลดอกกุหลาบประจำฤดูใบไม้ผลิได้เริ่มขึ้นแล้ว**. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.japantimeline.jp/th/>

Japan World MOOK digital guide book. (ม.ป.ป.). **Flower Garden in Japan: ชมเพลินดอกไม้งามตามสวนสวยทั่วญี่ปุ่น**. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <https://books.google.co.th/>

Matcha Japan Travel Magazine. (2558). เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://mcha-th.com/995>

Nextstep. (2556). **วิสทีเรีย : Wisteria**. เข้าถึงเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.nextsteptv.com/>

Ravio. (2557). **10 ภาพดอกไม้สีฟ้า 4.5 ล้านดอกที่ญี่ปุ่น**. เข้าถึงเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2558. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/>